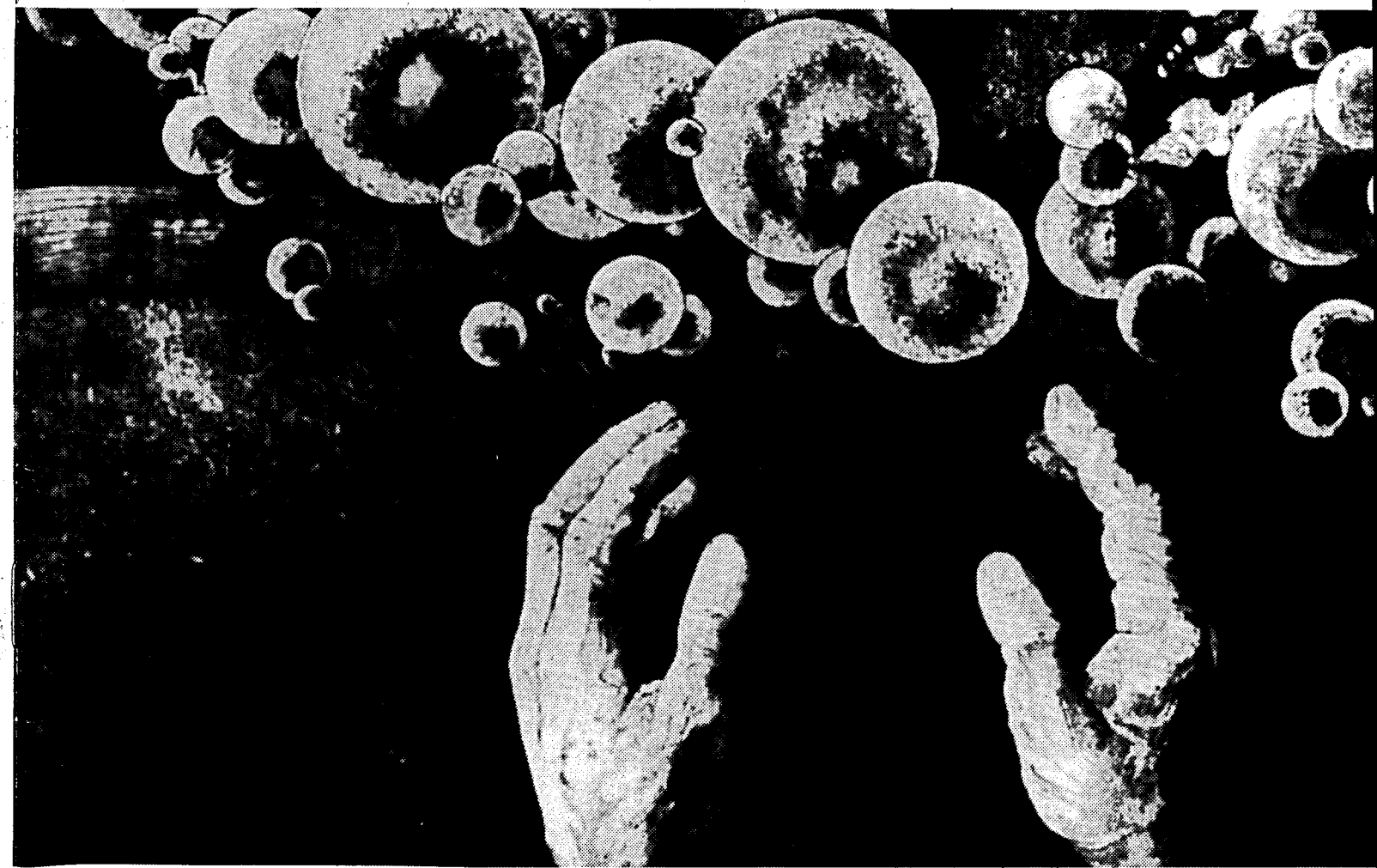

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI
Numer 96, 7 września 1989
Cena \$1.25

POLONIA 2000

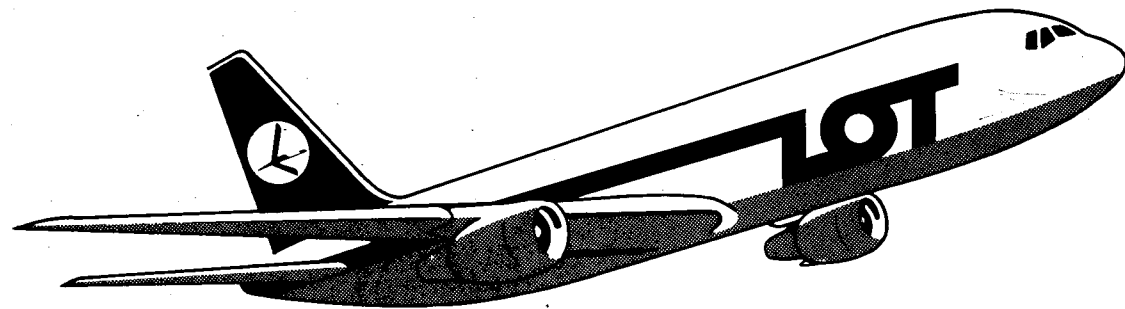

SZANSE KARIERY POLAKÓW

LESZEK
WYCZÓLKOWSKI
„CAREER„

**Możesz lecieć do Warszawy
przesiadając się
w Amsterdamie, we Frankfurcie
lub nawet w Helsinkach.**

**Albo...
Możesz lecieć do Warszawy
bezpośrednio
LOTEM!**

**LOT to jedyne linie lotnicze
które łączą bezpośrednio
Kanadę z Polską.**

- Samolot szeroko-kadłubowy BOEING 767
  - Poraz pierwszy klasa business
  - Filmy i muzyka stereo na pokładzie
- Zwiększona pojemność do przewozu cargo

Już dzisiaj zaplanuj podróż do Polski!
Twój agent podróży wraz
z Lotem zapraszają.

60 LOT
POLSKIE LINIE LOTNICZE · POLISH AIRLINES

ECHO
NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

redaktor naczelny: Grażyna Farmus
dyrektor reklamy: Zdzisław Wójcik
dyrektor artystyczny: Stefan Siwiński

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus	- Świat, Kanada
Wiesława Czapińska	- Polska
Leszek Szaruga	- Z dystansu
Rafał Marszałek	- Listy z Piasków
Karolina Jankowska	- Czytane między ... Lektury nieobojętne
dr Zofia Bończa	- Poradnia zaufania
dr Krzysztof Ostaszewski	- Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
dr Jadwiga Górnicka	- Apteka natury
Halina Baranowska	- Życie nie umiera
Ewa Rewkowska	- Horoskop, kalendarium
Elżbieta Wolska	- Polak nie zginie

WSPÓLPRACUJĄ:

prof. dr Ewa Brantley
dr Tadeusz Prus
Wacław Liebert
Adam Tomaszewski
Iwona Majewska
Wojciech Wojnarowicz
Janusz Pietrus
Ś.Cech
Krzysztof Krzysztoforski
Andrzej Stawicki
Nina Geysztor-Zawirska
Magda Czyżycka
Bogusław Rzepecki
Lech Jamka (RFN)
Marek Gaszyński (Polska)
Jan Rulewski (Polska)
Lothar Herbst (Polska)
Serwis własny z Polski, IPNS, Dementi, IPA
Typesetting: Olimpia Orlewicz

SPIS TREŚCI

	Naszym zdaniem.....	2
	Świat	4
	Kanada	6
	Polska	8
	Listy z Piasków	10
	Nie ma trzeciej drogi ...	12
	Poland 2000	14
	Z dystansu	16
	100 urodziny A.Hitlera	18
	Pokochać kapitalizm....	20
	Podróże kształcą	21
	Sport	22
	Pigułki PCAG	24
	Kabaret Dudek	26
	Horoskop	28
	Kalendarium.....	29
	Krzyżówka	30
	Życie nie umiera	31
	Kofeina	32
	"Kandyd"	34
	Echo poleca	35
	OKŁADKA:	
	Leszek Wyczółkowski	Kariera
	Andrzej Stawicki	Nauka
		I
		IV

ADRES: 51A Thistle Down Blvd. Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
 POCZTOWY: TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
 ADVERTISMENT: \$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$ 150.00, 2 col. - 3 inches: \$ 290.00, photo extra \$ 5.00, Full page \$850.00, half page \$250.00;
 JOB ADS FREE
 SUBSCRIPTION: półroczna \$ 25.00, roczna \$ 50.00, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów,
 PRENUMERATA: zagraniczna półroczna 25.00 \$US, roczna 50.00 \$US, lotnicza 100% więcej.

MUR SIĘ WALI

Podobno obecnie, gdy kanclerz Kohl telefonuje do pierwszego sekretarza partii wschodnioniemieckiej, zawsze pyta sekretarkę tego największego komunisty niemieckiego: - Nie wie pani, czy Erich jest jeszcze w NRD?

Problem największy mają, oczywiście, Węgrzy. Tysiące licząca fala uciekinierów NRD-owskich pędzących oczekoz przez węgiersko-austriacką granicę, na której rozmontowano stojące tam do niedawna umocnienia i poluzowano strażę, przysparza Madziarom dziesiątki kłopotów. Chcąc zachować dobre stosunki zarówno ze skądinąd bogatą i imperialistyczną Republiką Federalną, jak na nieszczęście bratnią i postępową Demokratyczną Republiką, robią co mogą, by się nie wplątać w wir sprzeczności niemiecko-niemieckiej polityki. A problemów jest sporo. Wedle prawa enerdowskiego, pozostawione przez uciekinierów na Węgrzech samochody i inne dobra stanowią własność socjalistycznego państwa. Wedle praw cywilizowanych, jest to jednak mienie konkretnych osób, które w tej czy innej formie - najlepiej w tej, w jakiej istnieją - trzeba im zwrócić. Kłopot w tym, że w NRD obywatel też jest własnością państwa.

Mniejsza zresztą o kłopoty Węgrów, którzy niewątpliwie jakoś z nich wybrną. Zająć warto się samymi Niemcami, gdyż stają się problemem europejskim, a zarazem obecny exodus silniej niż to było dotychczas eksponuje ważne dla przyszłości pytania. Płot zbudowany przez środek Europy zaczyna pękać, walić się i rozpadać. Nim jednak rozwali się dokumentnie, przyjdzie nam oglądać różne cuda.

Jednym z tych cudów, które warto oglądać są dzienniki dwóch niemieckich telewizji. Jako człowiek usytuowany pośrodku, czyli w Berlinie Zachodnim, mam niewątpliwą przyjemność uczestniczenia w tym spektaklu. I teraz wiem jedno: ucieczka, w dodatku masowa (ostatnio nawet wzmocniona przez nawianie jakiegoś wysokiego ubeka) obywateli suwerennego NRD stanowi problem dla RFN, natomiast nie jest niczym istotnym w kraju, z którego

ludzie zwiewają. Oto zachodnioniemieckie dzienniki co najmniej od tygodnia połowę swego czasu poświęcają temu spektakularnemu zjawisku, zwracają uwagę na niepewną przyszłość uciekinierów w swym bogatym skądinąd kraju, podkreślają problemy ze zdobyciem pracy, mieszkań i innych przyjemności życiowych i, oczywiście, wydobywają problem ogólnospołecznych kosztów: ktoś musi przecież uciekinierom wypłacać jakieś pieniądze na życie, dawać im spać itd. Tymczasem dziennik wschodnioniemiecki poświęca np. połowę swego programu - ok. pół godziny - czemuś zupełnie innemu: oto jacyś faceci wyprodukowali niewątpliwie największy na świecie, ale za to prawdziwie komunistyczny mikroprocesor i z tej okazji spotkali się z samym Honeckerem: wyeksponowana na pierwszym miejscu wiadomość opatrzona jest sprawozdaniem ze spotkania, w czasie którego najpierw przez długie minuty wynalazca czyta coś pierwszemu sekretarzowi, zaś przez następne minuty pierwszy sekretarz czyta coś wynalazcy (nawiasem mówiąc nie wiadomo, dlaczego ci faceci po prostu nie wysyłają tego do siebie pocztą). Natomiast jakiegokolwiek wzmianki o tym, że tysiące obywateli ochoczo pędzą przez granicę mając gdzie zezwolenia, dokumenty i wizy, w tym środku masowej informacji uświadomić nie sposób. I na tym chyba polega wyższość jednego ustroju nad drugim. Którego nad którym, nie zdradzę.

Interesujące są natomiast wywiady z ludźmi przez falę komunistycznych uchodźców zagrożonych - mianowicie z mieszkańcami miast i wsi Niemiec Zachodnich. Klną mianowicie w żywy kamień i najwyraźniej dziękują Bogu, że mimo wszystko mur w jakiejś mniej więcej trwałej formie jeszcze istnieje - boją się zalewu głodnych nie tylko w końcu wolności własnych rodaków. I choć wszyscy wielcy politycy wołają o otwarcie i pomoc, to najwyraźniej echa tego wołania są nikłe. Ta zabawa bowiem kosztuje, i to wcale niemało. Strach przed kosztami, jakie przy-

niosłoby połączenie - nagłe i niespodziewane - zachodniej i wschodniej części Niemiec jest chyba nie mniej istotnym czynnikiem podziału niż sam mur. Oczywiście - nikt tego wprost tu nie powie, wszyscy są jak najbardziej za budowaniem wspólnej ojczyzny, lecz jakby co do czego, od razu słychać pytanie pana Schmidta: tylko dlaczego ja mam za to płacić?

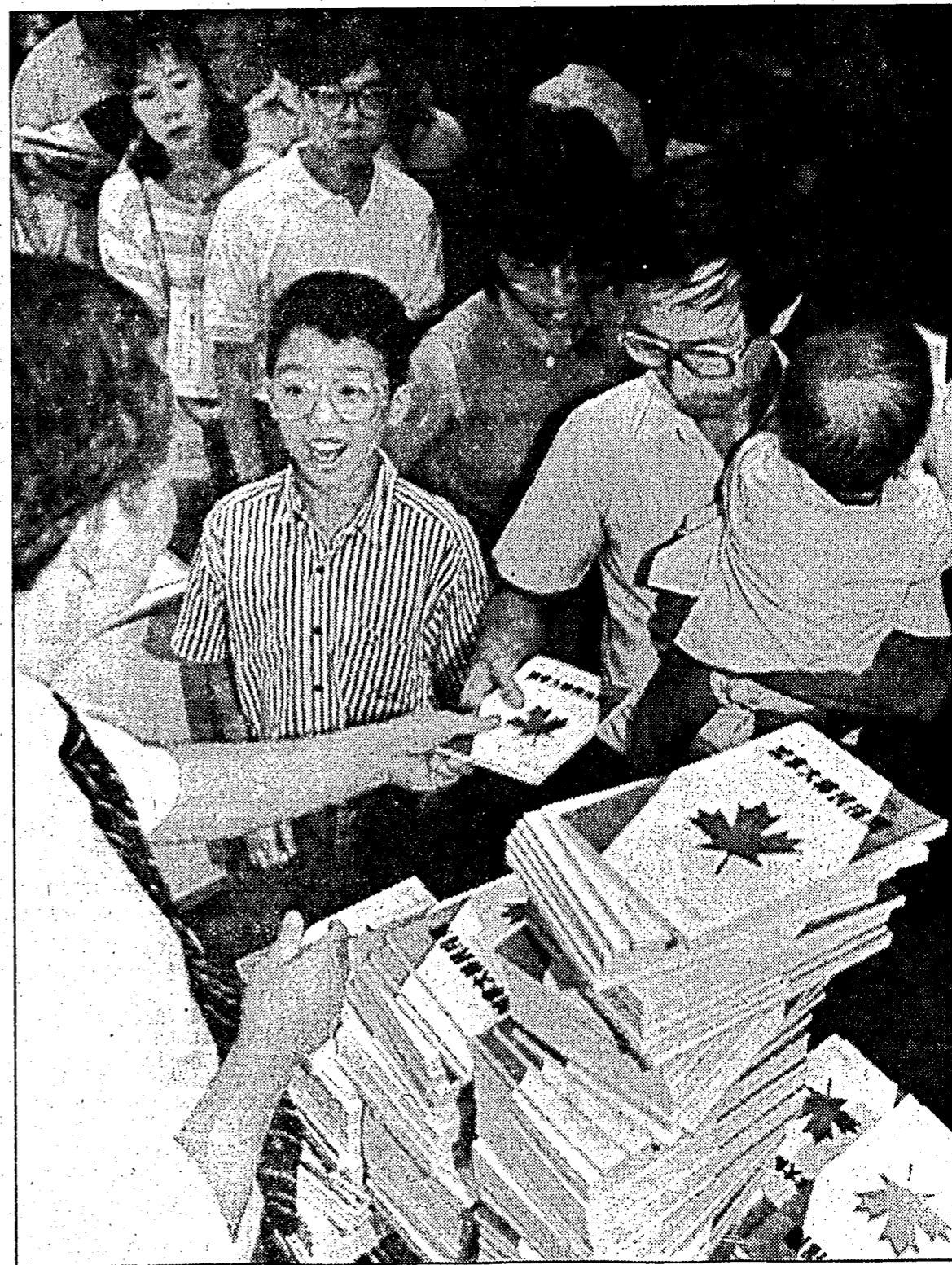
W związku z tym powstają w ogóle pytania o niemiecką tożsamość. Oto w jednym z artykułów w tutejszej prasie czytam o tego rodzaju problemach w kontekście NRD-owskich ucieczek i reform w krajach bloku sowieckiego, że NRD-owcy nie mają żadnych narodowych motywacji, które przyświecają innym. I oto smakowity cytat: "Imre Nagy jest Węgrem. Lech Wałęsa Polakiem. Niemcem jest ten, kto jedzie mercedesem, je miracoli i jeździ na Majorke. Lecz kim jest NRD-owiec?"

No właśnie. Pytanie nie jest pozbawione sensu. Przez lata całe słyszałem, że w NRD powstało społeczeństwo niemieckie nowego typu. Na Zachodzie temu zaprzeczano, lecz trudności adaptacyjne, które mają uciekinierzy ze wschodniej zony wskazują, że takie proste to to nie jest. Również i fakt, że są oni przez swych zachodnich współziomków odpychani, świadczy o tym, że sprawa do łatwych nie należy. To tylko nam się wydaje, że Niemcy uciekają do Niemiec. To uciekają NRD-owcy. Kim są? Odpowiedź na to pytanie jest ważna dla całej Europy.

LESZEK SZARUGA

MIESZKAŃCY HONGKONGU MARZĄ O KANADZIE!

4 września urzędnicy kanadyjskiego ministerstwa imigracji udzielali w Hongkongu informacji jak emigrować do Kanady. Przez punkt informacyjny przewinęło się w ciągu jednego dnia ponad 50 tys. mieszkańców Hongkongu. O wiele większa liczba ludzi nie dostała się do środka. Akcja będzie powtórzona w przyszłości.

- Ruchy niepodległościowe na Łotwie, Litwie i Estonii wystosowały wspólny list do przywódców sowieckich, oskarżając ich o próbę zatrzymania procesu reform demokratycznych w ich republikach oraz wzywając do niemieszania się w wewnętrzne sprawy republik. Łotewski Front Ludowy ogłosił plan uzyskania pełnej niepodległości od Związku Radzieckiego. W planie wzywa on m.in. do całkowitej demilitaryzacji Łotwy i zniesienia monopolu władzy partii komunistycznej. Na Litwie prezydium Rady Najwyższej republiki zapowiedziało, że parlament republiki podejmie wkrótce debatę nad problemem utworzenia osobnego obywatelstwa litewskiego. W Azerbejdżanie trwa strajk generalny. Strajkujący domagają się od Moskwy zakończenia zakusów republiki Armenii na sporny region Górniego Karabachu. W Mołdawii podjęli strajk protestacyjny Rosjanie krytykujący decyzję uczynienia języka mołdawskiego językiem oficjalnym w republice. Kreml przy pomocy coraz ostrzejszych sformułowań ostrzega, iż jego cierpliwość się wyczerpuje.

- W ChRL trwa czystka na stanowiskach partyjnych i rządowych. Funkcjonariusze oskarżeni o skłonności burżuazyjne bądź liberalne są usuwani ze stanowisk i zastępowani przez twardego. Według danych szacunkowych zostało już usuniętych około 10 tys. funkcjonariuszy.

- Władze węgierskie szacują, że na Węgrzech znajduje się około 200 tys. obywateli NRD liczących na to, że dostaną się do RFN. Władze RFN przygotowują się do jednorazowego przyjęcia około 20 tys. obywateli NRD, nie wykluczając możliwości stopniowego przyjęcia pozostałych. Władze węgierskie przewidują, że liczba obywateli

NRD na Węgrzech, chcących wyjechać do RFN, będzie się powiększać. Węgrzy otworzyli 4 przejściowe obozy namiotowe w Budapeszcie i kilka poza stolicą. Kanclerz RFN Kohl wezwał obywateli RFN do okazania serca obywatelom NRD na Węgrzech. NRD złożyła ostry protest przeciwko rabunkowej polityce ludnościowej RFN, wspomaganej przez Węgry.

- Przed wyborami krajowymi w RPA p.o. prezydenta F.W. de Klerk wyraził przekonanie, że Partia Narodowa wygra wybory i utrzyma władzę sprawowaną od ponad 40 lat. F.W. de Klerk zapowiedział wprowadzenie szeroko idących reform politycznych jednocześnie zapewniając białych, że zawsze będą mogli mieć swoje własne szkoły, własne społeczności i własne obszary mieszkaniowe. Podkreślił, że nie dopuści do sytuacji, w której biała mniejszość w RPA będzie mniejszością zdominowaną.

- Il-62 - samolot kubańskich linii lotniczych ze 126 osobami na pokładzie rozbił się wkrótce po starcie z lotniska w Hawanie. Wszystkie osoby na pokładzie samolotu lecącego do Mediolanu we Włoszech poniosły śmierć. Zginęło także około 25 mieszkańców Boyero - miasteczka kubańskiego, na które spadł samolot.

- Izrael uzbraja kolaborantów arabskich na terytoriach okupowanych, udzielając im także lekcji podstawowego szkolenia obronnego w celu opanowania 21-miesięcznego powstania palestyńskiego w Strefie Gazy i na Zachodnim Brzegu. Zdaniem źródeł wojskowych uzbrojenie Palestyńczyków przeciwstawienie się akcjom represyjnym podejmowanym przez ekstremistów palestyńskich przeciwko kolaborantom.

- Zrzeszenie Społeczności Żydów Włoskich zwróciło się do Papieża Jana Pawła II z prośbą o przyczynienie się do rozwiązania sporu wokół klasztoru sióstr karmelitanek przy byłym hitlerowskim obozie zagłady w Oświęcimiu. Pezes zrzeszenia T. Zevi powiedział, że problem znalazł się w rękach ekstremistów po obydwu stronach i już naj-

wyższy czas, aby Papież przyczynił się do rozwiązania jeśli nie publicznie, to przynajmniej prywatnie. Rzecznik Watykanu ks. Joaquin Navarro zaprzeczył pogłoskom, że Ojciec Św. polecił przeniesienie klasztoru.

- W Kolumbii wojna pomiędzy rządem i handlarzami narkotyków przybiera na sile. Po pogroźkach śmierci zrezygnowało ze stanowisk 400 sędziów. Na skutek wybuchu bomby podłożonej przez handlarzy narkotyków w redakcji gazety "El Espectador" w Bogocie rannych zostało 84 ludzi, w tym kilkanaście bardzo poważnie.

Płatni mordercy dokonują selektywnych morderstw niewygodnych dla handlarzy narkotyków osób na terenie całego kraju. Na lotnisku w Medellin jeden z gangsterów zabił 1 osobę i zranił 12 innych. Wojsko i policja zaarrestowały ponad 10 tysięcy osób podejrzanych o handel narkotykami. Stany Zjednoczone skierowały do Kolumbii zespół pierwszych 100 doradców, sprzęt wojskowy i zapowiedziały udzielenie dalszej pomocy wojskowej i ekonomicznej w celu kontynuowania walki z handlarzami narkotyków. Pomoc dla rządu kolumbijskiego zaferowały także inne państwa zachodnie.

- W NRD trwa intensywna kampania partyjna przeciwko zmianom w Polsce i na Węgrzech. Organ komunistów wschodniemieckich "Neues Deutschland" regularnie zamieszcza artykuły, wzywające wszystkich bojowników komunizmu do nieugiętej postawy politycznej oraz ideologicznej wobec odchylenia bądź odwrotu od marksizmu-leninizmu, występującego w niektórych regionach Europy Wschodniej. Zdaniem partyjnego miesięcznika "Einheit", w PRL komuniści tracą władzę, a na Węgrzech są gotowi do przyjęcia roli opozycji, gdy przegrają w nadchodzących wyborach. Tylko dzięki 2,7 mln członków partii, podkreśla miesięcznik, 17 mln NRD osiągnęło obecny poziom ekonomiczny i sprawiedliwy podział dóbr i partia zamierza wkroczyć w następane tysiąclecie z hasłami rewolucji komunistycznej.

- Watykan rozpatruje możliwość wizyty Jana Pawła II w Libanie. 15 sierp-

nia Papież zaapelował o pokój w Libanie, podkreślając, że w kraju tym mamy do czynienia z polityką ludobójstwa oraz zarzucając Syrii, iż stara się doprowadzić do całkowitego zniszczenia Libanu. Jan Paweł II podczas niedawnej pielgrzymki w Hiszpanii powiedział, że siły muzułmańskie podjęły próby likwidacji chrześcijańskiej części Bejrutu i podkreślił, że czuje wewnętrzny nakaz udania się do Libanu. Obecnie źródła watykańskie podają, że ustalono, iż jeżeli wizyta będzie możliwa, to dojdzie do niej bez zapowiedzi i może być bardzo krótka. Przywódcy terrorystycznych ugrupowań muzułmańskich w Libanie zapowiedzieli porwanie Papieża, jeżeli przybędzie on do Libanu.

- Premier ZSSR N. Ryszkow pozbawił R. Iwanowa stanowiska wiceministra przemysłu petrochemicznego za zlekceważenie problemu braku mydła i środków piorących. Naganą otrzymali minister Lemajew i drugi wiceminister Pietrow. Lemajew otrzymał polecenie natychmiastowego zwiększenia produkcji mydła i środków piorących, których brakuje we wszystkich republikach. W niektórych okręgach ZSSR środki piorące wydawane są na kartki, a kostka mydła wydawana jest każdemu raz na 3 miesiące. Ryszkow zwrócił uwagę, że w wyniku zaniedbań Iwanowa ludzie są niedomocy, a w wielu miejscowościach królują wszy.

- Sekretarz generalny węgierskiej partii komunistycznej Karoly Grosz oświadczył, że nosi się z zamiarem ustąpienia z tego stanowiska na specjalnym zjeździe partii, mającym się odbyć na początku października. 59-letni Grosz uważany jeszcze w ub. roku za reformatora obecnie krytykowany jest za to, że występuje z pozycji konserwatywnych. Jeder z dyplomatów zachodnich na Węgrzech powiedział, że Grosz stał się człowiekiem, który otworzył zaporę wodną, jednakże potężna fala porwała go i utopiła.

- Władze białoruskie podały, że na likwidację skutków katastrofy nuklearnej w Czernobylu wydały już 15,5 mld dol. Podkreślają, że suma ta wynosi w przybliżeniu tyle samo co roczny budżet Białorusi i ostrzegają, że pokrywanie nadal olbrzymich kosztów

oczyszczania naturalnego środowiska wyłącznie przez republikę, doprowadzi ją do gospodarczej ruiny. Władze białoruskie wezwały inne republiki sowieckie, władze w Moskwie i zagranicę o przyście Białorusi z pomocą.

- W obozie uchodźczym dla Wietnamczyków w Hongkongu doszło do zamieszek. Co najmniej jedna osoba została zabita, a ponad 20 rannych. W obozie mieszczącym 56 tys. uchodźców utrzymuje się duże napięcie, gdyż uchodźcy są przekonani, że wkrótce zostaną deportowani do Wietnamu. Pomimo otoczenia obozu wysokim płotem, codziennie ucieka z niego pewna liczba uchodźców, decydując się na nielegalny pobyt w Hongkongu.

- W Indiach opozycja zorganizowała na terenie całego kraju protest przeciwko premierowi Glandiemu i jego rządowi oskarżając ich o korupcję.

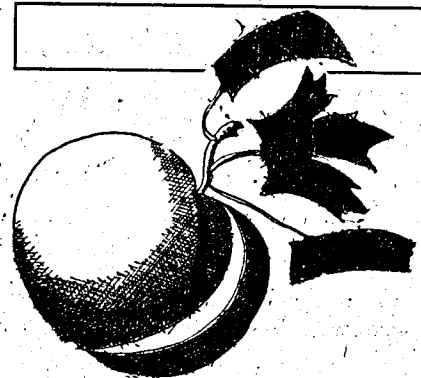
Interweniowała policja. Śmierć poniosło co najmniej 11 osób, ponad 100 zostało rannych, około 200 tys. uczestników demonstracji zostało zaarrestowanych.

- Kaznodzieja Jim Bakker (w środku) odprowadzany jest do federalnego szpitala psychiatrycznego na 60-dniową obserwację. Proces Bakкера został niespodziewanie przerwany, gdy 49-letni kaznodzieja załamał się nerwowo, przyjął na podłozie pozycję płodową, schował głowę pod kanapę płacząc i krzycząc, że jest otoczony przez dzikie zwierzęta, które czyhają na jego życie. Sędzia odmówił adwokatowi Bakкера, ażeby został skierowany on na obserwację do prywatnego szpitala psychiatrycznego. Bakker jest oskarżony o użycie w celach osobistych ponad 4 mln dol. zebranych dla celów religijnych od swych zwolenników. Grozi mu kara do 120 lat więzienia i 5 mln dol. grzywny.

KAZNODZIEJA BAKKER OSZALAŁ? Jego przeciwnicy twierdzą, że jako świetny aktor po prostu udaje.

KANADA

Izby Gmin J. Fraser (na zdjęciu po lewej) oraz spiker Senatu G. Charbonneau.

MULRONEY Z RODZINĄ U PREZYDENTA BUSHA

Premier Kanady Brian Mulroney spędził wraz z żoną i czwórką dzieci dwudniowe wakacje na zaproszenie prezydenta USA G. Busha w jego letniej rezydencji w Kennebunkport w stanie Maine. Jak się wyraził Mulroney jego pobyt w Kennebunkport poświęcony był głównie łowienu ryba, ale obydwaj przywódcy omówili także takie sprawy jak pomoc dla rządu w Kolumbii w walce z handlarzami narkotyków, wolny handel pomiędzy Kanadą i USA oraz kwaśny deszcz. Na wokandzie stanął również problem minimalnej długości odławianych raków w Kanadzie - wynoszącej 6,35 cm, co powoduje znaczny spadek ceny raków odławianych przez rybaków w Maine, gdzie odławiany rak nie może być krótszy niż 8,25 cm. Rybacy w Maine uskarżają się, że ich rynek zalewany jest krótszymi rakami z Kanady, co obniża poważnie cenę na ich raki. Mulroney powiedział, iż prezydent Bush przekonał go, aby przedstawiciele obydwu stron podjęli oficjalne negocjacje w tej sprawie. Jednocześnie premier Kanady wyraził ponownie przekonanie, że prezydent Bush odnosi się bardzo poważnie do sprawy kwaśnego deszczu i do skarg kanadyjskich w tej sprawie i że w świetle osobistych inicjatyw Busha coraz bliższe wydaje się przyjęcie odpowiedniego dwustronnego układu w tej sprawie. Premier dodał także, iż zapewnił prezydenta Busha, iż Kanada pomoże Kolumbii w jej walce z handlarzami narkotyków.

DELEGACJA KANADYJSKICH PARLAMENTARZYSTÓW W ZSSR

Delegacja kanadyjskich parlamentarzystów odbyła oficjalną kilkudniową wizytę w ZSSR (Moskwa, Leningrad i Kijów). Współprzewodniczyli jej spiker

Obydwaj oświadczyli, że rozmowy z Sowietami odbyły się ku ich zaskoczeniu, w atmosferze całkowitej otwartości i szczerości. Fraser powiedział, że oczywiście system sowiecki to jeszcze nie demokracja, ale są pewne elementy jak np. wybory na początku br. do Zgromadzenia Deputowanych Ludowych, które pozwalają mówić o początkach demokracji. Obydwaj spikerzy stwierdzili, że wizyta w ZSSR ułatwi im definiowanie kanadyjskich interesów wobec ZSSR. Stwierdzili, że będą zachęcać kanadyjskich biznesmenów do handlu i inwestycji, zarazem ostrzegając ich, że Sowietami mają swój sposób robienia interesów. Zdaniem delegacji kanadyjscy byźnesmeni nie powinni liczyć na błyskawiczny profit, ale nastawić się na zyski długofalowe, biorąc pod uwagę

fakt olbrzymiego, nienasyconego rynku, który w przyszłości stanie się częścią rynku światowego. W przyszłym roku przybędzie do Kanady z rewizytą delegacja sowieckich deputowanych. W listopadzie przybędzie do ZSSR pierwszy raz z oficjalną wizytą premier Kanady Brian Mulroney.

STRAJK PIELEŃNIAREK W QUEBECU

40 tysięcy pielęgniarek w Quebecu rozpoczęło nielegalny strajk, po odrzuceniu rządowej propozycji podjęcia negocjacji za pośrednictwem mediatora. Pielęgniarki oświadczyły, że opieka nad pacjentami w nagłych przypadkach nie zostanie zmniejszona, jednakże o 30% zostanie zmniejszona zawodowa aktywność w innych dziedzinach. Związek Zawodowy Pielęgniarek w Quebecu domaga się natychmiastowej, 10% podwyżki pensji oraz dodatków inflacyjnych w ciągu dwóch lat ich trzyletniego kontraktu. Początkująca pielęgniarka zarabia obecnie, pracując 36,25 godz. tygodniowo, ponad 24 tysiące rocznie, a po 12 latach pracy ponad 33 tysiące. Premier Quebecu Robert Bourassa ostrzegł pielęgniarki, że nielegalny strajk zaszkodzi ich sprawie.

SENATOR STANLEY HAIDASZ PRZEBYWAŁ W POLSCE

Senator Stanley Haidasz, Polak z pochodzenia, przebywał w lipcu i w sierpniu w Polsce. Senator odbył szereg spotkań z czołowymi postaciami życia politycznego. Rozmawiał m.in. z rzecznikiem Solidarności Januszem Onyszkiewiczem, przewodniczącym Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego Bronisławem Geremekiem, przewodniczącym Klubu Parlamentarnego SD Januszem Janowskim oraz przewodniczącym Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego Romanem Malinowskim. Senator odbył także szereg nieformalnych rozmów z członkami Sejmu po spotkaniu posłów Solidarności, ZSL i SD w sprawie nominacji wspólnego premiera. Senator Haidasz był ponadto przyjęty przez marszałka Sejmu M. Kozakiewicza i marszałka Senatu A. Stelmachowskiego. Rozmawiał z nimi na temat założenia polsko-kanadyjskiej grupy parlamentarnej przyjaźni, której

jest inicjatorem w Kanadzie. Omówione zostały także stosunki kanadyjsko-polskie w świetle zbliżających się wizyt w Polsce senatorów i posłów ze Stowarzyszenia Parlamentarnego Kanada-Europa oraz członków Komitetu Spraw Zagranicznych i Handlu Międzynarodowego przy Izbie Gmin. W ministerstwie zdrowia senator Haidasz odbył rozmowy z wiceministrem tego resortu w sprawie możliwości utworzenia wspólnego kanadyjsko-polskiego przedsiębiorstwa, produkującego na licencji kanadyjskiej leki w Polsce. Na zakończenie swej wizyty senator Haidasz spotkał się z Prymasem Polski Józefem Glempem. Po powrocie do Kanady senator wystosował list do ministra spraw zagranicznych Clarka, w którym wezwał go do powołania specjalnej komisji d/s pomocy Polsce, mającej za zadanie wypracowanie

Ciąg dalszy na str. 11

KANADA

TRAGEDIA PODCZAS POKAZÓW LOTNICZYCH W TORONTO

W niedzielę 3 września podczas pokazów akrobacji lotniczej w ramach CNE (Canadian National Exhibition) przez sławny zespół kanadyjskich sił zbrojnych Snowbirds doszło do tragicznego wypadku, w wyniku którego śmierć poniósł kanadyjski pilot 24-letni kapitan Shane Antaya z Moose Jaw w Saskatchewan. Drugi pilot 36-letni major Dan Dempsey, także z Moose Jaw, dowódca Snowbirds, katapultował się ze swego samolotu nie odnosząc poważniejszych obrażeń. Zarówno samolot Antaya jak i Dempseya wpadły do jeziora Ontario ulegając rozbiciu. Samolot Dempseya wybuchł w powietrzu. Do tragicznego wypadku doszło w 15 minucie zaplanowanego na 24 minuty pokazu, podczas jednego z akrobatycznych manewrów, gdy samoloty Antaya i Dempseya uderzyły się skrzydłami. Rodzina kapitana Antaya - jego matka, żona, brat i siostra -

obserwowała pokaz i była świadkiem tragedii.

Kapitan Antaya urodził się na Jamajce, a wychował w Windsor.

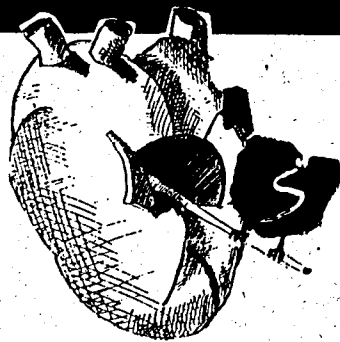
Według jego przełożonych był on wyjątkowo zdolnym pilotem mającym za sobą 1800 godzin lotów w kanadyjskich siłach powietrznych. Antaya chciał od dziecka zostać pilotem Snowbirds. Pod koniec tego roku miał zakończyć swój dwuletni okres latania na Snowbird i podjąć inną służbę. Jego marzeniem było latanie na najlepszym kanadyjskim myśliwcu CF-18. Dowódca bazy wojskowej w Moose Jaw pułkownik C. Thibault odwołał wszystkie 15 tegorocznych pokazów lotniczych Snowbirds. Powiedział jednakże, że Snowbirds powrócą na niebo i będą w przyszłości brały udział w kanadyjskich i międzynarodowych pokazach lotniczych.

Pokazy lotnicze w ramach CNE zaczęły się w 1949 roku. Od tego czasu

zginęło w nich, nie uwzględniając śmierci Antaya, 7 pilotów. Pierwszy wypadek miał miejsce nad lądem, co spowodowało, że następne pokazy odbywały się już nad wodami jeziora Ontario. W jednym tylko wypadku doszło do zranienia widza. Było to 2 września 1966 roku, gdy fruujące części amerykańskiego samolotu F-11A Tiger z zespołu akrobatycznego Blue Angels marynarki wojennej USA zraniły dwóch widzów. 31-letni pilot porucznik D. Oliver zginął, gdy skrzydło jego samolotu zahaczyło o wodę. Eskadra Snowbirds, licząca podczas pokazów 9 samolotów, została utworzona w 1971 roku. Nie licząc obecnego pokazu Snowbirds uczestniczyły w trzech wypadkach podczas pokazów, w których śmierć poniosło dwóch pilotów. Po wypadku na tegorocznym CNE pokazy lotnicze zostały wznowione po około godzinie. Odbyły się one także następnego dnia.

Spadający Snowbird Dempseya oraz kapitan Shane Antaya (na lewo) i major Dan Dempsey

Z okazji 50 rocznicy wybuchu II wojny światowej na Westerplatte odbyły się centralne uroczystości, w których wzięli udział m.in. premier T. Mazowiecki, przewodniczący Solidarności L. Wałęsa i prezydent W. Jaruzelski.

31 sierpnia obchodzono w Gdańsku 9 rocznicę powstania Solidarności. Premier T. Mazowiecki złożył wraz z L. Wałęsą i marszałkiem Senatu A. Stelmachowskim wieniec pod pomnikiem poległych stoczniovców. Uroczystą mszę świętą odprawił biskup T. Gocłowski. Gościem honorowym uroczystości był Jan Nowak-Jeziorański, sławny "kurier z Warszawy" i wieloletni dyrektor Sekcji Polskiej RWE.

Z okazji 50 rocznicy wybuchu II wojny światowej odbyło się w Warszawie pod hasłem "Nigdy więcej wojny" spotkanie ekumeniczne zwołane przez Prymasa Polski Józefa Glempa. Uczestnicy spotkania - przedstawiciele różnych wyznań i religii z całego świata - wysłuchali przemówienia Papieża Jana Pawła II przesłanego za pomocą telewizji satelitarnej, a następnie modlili się o pokój. Odbyli również ulicami Warszawy procesję.

Arcybiskup Krakowa F. Macharski wygłosił na terenie byłego obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu przemówienie, w którym zaapelował o pokój, poszanowanie godności ludzkiej i obronę praw człowieka.

Uczestnicy Światowych Dni Modlitwy o Pokój złożyli wieniec pod Pomnikiem Ofiar Faszyzmu. Przedstawiciele wspólnot żydowskich zbojkotowali uroczystości (poza jednym przedstawicielem z Francji) na znak protestu prze-

ciwko klasztorowi karmelitanek, przylegającemu do byłego obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Modlili się oni w synagodze w Warszawie.

Lech Wałęsa opowiedział się 4 września w Gdańsku za włączeniem do rządu reformatorów, niezależnie od ich przynależności partyjnej. Do nowego rządu w Polsce powinni wejść ministrowie, którzy popierają reformy bez względu na to jaką partię lub ugrupowanie polityczne reprezentują. Wałęsa powiedział, że Obywatelski Klub Parlamentarny upoważnił go do pomocy w formowaniu nowego rządu. Dodał, że w rządzie nie będzie dla nikogo zarezerwowanych miejsc. I sekretarz PZPR oznajmił poprzednio, że partia musi mieć szeroką reprezentację w rządzie. W przeciwnym razie przejście do opozycji. Rakowski uznał koncepcję rządu koalicyjnego premiera Tadeusza Mazowieckiego za realistyczną. W odpowiedzi na pytania dotyczące opinii Rakowskiego Wałęsa odpowiedział, że komuniści powinni myśleć o reformach, a nie o stanowiskach.

Przewodniczący OKP B. Geremek wyraził nadzieję, że z początkiem przyszłego tygodnia Sejm będzie mógł zatwierdzić skład nowego rządu.

Premier T. Mazowiecki w ramach rozmów konsultacyjnych nad tworzeniem rządu spotkał się 4 września z kierownictwem Towarzystwa PAX, Unii Chrześcijańsko-Społecznej oraz PZKS.

Marszałek Sejmu M. Kozakiewicz uważa, że sytuacja w Polsce zmieni się wyraźnie dopiero po wyborach do władz terenowych, które jego zdaniem powinny się odbyć jak najszybciej. W wywiadzie dla prasy włoskiej wyraził się on z uznaniem o niepodległościowych działaniach Lecha Wałęsy i Wojciecha Jaruzelskiego.

NSZZ Solidarność Huty Katowice wyraził poparcie dla premiera Tadeusza Mazowieckiego i opowiedział się za zachowaniem spokoju oraz niedopuszczeniem do chaosu, który zakłóciłby reformy.

Komitet Wykonawczy OPZZ opublikował oświadczenie stwierdzające, że formowanie nowego rządu trwa za długo.

Sławomir Wiatr sekretarz ideologiczny KC PZPR oświadczył w Bonn, że partia chciałaby otrzymać 6 stanowisk ministerialnych w rządzie premiera Tadeusza Mazowieckiego. Solidarność jego zdaniem powinna także otrzymać 6 ministerstw, a pozostałe 6 powinno być podzielone pomiędzy ZSL i SD. Wiatr stwierdził, że PZPR chce objąć ministerstwa: spraw zagranicznych, obrony, spraw wewnętrznych, kultury oraz transportu i łączności, a także stanowisko wicepremiera. Dodał on, że Solidarność oferowała partii ministerstwa finansów i gospodarki, jednak partia nie była zainteresowana, gdyż kierowała tymi ministerstwami przez ponad 40 lat i nie była w stanie wprowadzić reform.

Przed wyjazdem do RFN Lech Wałęsa powiedział, że nie zamierza odwiedzić ZSSR, aby nie zabierać cennego czasu Gorbaczowowi, którego podziwia jako człowieka i polityka.

Premier T. Mazowiecki konferował 5 września z przedstawicielami ZSL nad udziałem ZSL w rządzie. Ustalono, że przedstawiciele ZSL będą najprawdopodobniej kierować ministerstwami: rolnictwa, ochrony środowiska, zdrowia i sprawiedliwości. W tym samym dniu premier konferował także w sprawie rządu z szefem SD Józefiakiem. Po spotkaniu Józefiak powiedział, iż ustalono, że SD obejmie co najmniej ministerstwo handlu wewnętrznego, a jest wielce prawdopodobne, że jeszcze jedno bądź 2 ministerstwa.

W Warszawie odbyło się 5 września uroczyste spotkanie Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego z Janem Nowakiem-Jeziorańskim. Gościa powitał w imieniu OKP B. Geremek. W swym wystąpieniu Jan Nowak podkreślił m.in. że stosunek Polonii do Polski jest stosunkiem służebnym. "Wy podejmujecie decyzje - podkreślił mówca, ale z chwilą gdy je podejmiecie, my nie zastanawiamy się czy to błąd czy racja, tylko staramy się Wam pomóc".

ciąg dalszy na str. 11

WAŁĘSA W NIEMCZECH ZACHODNICH

"ZACHODNI SĄSIAD - CZYLI WIZJA NIEMIEC ZJEDNOCZONYCH"

5 września w godzinach porannych przybył do RFN na zaproszenie DGB Lech Wałęsa. Przed wyjazdem oświadczył, że jest to jedna z najważniejszych jego podróży "bowiem zachodni nasz sąsiad może odegrać znaczącą rolę w przemianach zachodzących w naszym kraju i pomóc w odbudowie naszej zrujnowanej gospodarki".

W programie czterodniowego pobytu jest m.in. spotkanie z prezydentem Weizsackerem i kanclerzem Helmutem Kohlem, politykami Nadrenii - Westfalii, wizyta w zakładach Kruppa oraz spotkanie z zachodni-niemieckimi przemysłowcami.

"OBUSTRONNE KORZYŚCI"

Wałęsa powiedział, że nie jest do tej wizyty przygotowany, bowiem jej główny inicjator Tadeusz Mazowiecki jest obecnie zajęty. Wałęsa dodał także w wywiadzie dla RWE, że czasu nie mieli na przygotowania jego wyjazdu ani szef OKP prof. Geremek ani jego doradca ekonomiczny prof. W. Trzeciakowski. Zapowiedział, że będzie improwizował. Improwizacja obejmuje podtrzymanie propozycji wprowadzenia sieci banków zachodni-niemieckich, którym Polacy gotowi są zdepotować miliardy dolarów, spoczywające głównie w prywatnych rękach.

Wałęsa powiedział Niemcom: "Przywieźcie swoje sekretarki, podłączcie swoje komputery. Korzyści będą obustronne". Improwizacją z pewnością nie jest prośba o pomoc gospodarczą, finansową i organizacyjną dla Polski, z którą przybył Wałęsa do Bonn.

"FÜHRER WAŁĘSA!"

Na lotnisku powitały go tłumy niemieckich i polskich wielbicieli. Niemcy

krzyczeli "Führer Wałęsa", którego to okrzyku dawno w tym kraju w tłumie nie słyszano. Zewsząd wyciągano ręce w znaku "V". Wałęsa odpowiedział tym samym gestem. Wielki entuzjazm wzbudził zdaniem, wypowiedzianym po przylocie: "Wy tu wszyscy mówicie o wspólnej Europie, a ja widziałem nie tylko góry i pagórki, ale także i mury. Trzeba je znieść".

KOHL: POMOC GOSPODARCZA JEST KONIECZNOŚCIĄ

Przed południem we wtorek odbyła się w Bonn debata w Bundestagu. Kanclerz wygłosił przemówienie, w którym mówił o konieczności udzielenia Polsce pomocy.

Wizytę wykorzystali też przywódcy opozycji, ściągając na siebie uwagę środków masowego przekazu. Rzecznik Partii Zielonych wezwał partię rządzącą do całkowitego umorzenia Polsce długów oraz zakończenia, jak to określił, "zenujących" dyskusji na temat granic zachodnich. Wyraził też zdziwienie, że RFN nie wysłała delegacji na obchody 50-lecia wybuchu II wojny światowej do Polski.

Partia Zielonych jest przeciwna rozbudowywaniu bazy przemysłowej w Polsce. Uważa ona, że Polska powinna zainwestować obecnie przede wszystkim w kolejnictwo, łączność i w energetykę, a w następnej kolejności w rolnictwo, usługi i ochronę środowiska. SPD z kolei ogłosiło, że otwiera biura swojej fundacji w Warszawie.

Wałęsa zaproponował w jednym ze swych wystąpień, aby prywatni przedsiębiorcy niemieccy zakupili 16 przedsiębiorstw na terenie Gdańska.

DOMEK Z BETONOWYCH KART

Pewne kąśliwe uwagi dziennikarzy

wywołało stwierdzenie Wałęsy: "Polska jest tak jak domek z kart, który dzięki waszej pomocy może być domkiem z betonu".

Niektórzy pytają, czy jest tylko improwizacją czy przemyślaną koncepcją KKW i rządu oferowanie Niemcom tak różnorodnych możliwości inwestycyjnych w dziedzinie przemysłu i bankowości. Czy Wałęsa ma prawo wystawiać na sprzedaż ponownie Gdańsk, bo przy bliskim sąsiedztwie może to doprowadzić do wielkich zysków ciągniętych przez obcy kapitał w dziedzinach, które są w stanie przejść Polacy, jak również w dalekiej przyszłości do roszczeń terytorialnych. "To może być domek z betonowych kart".

Wizyta Wałęsy nie jest tylko wybuchem populistycznych nastrojów niefortunnych ofert i zwrotów oraz ceremoniałów politycznych. Wałęsa wycofał się z niefortunnej propozycji 10 miliardów dol. z Zachodu w żywej gotówce do dowolnej dyspozycji.

BUDOWLAŃCY MOGĄ PRACOWAĆ LEGALNIE

Wizyta przyniosła też bardzo konkretny owoc rzeszom Polaków przebywających w Niemczech czasowo. Robert Rau, premier północnej Nadrenii - Westfalii, z którym spotkał się Wałęsa zapowiedział ulgi dla Polaków.

Minister pracy Norbert Blum zniósł zakaz pracy dla polskich robotników budowlanych. Powiedział też po spotkaniu z Wałęsą, że RFN będzie szkolić polskich robotników i weźmie udział w programie ich przekwalifikowania przed odesłaniem do kraju. Nie jest jasne, czy będą to ludzie sprowadzani specjalnie z Polski, czy też kryje się w tym zapowiedź odesłania dokwalifikowanych uchodźców do kraju.

W środę Wałęsa wyjeżdża do Essen, potem zwiedza zakłady Kruppa. W sobotę wraca do Polski.

W.CZ.K.

RYNEK

RAFAŁ MARSZAŁEK

Uczeni mężowie rozprawiają o koniecznym urynkowaniu krajowej gospodarki, a tymczasem naród wpada w panikę po sierpniowym zniesieniu kartek mięsnych. W obawie przed kolejną podwyżką cen ludzie wykupują cukier, ryż i mąkę, zaś pokorni i zawsze cierpliwi emeryci z przyzwyczajenia formują kolejkę przed działem wędliniarskim: tam wśród pustych haków trwa znużona ekspedientka czyli szatniarka, jak głosi stary dowcip. Nikomu jednak nie jest do śmiechu. Psychiczne i materialne nieprzygotowanie ludności do nowej sytuacji spleta się z niepewnością co do samej zasady polskiego rynku.

Pierwotnym problemem dla władz politycznych było tabu związane z kanonem gospodarki komunistycznej. Przez wiele dziesięcioleci państwo strzegło pełnego zatrudnienia i sprawiedliwego (czytaj: spłaszczonego) podziału dochodów; produkcję zaś traktowało jako cel samoistny, a nie jako środek zaspokojenia społecznych potrzeb. Stąd tradycyjne triumfy statystyki nad zdrowym rozsądkiem, stąd pewność, że w kraju, w którym nie uświadczysz sznurka, wkręta i uszczelki zawsze możesz liczyć na święto ponadplanowego parowozu. Ekonomiści nigdy tutaj nie byli potrzebni. Jeden z pierwszych reformatorów powojennej gospodarki Hilary Minc w latach 40 bez żenady przyznawał, że nowo powstające fabryki mogłyby się obyć bez pomocy zatrudnionych robotników, ale masowa migracja ze wsi do miast jest konieczna z przyczyn politycznych.

Z tego punktu widzenia mizeria "socjalistycznego" modelu ekonomicznego okazuje się po prostu wymuszona przez ideologię. Oskar Lange, uczony o światowej sławie, jeszcze w latach wojny podczas pobytu w Stanach wydał książkę o teorii rynku "Price Flexibility and Employment". W Polsce bierutowskiej nikt go nie słuchał, w okresie gomułkowskim nikt go o zdanie nie pytał. Wskazywał zaś Lange na możliwość socjalizmu rynkowego, podkreślał ważność cen równoważących popyt z

podażą. W sektorze prywatnym miałyby to być ceny rynkowe, w sektorze uspołecznionym ustalane przez państwo.

Dzisiejsza gotowość ekipy rządzącej (nie mylić z partyjną milczącą większością!) do zmiany myślenia jest ledwie zapowiedzią wiosny. Rzecz w tym, że brak pozytywnego modelu odniesienia w praktyce. Po początkowych sukcesach załamała się gospodarka węgierska bliska teoretycznym założeniom Langego. Uznanie własności środków produkcji jako zasady ograniczającej łącznie ze stosunkami dystrybucji doprowadziło tam do niefortunnych ingerencji władz centralnych. Nie sprawdził się też jugosłowiański wariant samorządowy - nekany partykularyzmem, wyzbyty impulsów rozwojowych. Nie ruszyła jak dotąd z miejsca polska wersja samodzielności i samorządności. Były doradca Gierka - mądry i gorzki po szkodzie - Paweł Bożyk uważa, że szczególnie trudno doprowadzić do przemian strukturalnych. Dość powszechnie wyraża się również niepokój, że perspektywa raptownego otwarcia gospodarki pogłębi nasz deficyt płatniczy, a ograniczenie zasobów kapitałowych dopełni reszty.

W kręgach solidarnościowych zaznacza się stopniowo rozbieżność między koncepcjami liberalnymi a socjaldemokratycznymi ideami samorządowymi. Program całkowitego odpolitycznienia gospodarki lansują działacze Akcji Gospodarczej. Traktują oni rynek jako porządek samoorganizujący się, w konkurencyjności inicjatyw widzą siłę napędową, dopuszczają istnienie bezrobocia. Solidaryści związkowi chcieliby natomiast pogodzić podniesienie efektywności gospodarki z realizacją dążeń społecznych robotników i obroną ich poziomu życia. Z tą myślą wyłania się idea własności grupowo-samorządowej. Przedsiębiorstwo samorządowe na drodze ewolucji przekształcałoby się w zakład z udziałem kapitału pracowniczego: w końcu możliwa byłaby przemiana w firmę

prywatną. Wariantów ekonomicznych jest więcej, ale przecież nie one stanowią o punkcie przełomowym. Każde z rozwiązań szczegółowych ma swoje zalety i wady; wszystkie one wyrastają z globalnego poglądu na życie społeczne. Kombatant poselskiej ławy katolickiej, słynny Kisiel (Stefan Kisielewski) powiada, że "dó mojego ideału jest jeszcze bardzo daleko. Mój ideał polegał na tym, żeby ludzie mogli się w Polsce bogacić". Senator nowej kadencji, socjalista Jan Józef Lipski ostrzega, że "w sytuacji liberalizmu gospodarczego powstawanie rynku jako jedynej wartości jest podstawą do bardzo niebezpiecznych spustoszeń moralnych". Tych poglądów uzgodnić się nie da. Jeden z nich trzeba będzie już od jutra odrzucić.

CENY

Dolar amerykański - cena skupu - 9.600, cena w sprzedaży 10 400 zł. W ostatnich trzech tygodniach nastąpił lawinowy wzrost dolara. Trudno przewidzieć w którym momencie dolar się zatrzyma, gdy przeciętny tygodniowy wzrost wynosi około 1000 zł. Najbardziej niepokojącym zjawiskiem jest, że za dolara coraz trudniej cokolwiek kupić w sklepach. Nie ulega wątpliwości, że mamy do czynienia z wydrukowaniem złotych bez pokrycia w towarach.

OFICJALNY WZROST CEN:

Papierosy podrożały o 75% (od poniedziałku, tj. 4.08.). Klubowe - 210 zł, Radomskie i Extra mocne - 290 zł, Cara - 550, Carmeny - 650 zł. Również 75% wzrastają ceny papierosów importowanych.

Podrożały wyroby mleczarskie - 1 litr mleka tłustego kosztuje 400 zł, śmietana 12% - 700 zł., mleko o przedłużonej trwałości 0,5 l - 450 zł. Chude mleko i twaróg zostaną skreślone z produkcji, bo państwo nie będzie płacić dotacji na od tłuszczanie.

Dokończenie ze str. 6

efektywnego programu pomocy Kanady dla Polski. Polski "cud" podkreślił senator Haidasz potrzebuje pomocy i Kanadyjczycy pragną, aby demokracja zwyciężyła, oczekują odpowiednich akcji ze strony rządu kanadyjskiego. W swym liście senator Haidasz wyraził także konieczność szerokiej obecności Kanady w Polsce w różnych aspektach rzeczywistości, włączając w to kulturę. Kanada powinna zrobić - pisze senator w liście do Clarka - o wiele więcej w zakresie wymiany kulturalnej z Polską, co spotkałoby się z pozytywną reakcją wśród Polonii kanadyjskiej jak i wśród Polaków w kraju i co byłoby zgodne z polityką wielokulturowości. Znakomitym przykładem wielokulturowości były występy w Polsce w lipcu, polonijnych zespołów tanecznych z Kanady, które powinny spotkać się z o wiele większym poparciem ze strony rządu federalnego. Senator Haidasz zaproponował zawarcie polsko-kanadyjskiego układu o wymianie kulturalnej. Zdaniem senatora Haidasza daje się odczuć także olbrzymią potrzebę zawarcia kanadyjsko-polskiego porozumienia w sprawie imigracji, umożliwiającego zmniejszenie kolejek w oczekiwaniu na imigrację do Kanady oraz zniesienie szeregu innych niedogodności.

Dokończenie ze str. 8

31 sierpnia w Warszawie 7 grup opozycyjnych przedyskutowało fakt wyłonienia premiera T. Mazowieckiego. Zebrani postulowali dostęp całej opozycji do środków masowego przekazu. Stwierdzono, że powodzenie pierwszego niekomunistycznego premiera zależy będzie od uchwalenia nowej konstytucji, przyspieszenia wolnych wyborów do parlamentu i samorządów z nową ustawą wyborczą, likwidacja nomenklatury, reforma rynkowa z osłoną socjalną, ograniczenie państwa w gospodarowaniu.

Na czwartek 7 września przewidziane jest wspólne posiedzenie OKP i Krajowej Komisji Wykonawczej Solidarności, na którym spodziewane jest przedstawienie przez premiera Mazowieckiego składu personalnego przyszłego rządu, który formalnie zostanie przedstawiony w Sejmie najprawdopodobniej 12 września.

NAJLEPSZE TOWARY, KONKURENCYJNE CENY paczek do POLSKI

Prywatny firmowy transport i stała załoga doręczycieli na terenie Polski do Twoich usług. Dostawy do Polski w cyklu 14-dniowym (od listopada - 7-dniowym) bezpośrednio do domu odbiorcy. Dowolnie zestawiaj skład paczki (mandarynki od listopada).

Zamówienie minimum 5 kg.

UWAGA: Ceny ważne do końca 1989 r.

UWAGA: ZWRACAMY KOSZTA nadania listu ekspresowego (do \$3.00) przy zamówieniu paczki o wartości powyżej \$60.00.

Ilość	Nazwa towaru	Cena CD \$	Razem
..... x 1 kg	Cytryny	2.40 =	.....
..... x 1 kg	Pomarańcze	2.40 =	.....
..... x 1 kg	Grejfruty	2.40 =	.....
..... x 1 kg	Banany	3.00 =	.....
..... x 1 kg	Mandarynki	2.50 =	.....
..... x 100 g	Czekolada gorzka	0.80 =	.....
..... x 100 g	Czekolada mleczna	0.90 =	.....
..... x 100 g	Czekolada orzechowa	0.80 =	.....
..... x 200 g	Czekolada orzechowa lux.	2.00 =	.....
..... x 400 g	Bomboniera	3.70 =	.....
..... x 300 g	Cukierki witaminowe	3.10 =	.....
..... x 500 g	Ciasteczka maślane	3.50 =	.....
..... x 1 op	Guma do żucia (60 g)	0.70 =	.....
..... x 250 g	Kawa ziarnista brazylijska	2.20 =	.....
..... x 3 kg	Kawa ziarnista brazylijska	21.00 =	.....
..... x 5 kg	Kawa ziarnista brazylijska	30.00 =	.....
..... x 100 g	Herbata cejlońska	1.10 =	.....
..... x 1 kg	Herbata cejlońska	9.00 =	.....
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa norm.	1.10 =	.....
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa rumianek	1.10 =	.....
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa różana	1.10 =	.....
..... x 400 g	Herbata instant cytrynowa	2.20 =	.....
..... x 800 g	Czekolada w proszku	4.20 =	.....
..... x 250 g	Kakao	1.80 =	.....
..... x 200 g	Rodzynki kalifor.	1.10 =	.....
..... x 200 g	Migdały kalifor.	2.10 =	.....
..... x 200 g	Wiórki kokosowe	1.40 =	.....
..... x 400 g	Pasta czekl.orzech.	2.40 =	.....
..... x 500 g	Margaryna mleczna słonecznikowa	1.90 =	.....
..... x 1 l	olej jadalny roślinny	5.20 =	.....
..... x 500 g	Ryż (USA)	1.90 =	.....
..... x 400 g	Mąka kartoflana	1.60 =	.....
..... x 3 op	Budyń czekoladowy i waniliowy	1.20 =	.....
..... x 1 zest.	Środki do pieczenia	2.50 =	.....
(10 op. cukr. wan., 6 op. proszku, 12 op. żelatyny, 3 op. drożdży)			
..... x 1 kg	Mąka	1.50 =	.....
..... x 1 kg	Cukier	1.30 =	.....
..... x 500 g	Pieprz czarny	5.00 =	.....
..... x 100 g	Sardynki w oleju	1.00 =	.....
..... x 1 kg	Kabanosy	9.00 =	.....
..... x 1 kg	Krakowska	9.00 =	.....
..... x 1 kg	Frankfurterki	9.00 =	.....
..... x 1 kg	Szynka gotowana	10.00 =	.....
..... x 450 g	Szynka w puszcze	4.40 =	.....
..... x 340 g	Szynka mielona	2.20 =	.....

Razem:

Ubezpieczenie i dostawa paczki: BEZ OPŁAT w Kanadzie i w Polsce.

Załączam Cheque lub Money Order na sumę ogółem ..... CDS

NADAWCA: ..... tel: .....

ODBIORCA: ..... tel: .....

Zlecenia przyjmuje:

COPYA-TRADE, 291 Lois Crescent, TIMMINS, Ont. P4P-1G6

TEL. 705-268-6875 (po 6 pm); TEL. 416-252-1807 (po 6 pm); FAX 705-268-9181 (bez przerwy).

NIE MA TRZECIEJ DROGI

Kilka migawek z Polski dnia dzisiejszego, niestety charakterystycznych i adekwatnie oddających nastroje. Oto kobieta w średnim wieku widzi panaceum w kontroli cen produktów sprzedawanych przez prywatnych producentów (zlikwiduje inflację); Żona zakazuje mężowi iść do pracy w firmie polonijnej płacącej więcej niż państwo, bo jest to jej zdaniem niemoralny proceder; W inteligentnej rodzinie ze zrozumieniem przyjmuje się artykuły Passenta potępiające chamstwo nuworyszów. Przykładów można by przytoczyć więcej. Wytresowani przez system ludzie wyją się łatwiej dziś wybaczać ekstrawagancki styl życia komunistom niż tym, którzy dochodzą do tego własną pracą i inwencją. Społeczeństwo w dużym procencie pała szczerą indygnacją do tzw. prywaciarzy czy plenipotentów firm polonijnych.

Tymczasem do koniecznej akumulacji kapitału w Polsce można doprowadzić tylko poprzez: 1) pełną reprivatyzację gospodarki, co doprowadzi do odblokowania inicjatywy jednostki i w większej skali społecznej; w pierwszym rzędzie handel, usługi i przemysł konsumpcyjny, stopniowo następne; 2) pełną wymienialność waluty, o kursie ustalonym na międzynarodowych giełdach walutowych, gwarantującą możliwość repatriacji zysku zagranicznym inwestorom. To, plus niskie płace i stosunkowo wysoki poziom wykształcenia ludności mogłoby zachęcić do inwestycji w Polsce. Konieczne jest też oczywiście ustanowienie partnerskich, a nie opartych na subordynacji, stosunków handlowych z ZSSR, drastyczna redukcja wydatków zbrojeniowych. I to tylko, by mieć szansę wydobyć kraj z kryzysu gospodarczego!

Gdy doda się, ściśle z powyższym powiązane, zagadnienie suwerenności politycznej państwa, widać jakie ogromne zadanie stoi przed Polską. Ogrom przedsięwzięcia nie zwalnia jednak od otwartego jego prezentowania społeczeństwu przez tych, którzy mienią się jego liderami. Uczmy się tutaj od Litwinów, Łotyszów i Estończyków, którzy w o wiele trudniejszej sytuacji

wysuwają żądania niewspółmiernie śmielsze niż nasi przywódcy, w tym niestety i ci autentyczni.

Jak tymczasem wygląda dzisiaj społeczna dyskusja na powyższe tematy, co postuluje się w kwestiach gospodarczych? Bardzo wiele mówiące będzie cofnięcie się o kilka lat do czasu pierwszej legalnej działalności Solidarności. Pokutowało wtedy w kraju przekonanie, że Polska, Mesjasz narodów, wytyczy oto właśnie światu trzecią - ani komunistyczną, ani kapitalistyczną drogę rozwoju. Gwoli przypomnienia można tutaj przytoczyć postępujące się marksistowską terminologią i metodologią i przez to - niestety łatwo zrozumiałe dla społeczeństwa teorie poznańskiego opozycyjnego filozofa Leszka Nowaka. Tego typu koncepcje nicobce były i intelektualistom katolickim. Owa trzecia, najczęściej bardzo mglista droga przy bliższym oglądzie najczęściej zachowywała bardzo wiele z "dorobku" socjalizmu. Wielu w opozycji nie szło nawet tak daleko, postulując po prostu uzdrawianie socjalizmu, sądząc nie bez podstaw, że tylko w tej formie reforma gospodarcza może zdobyć poparcie większości społeczeństwa, dla którego słowo socjalizm jest święte. Postulowano i częściowo wdrażano: samorządy w zakładach pracy, proponowano inne elementy zdyskredytowanego dziś systemu jugosłowiańskiego, tworzono "Sieć", przy decentralizacji gospodarki chciano wzorować się na modelu węgierskim, który w tym samym czasie też znalazł się na skraju bankructwa. Większość tych pomysłów inspirowana była przez lewicowe środowiska opozycyjne, przy poparciu części wpływowych kół kościelnych - wszystko zaś pod egidą Solidarności. Tymczasem ugrupowania opozycyjnej prawicy prawily o niepodległości, praktycznie nie wysuwając żadnych programów gospodarczych, bądź poświęcając mu bardzo niewiele miejsca na tylnych kartach swych deklaracji ideowych. Sytuacja taka, prawie nie zmieniona, istnieje do dnia dzisiejszego. W porozumieniach okrągłego stołu, które stały się de facto plat-

formą wyborczą bloku Solidarnościowego, nie ma na ten temat praktycznie nic. KPN-owskie postulaty są zupełnie niewystarczające i ponownie zepchnięte na dalszy plan.

Údział Korwina-Mikke i jego ugrupowania w wyborach, a Stefana Kisielewskiego w toczącej się debacie są głosami wołającymi na puszczy, by sparafrazować dawny tytuł felietonów Kisielewskiego. Tymczasem sytuacja jest krytyczna, gdyż zdemoralizowanemu czterdziestokilkuletnim komunizmem społeczeństwu polskiemu nie wystarczy przedstawić konstruktywnych, a więc opartych na mechanizmach rynkowych, planów zbudowania niemalże od zera całych gałęzi gospodarki *vide* sektor konsumpcyjny. Dziś to społeczeństwo trzeba uświadamiać i wychowywać do systemu rynkowego, pełnej reprivatyzacji itp. Niestety, być może w obawie przed utratą wpływów w społeczeństwie, nie podejmuje się tego żadne ze znaczących ugrupowań opozycyjnych prawicy. Gwoli sprawiedliwości nie można tego wymagać od lewicy, która częściowo wywodzi się z komunistycznych środowisk dysydencji. W normalnych warunkach tego typu zadanie byłoby także niestosowne dla związku zawodowego. "Solidarność" jednakże jest oczywiście czymś więcej, a przy tym wkraczając w tę sferę wydaje się afirmować rozwiązania lewicowe. Jeszcze raz w innych warunkach i to byłoby prawdopodobnie normalne dla związku zawodowego, tutaj jednak dowodzi to braku zrozumienia powagi sytuacji gospodarczej i społecznej.

Zapytać można - a gdzie tu troska o sprawiedliwość społeczną?

Demokracja, o którą rzekomo walczą wszystkie ugrupowania opozycyjne, funkcjonująca prawidłowo rodzi wolność jednostki. Wolność natomiast ma bardzo niewiele wspólnego z równością. Wolność może być albo pełna, albo nie ma jej wcale. Wolność gospodarcza, jej nieodzowny element, prowadzi do nierówności. Równość szans nie stwarza równości bezwzględnej, równości osiągnięć. Pojęcie sprawiedliwości spo-

POLSKA

łecznej w cywilizowanej części świata oscyluje pomiędzy opartym na równości szans i opartym na równości bezwzględnej (egalitaryzmie). Nigdzie zresztą nie występuje to w formie czystej, a percepcje ulegają zmianie w funkcji fluktuacji sytuacji gospodarczej. Akceptacja równości bezwzględnej w warunkach polskich jest afirmacją nędzy. Przykłady sprawiedliwości społecznej opartej na dobrobycie można znaleźć w Europie Zachodniej czy w Kanadzie, gdzie osiąga się to poprzez pełną wolność ekonomiczną jednostki i redystrybucję dochodu - jej poziom zależy od woli elektoratu poprzez podatki, co zapewnia system świadczeń socjalnych uważany za sprawiedliwy. Nawet gorący miłośnicy egalitaryzmu znajdują tutaj dla siebie Szwecję, gdzie 85% gospodarki znajduje się w rękach prywatnych umożliwia społeczny eksperyment zmierzający w tym kierunku.

WŁADYSŁAW M. WILKANS
Buffalo

Na zdjęciu: Zwolennik wolnego rynku w reaganowskim stylu Janusz Korwin Mikke. Do wyborów szedł pod plakatem "Nasz Reagan jest młodsi". Przegrał.
Zdjęcie: Emil Zyszkowski

K O M U N I K A T ZWIĄZKU ZIEM WSCHODNICH RP. - KOŁO TORONTO

W 50 ROCZNICĘ WRZEŚNIA KOŁO TORONTO ZAPRASZA NA MSZĘ ŚWIĘTĄ
ZA SPOKÓJ DUSZ ŻOŁNIERZY POŁĘGLYCH NA POLU WALKI W NIEMIECKICH OBOZACH
KONCENTRACYJNYCH I ROZSTRZELANYCH PRZEZ GESTAPO, POMORDOWANYM PRZEZ
OPRAWCÓW NKWD I ZMARŁYM Z GŁODU NA BEZKRESACH IMPERIUM BOLSZEWICKIEGO.

MSZA ODBĘDZIE SIĘ W NIEDZIELĘ 17 WRZEŚNIA 1989 O GODZ. 11:30

w kościele św. Kazimierza przy Roncesvalles i Garden.

Po Mszy św. w Credit Union (dolna sala) odbędzie się krótkie spotkanie, na którym
Wojciech Wojnarowicz wygłosi referat o Ziemiach Wschodnich.

ZAPRASZAMY DO LICZNEGO UDZIAŁU

PLANUJMY NA PRZYSZŁOŚĆ

- KONFERENCJA POLONIA 2000 W TORONTO

Zyjemy w okresie ważnych przemian i wydarzeń, które wpłyną na nasze myślenie o przyszłości. Prawie codziennie dowiadujemy się nowin z Polski, które są na szpaltach kanadyjskich gazet. Te nowe wydarzenia mają wpływ na życie naszego polskiego społeczeństwa w Kanadzie. Wymagają one refleksji, analizy, rewizji naszych pojęć, wywołują potrzebę zmiany strategii i znalezienia nowych sposobów oddziaływania.

Jak wiemy życie nasze w Kanadzie ulega też zmianom. W ostatnich kilku latach zaszły duże zmiany w Kanadzie w dziedzinie edukacji, służby zdrowia, usług społecznych i imigracyjnych.

Jak ustosunkować się do tych zmian i jak wpłynąć na to, co się będzie działo w przyszłości? W jaki sposób możemy skorzystać z nowych możliwości, które otwierają się przed nami? Społeczeństwo kanadyjskie od dawna służyło pomocą dla imigrantów, osób starszych, biedniejszych czy upośledzonych - czy polska grupa korzysta należycie z programów oferowanych przez rząd? W Kanadzie istnieje też potrzeba lepszej komunikacji między różnymi grupami kulturowymi, potrzeba harmonii w wielokulturowym społeczeństwie - jaką rolę może odegrać polska grupa w Kanadzie w tej dziedzinie?

Inne zagadnienie to możliwość wpływania na decyzje rządu prowincjonalnego i federalnego w różnych zakresach.

Wszyscy Polacy, którzy są obywatelami kanadyjskimi mają taki wpływ przez swoich lokalnych reprezentantów (M.Ps) i przez polskie organizacje. Czy dostatecznie korzystamy z takich możliwości?

Takie i podobne pytania będą zadawane w czasie dyskusji na konferencji Polonia 2000. Celem konferencji jest planowanie na przyszłość. Możemy pomóc w procesie planowania przez zdefiniowanie potrzeb społeczeństwa na teraz i na przyszłość. Mówiąc krótko potrzebny nam jest plan strategiczny, który umożliwi osiągnięcie celu dla nas wszystkich w Kanadzie. Wpływ na de-

cyzje rządu kanadyjskiego czy na działalność polskich organizacji w Kanadzie może być tylko odniesiony, jeśli poszczególne jednostki zaangażują się społecznie. Konferencja - Polonia 2000 jest bardzo na czasie. Na pewno jest nam wszystkim potrzebne zrewidowanie naszych sądów i naszej dotychczasowej działalności z punktu widzenia jak jesteśmy efektywni i jak możemy usprawnić tę działalność w przyszłości.

Potrzebujemy też lepiej rozróżnić się w możliwościach, jakie istnieją w Kanadzie, zdobyć informację na temat istniejących programów rządu prowincjonalnego i federalnego w dziedzinach, które nas dotyczą.

Potrzeba zrozumienia i poznania potrzeb naszego polskiego społeczeństwa w Kanadzie łączy się z potrzebą lepszego planowania na przyszłość. Nie możemy planować, jeśli nie naznaczymy sobie jakiś konkretnych celów. Cele te powinny być wspólne dla społeczeństwa i organizacji polonijnych. A żeby planować, trzeba mieć dostęp do odpowiedniej informacji, mieć odpowiednie zasoby finansowe i administracyjne i mieć prawidłową ocenę sytuacji - jakie są możliwości, jak można dostać zwiększone zasoby i co należy zrobić w danym czasie. Możliwość odpowiedniej akcji z odpowiednio dobranym zespołem ludzi, który spełnia planowane cele jest całym sekretem sukcesu. Braki finansowe, administracyjne lub brak przywódcy, który odpowiednio zdefiniuje strategię i określi zakres działania, bardzo często staje się powodem paraliżu organizacji. Organizacja nie może działać efektywnie, jeśli nie ma jasno wyznaczonych celów, jeśli nie umie zjednać sobie ludzi i pobudzić ich inicjatywy i jeśli nie ma odpowiednich zasobów. Jak możemy usprawnić nasze organizacje i planować lepiej naszą działalność? Temat ten będzie poruszony na konferencji. Sesja plenarna, która odbędzie się 24 września w niedzielę będzie podsumowaniem rezultatów dyskusji w poszczególnych sekcjach i będzie próbą określenia konkretnych potrzeb

społeczeństwa wyłonionych w dyskusjach.

Referat na temat planowania strategicznego wygłoszony w tej sekcji będzie miał na celu zapoznanie z podstawowymi metodami planowania. Co to znaczy planować strategicznie? Jak obmyślać strategię? Jak podejmować odpowiednie decyzje? Jak ustawić kierunek organizacji i rozwijać plan działania? Sesja ta będzie też miała na celu przemyślenie koncepcji planowania polskich organizacji i przeanalizowanie wyłaniających się potrzeb na przyszłość. Jakie będą nasze strategie działania w najbliższych 5 - 10 latach. W jakim sensie możemy ustawić te strategie w harmonii z tym, co oferują programy rządowe? Jakie nowe potrzeby należy zgłosić do odpowiednich organów? W jaki sposób możemy usprawnić działalność albo stworzyć nowe programy czy inicjatywy?

Na przykład w służbie zdrowia wyłania się nowa koncepcja odpowiednich usług dla starszych ludzi z uznaniem wielokulturowości. Polska grupa definitywnie mogłaby dostarczyć tłumaczy dla polskich pacjentów nie mówiących po angielsku. W dziedzinie usług społecznych - są możliwości rozwinięcia specjalnych programów trenowania kobiet (specjalnie imigrantów). W dziale kultury - rząd federalny i prowincjonalny przeznacza fundusze na programy umożliwiające kontakty między różnymi grupami kulturowymi.

Jakie są nowe możliwości w tym zakresie? Kwestia kursów kultury polskiej w języku angielskim pozostaje palącym zagadnieniem. Czy inne grupy kulturowe w Kanadzie znają naszą spuściznę? Czy dostatecznie przekazujemy wiedzę o naszej kulturze w języku zrozumiałym dla innych? Czy należy wykorzystujemy strategiczną pozycję - fakt, że Polska jest teraz w centrum uwagi, jest krajem, którym wszyscy się interesują? Mamy się czym pochwalić - kultura polska zawsze rozwijała się w żywym kontakcie z innymi kulturami

Dokończenie na str. 36

POLONIA 2000

POLSKIE ŚRODOWISKO KULTURALNE

Polityka kulturalna krajów etnicznie zróżnicowanych nie ma dobrych i prostych rozwiązań. Wielokulturowość Kanady pozwala na okresowe podsycanie ognia tradycjonalizmu i folkloru. W cienkim dymie unoszącym się znad schabowych kotletów rozwiewa się nasz prawdziwy dorobek kulturalny. Gdyby jednak rozpoznanie ważności i wartości twórczości emigracyjnej, zarówno przez społeczność polską jak i kanadyjską, przesunęło się z rejonów kulinarno-ludowych w rejony Literatury i Sztuki (przez duże L i duże S), wtedy i życie emigranckie byłoby pełniejsze i nasz wkład w kulturę Kanady większy. "Siła wielokulturowości w Ontario", powiedziała kiedyś pani Munro, "opiera się na zdolności zachowania, rozwoju i dzielenia się kulturalnym dziedzictwem". Nie ma powodu, dla którego Kanadyjczycy nie mają czytać pięknej prozy Kazimierza Głaza czy poezji Iwaniuka i Śmieji. Książki publikowane w Polsce powinny być szerzej tłumaczone na język angielski. Z drugiej jednak strony nie ma również powodu dla którego polscy emigranci nie powinni zainteresować się literaturą kanadyjską i zrozumieć lepiej kraj, który jest ich krajem z wyboru.

Możliwości wydawnicze grup polonijnych są bardzo ograniczone. Potrzebna jest większa koncentracja kapitału, większe zrozumienie potrzeb kulturalnych nowego emigranta. Wydawanie książek o drugiej wojnie światowej i stratach poniesionych z rąk Niemców i Sowietów nie wystarcza, nie zaspokaja głodu czytelniczego. Polscy emigranci stoją w pierwszym rzędzie czytelnictwa publicznych wypożyczalni książek.

Emigracje społeczne i emigracje polityczne tworzyły i tworzą nieprzebrane źródła i skarby kulturalne. Te źródła muszą być dostępne dla wszystkich, te skarby zachowane. Jednym z bezdyskusyjnych celów łączących grupy i stowarzyszenia polskie w Kanadzie jest zachowanie dorobku kultu-

ralnego i jego przekazanie następnym pokoleniom Polaków i Kanadyjczyków. Zbudowanie Ośrodka, który pomieszczyłby sale wystawowe, teatralne, muzeum i archiwum, wydaje się być jednym z najbardziej palących zadań stojących przed polsko-kanadyjską grupą.

Zainteresowanie sprawozdaniem z Polski zespołami teatralnymi, wystawienie sztuki Głowackiego, koncerty orkiestry Jaśkiewicza, świadczą o tym, że nasze próby włączenia Kanadyjczyków nie są bezowocne. Prawdą jest jednak, że artyści polscy przyjeżdżający do Kanady natrafiają na ogromne trudności. Młody naród kanadyjski nie jest dobrym odbiorcą sztuki, jego poczucie estetycznych wartości i potrzeb jeszcze niecałkowicie się ukształtowało. Pojęcie narodowości sztuki emigracyjnej, które odstrasza człowieka urodzonego w Kanadzie, jest mylnie odczytywane. To, że utalentowany malarz ma nazwisko na "ski" nie świadczy wcale o tym, że

tworzy inną sztukę niż Smith. Zrozumienie kanadyjskości w polskim wydaniu nie jest na szczęście konieczne przy zakupie dzieła sztuki. Dzieło wyraża myśl, koncept, skojarzenie i jako takie nie ma granic państwowych. Prasa kanadyjska, krytycy, kolekcjonerzy, prederzejczy później zrozumieją, że nie da się dłużej lekceważyć artystów o trudno brzmiących nazwiskach. Głaz w malarstwie, Kołacz i Zajkowski w grafice, Kołodziej w dekoracji teatralnej, Jaworska w gobelinach, Jaworski i Bugajski w sztuce filmowej to nazwiska szeroko znane, to ludzie, którzy biorą udział w budowie kanadyjskiej sztuki.

Paneliści sekcji: A.Romanyszyn - czytelnictwo, biblioteki, P.Jedlewski - środki masowego przekazu, H.Wójcik - wydawnictwa, E.Białystok - polskozydowskie powiązania kulturalne, J.Kołacz - polski artysta w Kanadzie.

ANDRZEJ PAWŁOWSKI

POLONIA 2000

CZY POLACY NA EMIGRACJI MAJĄ PRZYSZŁOŚĆ W KANADZIE? A JEŚLI TAK, TO JAKĄ?

Kongres Polonii Kanadyjskiej organizuje serię spotkań na temat przyszłości i możliwości Polaków w Kanadzie. Wszystkich zainteresowanych prosimy o przybycie i udział w dyskusji.

Rejestracja dla uczestników przed 10 września - \$ 25.00
Po 10 września - \$ 30.00. Emeryci - \$ 18.00
W koszt wliczony jest lunch.

Mówcami będą przedstawiciele różnych organizacji polskich i kanadyjskich

**KONFERENCJA ODBĘDZIE SIĘ
23 I 24 WRZEŚNIA 1989**
SOBOTA I NIEDZIELA W GODZ. 9 - 6 wieczorem.
City Hall w Toronto
Uroczysty bankiet odbędzie się w Holiday Inn, 89 Chestnut, Toronto
naprzeciwko City Hall w sobotę 23 o godz. 8 wieczorem.
Cena biletu \$ 35.00.

Informacja i zgłoszenia: TEL. 762 - 2953

Czeki kierować na: CANADIAN POLISH CONGRESS COMMITTEE
FOR SOCIAL AFFAIRS, 288 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2M4

Z DYSTANSU

Przypuszczam, że jeszcze rok temu, nie mówiąc o okresach wcześniejszych, ani by przyszło do głowy Tadeuszowi Mazowieckiemu, że będzie rozmawiał pewnego sierpniowego dnia z samym szefem KGB i to w dodatku w Warszawie, a na dokładkę jako premier polskiego rządu. Wolty historii są dla mnie dużo mniej interesujące od dramatyzmu poszczególnych życiorysów, a życiorys nowego premiera naszego kraju niewątpliwie należy do takich, które dla prozaika stanowią materiał na powieść, i to powieść panoramiczną, w której odnajdzie się nie tylko los jednostki, lecz i skomplikowane, choć często podskórne i dla powierzchownego obserwatora niedostrzegalne przeobrażenia życia kraju.

Gdy w połowie lat pięćdziesiątych w rządzonej żelazną ręką Bolesława Piaseckiego PAX-ie uformowała się grupa, która niebawem miała doprowadzić do rozłamów w tej organizacji, nikt zapewne nie przypuszczał, jaką rolę w życiu kraju odegra jeden z jej animatorów, którym był właśnie Mazowiecki. W rewolucji roku 1956 na plan pierwszy wysuwały się przemiany w życiu partii komunistycznej, wielki ruch klubowy zainicjowany przez redakcję "Po Prostu" z najwyższym z nich Klubem Krzywego Koła. Cały ten ruch, mimo jego późniejszej klęski, niósł "na fali" przede wszystkim ludzi z lewicową przeszłością - niekoniernie komunistyczną, na ogół socjaldemokratyczną (nawiasem mówiąc jest sprawą niesłychanie interesującą żywotność idei PPS-owskich, zarówno w pewnym nurcie życia partyjnego, jak w opozycji - analiza tego zjawiska przyniosłaby nam pasjonującą książkę). "Rewizjonizm", jak wówczas nazywała partyjna propaganda kształtujący się wewnątrz PZPR ruch, zdecydowanie odrzucający stalinowskie zasady działania (żywe praktycznie do dzisiaj) poniósł porażkę, jego znakomici współtwórcy, jak choćby Leszek Kołakowski, nadal jednak, aż do roku 1968, odgrywali w życiu kraju znaczącą rolę.

Jakby w cieniu tych przeobrażeń i rozgrywek utrzymywała się struktura będąca jedynym naprawdę trwałym osiągnięciem polskiego Października: Kluby

Inteligencji Katolickiej i odbudowana sieć prasy i wydawnictw związanych ze środowiskami "Tygodnika Powszechnego", "Znaku" i "Więzi", której redaktorem naczelnym został Tadeusz Mazowiecki. Wszelkie inne kluby i powstałe w roku 1956 inicjatywy społeczne władzom udało się zlikwidować, zaś kształtujące się coraz silniej struktury opozycyjne zostały ostatecznie spacyfikowane w roku 1968. Wtedy właśnie doszło do złożenia w Sejmie - za sprawą koła poselskiego "Znak" - interpelacji protestującej przeciw brutalności policji wobec demonstrujących studentów. (Dodajmy, że ostatnim, dramatycznym wystąpieniem posła tego klubu było demonstracyjne wstrzymanie się od głosu Stanisława Stommy, gdy Gierek narzucił poprawki konstytucyjne wprowadzające do ustawy zasadniczej "kierowniczą rolę partii" oraz wieczny sojusz z Sowietami).

Dwa po sobie następujące uderzenia - pacyfikacja inteligencji w roku 1968 i pacyfikacja robotników w roku 1970 - doprowadziły do istotnych przegrupowań. Chronione autorytetem i mocą Kościoła, szczególnie zaś prymasa Wyszyńskiego, Kluby Inteligencji Katolickiej zaczęły odgrywać coraz większą rolę w kształtowaniu postaw młodzieży. Trzeba też podkreślić fakt, że właśnie w tych środowiskach, jeszcze przed ustaleniami Soboru Watykańskiego II, praktycznie realizowano jego idee: otwarcie na innych, zasady dialogu - nie było to, prawdę powiedziawszy, szczególnie miło widziane przez w zasadzie zachowawczą większość hierarchii kościelnej; umocnienie się KIK-ów oraz "Więzi" zawdzięczać należy chyba przede wszystkim mądrości i dalekowzroczności samego Wyszyńskiego, który co prawda sam raczej nie był kościelnym reformatorem, lecz potrafił dostrzec znaczenie kształtującego się w Polsce ruchu i jego wielką rolę w życiu społecznym: na tym chyba przede wszystkim polegała wielkość tego człowieka - umiał dostrzec u inaczej myślących to, co stanowiło istotną wartość dla kraju i - nie będąc ustępliwym w sprawach ściśle religijnych - był nieprawdopodobnie elastyczny w kwestiach społeczno-politycznych (choć,

oczywiście, i tu istniały ufundowane przede wszystkim na etyce granice ustępliwości i otwartości). Efektem tej postawy - realizowanej właśnie przez środowiska KIK-ów - stał się napływ ludzi nowych, często związanych do niedawna z ruchem lewicy. Dość przypomnieć, że "Tygodnik Powszechny" zaczął publikować felietony niewiele mające wspólnego z katolicyzmem Antoniego Słonimskiego, zaś "Więź" przyciągnęła jako stałego współpracownika nie tak dawno jeszcze wojującego komunistę, Wiktora Woroszyńskiego. W "Więzi" też pod pseudonimem "Zagorza" pojawiały się od czasu do czasu artykuły Adama Michnika.

Nie był to sojusz wyłącznie taktyczny. Był to sojusz, który ponad różnice światopoglądowe wynosił troskę o losy kraju. I właśnie dzięki temu w połowie lat siedemdziesiątych możliwe stało się ukształtowanie tak bardzo zróżnicowanej wewnętrznie opozycji, w której niebagatelną rolę odgrywały też środowiska KIK-owskie: tu właśnie odbywały się spotkania z ludźmi przez władze wyklętymi, również z członkami KOR-u (wśród jego współzałożycieli odnajdujemy w końcu, obok byłych komunistów i przedstawicieli nurtu socjaldemokratycznego, także i księdza Ziębę). Szczególną rolę odgrywały dwa ośrodki - przede wszystkim warszawski oraz krakowski. Kierowana przez Mazowieckiego "Więź" stała się pismem, które - w ramach tego, co było wówczas możliwe i co przeciskało się przez coraz bardziej gęste sito cenzury - skupiało właściwie całość krytycznie myślącej inteligencji polskiej, niezależnie od reprezentowanych przez jej przedstawicieli poglądów społeczno-politycznych. Poza może jednym wyjątkiem: nigdy nie było tu miejsca dla skrajnej, nacjonalistycznej prawicy.

W sierpniu 1980 roku Mazowiecki stanął na czele grupy doradców, która znalazła się w stoczni gdańskiej: doradców reprezentujących nie tylko jego własne środowisko. Po zakończeniu strajku właśnie redakcja "Więzi" i warszawski KIK stały się w początkowym okresie głównym punktem kontaktowym dla powstających komórek

"Solidarności", tu też urzędowali doradcy nowego związku. Mazowiecki wchodzi do grona najbliższych doradców Wałęsy, lecz w okresie 1980-81 nie jest postacią tak eksponowaną jak Geremek czy Kuroń. Zachowuje dystans.

Stan wojenny spędza w "internacie", później bierze udział w życiu związkowym, lecz nadal pozostaje w cieniu innych, bardziej głośniejszych i eksponowanych działaczy. Były redaktor naczelny "Tygodnika Solidarność" wydaje się osobą politycznie mniej istotną. W sierpniu 1988 roku jako jedyny z najbliższych doradców Wałęsy bierze udział w strajku stoczni gdańskiej, wychodzi wraz ze wszystkimi w dniu zakończenia, wyprowadzając robotników. W tym samym czasie profesor Stelmachowski, działacz warszawskiego KIK-u pośrednicząc w rozmowach z Kiszczakiem, doprowadza do zapowiedzi "okrągłego stołu". Później jednak na plan pierwszy znów wysuwają się inni: Geremek, Kuroń, Michnik - środowisko określane niekiedy mianem "salonu warszawskiego".

Mazowiecki nadal pozostaje w cieniu, zostaje ponownie naczelnym reaktywowanego "Tygodnika Solidarność". W czasie wyborów rezygnuje z kandydowania zarówno do Sejmu, jak do Senatu. Jakby nie brał udziału w toczącej się grze politycznej, jakby się z niej ostatecznie wycofał. Kryzys polityczny wywołany mianowaniem na premiera Kiszczaka przynosi przeróżne spekulacje co do jego następcy. Wiadomo już, że zostanie nim ktoś reprezentujący "Solidarność". Wszyscy są niemal pewni, że musi nim zostać Geremek, bodaj najbardziej eksponowany działacz Obywatelskiego Klubu Poselskiego, rozważa się nawet kandydaturę Jacka Kuronia. Mianowanie premierem Mazowieckiego jest niemal dla wszystkich ogromnym zaskoczeniem.

Wybór jest idealny. Jest to bodaj jedyny polityk w kręgu "Solidarności", który funkcjonuje poza układami. Nie ma przeszłości lewicowej, nie będzie więc drażnił społeczeństwa i tych odłamów opozycji, które wciąż prowadzą swą świętą wojnę z "lewicowym odchylem". Daleki jest od wszelkich - coraz żywszych niestety w kraju - postaw nacjonalistycznych. Ma doskonałe kontakty ze wszystkimi środowiskami opozycyjnymi w kraju (choć w

Tadeusz Mazowiecki i ksiądz Jankowski w kościele św. Brygidy po mszy świętej 20 sierpnia 1989 r.

Foto dla Echa: Maciej Kurowicki

niektórych kręgach nie jest zaledwie lubiany, ale to w końcu nie ma większego znaczenia). Ma też rozbudowane powiązania zagraniczne - jako redaktor "Więzi" był osobą znaną. Nie bez znaczenia jest też jego bliska więź z papieżem. Sprawy wiary potrafi oddzielić od spraw polityki i życia społecznego - znakomitym tego przykładem odpowiadź na wyraźnie drażliwe pytanie w czasie pierwszej konferencji prasowej o jego stosunek do usuwania ciąży: wyraźnie podkreślił, że jako katolik jest tym praktykom przeciwny, lecz jest też

przeciwny wszelkiemu przymusowi prawnopństwowemu w tej dziedzinie. W ciągu lat swej pracy dowiódł elastyczności i otwartości na nawet odległe światopoglądowo środowiska. Może być premierem twardym, nie ulegającym silnym dziś w Polsce presjom populistycznym. Jest realistą, ale realistą nie pozbawionym dalekowzrocznej wizji. Po raz pierwszy od lat uważam, że w kraju doszło do zmiany dającej podstawy do optymizmu.

LESZEK SZARUGA

STO LAT MINĘŁO...
OD NARODZIN ADOLFA HITLERA
KIM BYŁ JEDEN Z NAJWIĘKSZYCH ZBRODNIARZY LUDZKOŚCI?

WIESŁAWA CZAPIŃSKA

POCZĄTEK DROGI

Ciąg dalszy
z poprzedniego numeru

Hitler żyje nadal z malowania obrazków. Podobno zupełnie nieźle. Pewnego jednak dnia przypomniała sobie o nim armia i stawiał się więc do służby w Salzburgu. Komisja wojskowa uznała, iż jest "za słaby" do służby wojskowej. Znow się wymigał. Wkrótce jednak pądy strzały w Sarajewie i wybuchła I wojna światowa. Ogłoszono mobilizację i nasz bohater niedawny zdeklarowany antymilitarysta znalazł się w wojsku. Na własną prośbę. Odbył służbę na froncie wschodnim. 4 lata! Pod koniec służby zatruty gazami leczony był w szpitalu w Posieku - nie opodał Elbląga. Zwolniony wraca do Monachium. Ma lat 29. Postanawia zostać politykiem. Bawaria - wówczas republika tętni burzliwym życiem politycznym. Panuje jednak bieda, brakuje żywności.

Jak grzyby po deszczu, rodzą się nowe ugrupowania polityczne. Skrajnie prawicowe i lewicujące. Powstają stowarzyszenia nacjonalistyczne w rodzaju "Zakonu Germanów" - o zdecydowanie antysemitycznym charakterze, oraz towarzystwo "Thule" nawiązujące do starogermańskiej tradycji.

Hitler nie wiąże się z żadnym z nich. Był, jak później napisze, w "Mein Kampf" - samotnym wilkiem. Bardzo lubił siebie przyrównywać do wilka. Mimo to na krótko zostaje aresztowany. A wówczas trupy słały się gęsto i wielu niedawnych znajomych Adolfa legło pod kulami plutonu egzekucyjnego w monachijskim ogrodzie angielskim.

Chodzenie po Monachium, dzisiejszym, tym innym, to jednak wciąż stąpanie po śladach owej najnowszej historii, wciąż żywo nas dotyczącej. Może to tu, a może tam... w tej lub tamtej piwiarni... Czy ktoś pamięta? Kim był wówczas? Trudno opędzić się od tych cisnących się do głowy pytań. O co ich

pytać - dzisiejszych piwoszy? Wówczas ich w ogóle nie było na świecie. Co wiedzą o swoich ójcach, czy dziadkach wesołe dziewczęta w kolorowych sukienkach i chłopcy w podartych jeansach. Może się w ogóle nie chcą grzebać w ponurych czasach nazi? Kto ich tam wie?

Od narodzin Hitlera minęło 100 lat. Nie ma więc wśród żyjących jego rówieśników. Są jedynie ci 80-letni czy 70-letni. Nie lubią mówić o przeszłości. Pewna pani 83 lata zapytana o to, jak przyjęła wybuch II wojny światowej odpowiedziała, że dowiedziała się z radia. Padło to straszne słowo "krieg". Tylko jedna emerytowana nauczycielka powiedziała mi, że: "Hitler miał niezwykle zielone oczy". A ona jako młoda dziewczyna była nim bez reszty zafascynowana. Bo kiedy mówił to porwał tłumy, a ona właśnie wtedy była jedną z tłumy.

W latach 20, obok bramy izerskiej, znajdował się słynny browar monachijski Sternecker. Tu odbywały się zebrania towarzystwa Thule i tu 12 września 1916 roku Hitler wygłosił swoje pierwsze płomienne przemówienie, którym porwał słuchaczy. Był już wówczas członkiem małej i nic nie znaczącej jeszcze partii - Niemieckiej Partii Robotniczej, a numer jego legitymacji to była liczba 555. Nieco później ta partia oraz Niemiecka Partia Socjalistyczna połączą się w jedną całość. To już będzie siła, a jej napędem stanie się Adolf Hitler. Człowiek, który swoje myślenie narzucił tłumom. Nieważne było co mówił, ale jak mówił!

My dzisiejsi, mądrzejsi o doświadczenia i wiedzę patrzymy na tego małego człowieczka wykrzykującego swoje kwestie do mikrofonu z całym dystansem. Gdzieś tam za nim stoi dyktator - Charlesa Chaplina z balonem-globusem w dłoni i Brechtowski Arturo Ui - trochę gangster, trochę

sztukmistrz. My znamy koniec niemieckiego wodza III Rzeszy. Ale wówczas... Alan Buclock, autor najlepszej chyba biografii Hitlera przypisuje mu "magnetyzm hipnotyzera". Inni zaś biografowie piszą o jego "szatańskich zdolnościach", o fascynacji, której trudno było nie ulec.

Nowa, zjednoczona partia na wniosek Hitlera nazwana została NSDAP - Narodowo-Socjalistyczna Niemiecka Partia Pracy. Doktor Krohne opracował jej symbol. W biały krąg wpisana czarna swastyka - magiczny znak tybetański. Symbol siły. W wypadku, gdy znak ów kręci się zgodnie z ruchem wskazówek zegara symbolizuje światło i rozwój siły. W wypadku odwrotnego ruchu - destrukcję. Hitler wybrał ten drugi wariant.

BERLIN TAMTYCH LAT

Berlin. Rok 1920. Pierwszy pobyt Hitlera w stolicy Niemiec. Tętnią wesołością kawiarnie, a wśród nich ta najsłynniejsza Cafe Kranzler. Atmosfera tu panująca niewiele ma wspólnego z monachijską. Do ówczesnego Berlina ciągnęli artyści z całego świata. Malarze, pisarze, poeci, aktorzy. Powstawały tu nowe filmy, a wśród nich ten najsłynniejszy "Gabinet doktora Caligari" zwiastujący rychłą władzę szaleńca. Emanowały na całą Europę odkrywcze teatry. To był świat w zupełnie innym stylu. "Złote lata dwudzieste". Jeszcze bez brunatnych koszul, bez Hitlera i Dachau. Już działało radio, przez które nadawano nie tylko modne szlagiery, ale i muzykę jazzową - ten szalony za-

Dokończenie na str. 32

OHOOSP

TWÓJ PLAN, ŻEBY KUPIĆ DOM ZMIENIŁ SIĘ NA LEPSZE.

Chcesz kupić kiedyś dom? Właśnie przybyło powodów, dla których się opłaca otworzyć konto w ramach Ontario Home Ownership Savings Plan (OHOSP):

- konto OHOSP daje ci teraz opcję zainwestowania w wysokooprocentowane Guaranteed Investment Certificates (GIC)
- mając konto OHOSP, możesz się kwalifikować do pełnego lub częściowego zwrotu podatku od zmiany własności gruntu (land transfer tax) przy kupnie domu
- OHOSP daje ci także możliwość corocznej ulgi podatkowej -

możesz odpisać do \$500 na osobę, lub \$1000 od pary.

Dowiedz się o szczegóły - szybko. Cześć naprawdę się nie opłaca!

Zwróć się do swego banku, lub innej instytucji finansowej - albo zadzwoń, nieodpłatnie, do urzędu Ministry of Revenue:

- 1-800-263-7965 (po angielsku)
- 1-800-668-5821 (po francusku)
- 1-800-263-7776 (Telephone Device for the Deaf - telefon dla głuchoniemych)

**Ontario
Home Ownership
Savings Plan**

...for the 1st time buyer

Ministry of Revenue

 Ontario

Bernard Grandmaitre, Minister
David Peterson, Premier.

DOSTĘPNY ZA POŚREDNICTWEM INSTYTUCJI FINANSOWYCH W ONTARIO

CO JEST WZNIOSŁE, A CO WZNIOSŁE NIE JEST, CZYLI REWOLUCJA FRANCUSKA Z PERSPEKTYWY HISTORII

W tym roku minęło dwieście lat od wybuchu rewolucji francuskiej rozpoczętej atakiem na Bastylię 14 lipca 1789 roku. W polskiej świadomości historycznej umiejscowiono tę rewolucję jako wzniosłe i znaczące wydarzenie historyczne. Francuzi obchodzili w tym roku 14 lipca szczególnie uroczystości. Pani Thatcher naraziła się im swoimi krytycznymi wypowiedziami o ich rewolucji, po czym prezydent Mitterrand uspokoił sytuację wypowiedzią polityczną wyważoną i beznamietną. Wiadomo, pragmatyk...

Bo jak Państwu pisałem, od pewnego czasu socjaliści są pragmatyczni, Kapitaliści ideologiczni. Czasy się zmieniały.

W polskiej tradycji historycznej nawet Robespierre i Napoleon są wzniosli. Uważam to za bardzo poważny błąd - ze względów pragmatycznych i ideologicznych. Napoleon, drodzy Państwo, był dziewiętnastowieczną kopia Hitlera - nie miał pod ręką technologii masowego morderstwa i musiał sobie radzić przy pomocy bardzo prymitywnych metod. Ale sobie radził. Zwłaszcza w Haiti, gdzie tubylcy byli innej rasy, czyli do wybicia przez nadludzi - Francuzów lub wiernych podludzi - Polaków. Robespierre zaś - o ich Lenin.

Wróćmy do rewolucji francuskiej. Uważam ją za parszywą, podłą i godną pełnego zapomnienia. Przede wszystkim dlatego, że jej naczelnym hasłem było poświęcenie jednostki dla dobra ogółu - idea z gruntu niemoralna. Jednostek tych rewolucjoniści poświęcili tylko dziesiątki tysięcy, bo gilotyna nie działała tak sprawnie jak komora gazowa czy karabin maszynowy. Ale stworzyli też rewolucjoniści francuscy takie wzniosłe idee jak zagłodzenie przeciwników politycznych (w Wan-

dei), terror rewolucyjny (wiadomo), racjonowanie dóbr (Edward Gierek się kłania), eksport rewolucji (Leonid Breżniew wiernie od nich się uczył), pieniądz bez pokrycia (za to szczególnie dwudziestowieczni politycy wielbią 14 lipca).

Mieszkam w mieście, które nazwane zostało Louisville na cześć króla francuskiego Ludwika XVI, ściętego przez rewolucjonistów. Miasto zostało tak nazwane z wdzięczności za pomoc króla Ludwika dla rewolucji amerykańskiej. Bardzo jestem z tego dumny. Taki ze mnie karzeł reakcji.

W osiemnastym wieku Francja była największym i najludniejszym krajem Europy Zachodniej. Ale wspaniałości i wojny Ludwika XIV oraz ograniczenia handlu zagranicznego spowodowały upadek gospodarczy i niemożność udźwignięcia długu rządowego spowodowanego wydatkami na pomoc dla rewolucji amerykańskiej.

W roku 1774, gdy kryzys stawał się wyraźny, król Ludwik XIV przyjął na stanowisko ministra finansów zwolennika wolnego rynku i wolnego handlu, Roberta Turgota. W styczniu 1776 roku Turgot uzyskał zgodę króla na ustawę znoszącą monopole i przymusową pracę chłopów na drogach królewskich. W ciągu niecałych dwóch lat zmniejszył dług państwowy o ponad sześćdziesiąt procent. Zapowiedział też pracę nad zniesieniem wewnętrznych barier celnych we Francji. Ale grupy nacisku opowiadające się za cłami były zbyt silne. To proste - urzędnicy państwowi żyli z ceł, podatków i łapówek. Turgot został usunięty ze swego stanowiska w 1776 roku. Nowym ministrem został Szwajcar, Jacques Necker. Od tego czasu sytuacja gospodarcza systematycznie się pogarszała. Necker był merkantylistą mierzącym bogactwo kraju ilością

złota w skarbie. Taki mniej więcej ekonomista, jak Nicolae Ceausescu.

W latach 1780-tych we Francji pojawił się głód. Necker zaczął gwałtownie importować zboże, by ukryć jak głęboki był kryzys. 5 maja 1789 roku rozpoczęło się zwołane przez króla Zgromadzenie Narodowe. Wkrótce Trzecia Klasa zaprzysięgła wprowadzenie nowej konstytucji.

Ale rewolucja dokonała się na ulicach Paryża, gdzie tłum uderzył na Bastylię, uwolnił siedmiu więźniów i zmasakrował strażników, mimo obietnicy łaski dla nich w zamian za wypuszczenie tłumy do więzienia. Rewolucja zaczęła się tak jak się dokonała - okrutna, bezmyślna, mordercza.

5 października proklamowano Deklarację Praw Człowieka i Obywatela. 25 października rząd rewolucyjny skonfiskował cały majątek kościelny. Być może przez te dwadzieścia dni między tymi decyzjami prawa ludzkie były przestrzegane - choć wątpliwe... Wkrótce przyszły normalne konsekwencje socjalizmu - powiększająca się anarchia, morderstwa i stała przemoc. Przy okazji - markiz de Sade został również uwolniony z więzienia przez rewolucję. Zaś generał Lafayette powędrował do więzienia.

Wkrótce wypuszczono papierowe banknoty, wprowadzono progresywny podatek dochodowy i kontrolę cen. Na domiar szczęścia i dobrego każdemu obywatelowi przydzielono dokumenty osobiste - Certyfikaty Dobrego Obywatela.

Państwo przejęło kontrolę nad edukacją i wydało wystarczającą liczbę praw, by uczynić każdego obywatela winnym jakiegoś przewinienia.

W odróżnieniu od brutalności i bezmyślności rewolucji francuskiej, amerykańska rewolucja (wojna o niepod-

Dokończenie na str. 36

PODRÓŻE KSZTAŁCĄ

Tego lata wybraliśmy się do Europy - po 10 latach do Polski, po Bóg wie ilu do Lwowa. Niestety tak się złożyło, że zwiedzaliśmy głównie łózka i inne obiekty szpitalne. W przerwach pomiędzy pobytem w szpitalach udało nam się jednak coś niecoś zobaczyć i obserwacjami tymi podzielimy się w kilku odcinkach, które będą się ukazywać, jak tylko uda nam się je napisać - to znaczy nieregularnie.

PRZEMYSŁ ROK 989. Przez haszce, lasy i moczary przedziera się grupa konnych. Jadą z Gniezna, z dworu księcia Polan Mieszka, na wschód. Nie zważają na spiekotę, deszcz, komary i gzyłakowe ludzkiej i końskiej krwi. Czekają ich długa droga, podążają bowiem "Szlakiem Jedwabnym" przez krainę Polan. Ruś, przez stepy i pustynie Azji do dalekiej Samarkandy, a stamtąd aż na dwór cesarza Państwa Środka.

Trudy i niebezpieczeństwa takiej podróży są ogromne, ale opłaca im się sownie. Sakwy wypchane są towarami zakupionym w Gnieźnie za jedwab, miecze i noże żelazne, brązowe naczynia i ozdobne bransolety i naszyjniki. Kupcy są pewni, że urzędnicy cesarscy zapłacą im każdą cenę za bursztyn, srebro, a nade wszystko za szare, załatujące zgnilizną kuleczki wysuszonego czerwca. Nic tak bowiem nie farbuje jedwabiu na czerwono, jak czerwiec, gatunek mszyc pospolity w Mieszkowych lasach, a osiągający cenę złota w Państwie Środka. Kolor czerwony jest przecież kolorem przynoszącym szczęście, a skośnooki cesarz potrzebuje dużo czerwonych jedwabnych parasoli dla siebie i swoich nałożnic. Zapada noc. Kupcy rozłożyli się obozem na polanie. Dymy ognisk mieszają się z zapachem potu końskiego, niemytych ciał ludzkich i charakterystycznym smrodkiem czerwca. Rozstawiono warty, bo w okolicy grasują rozbójnicy. Jutro dalej w drogę.

PRZEMYSŁ ROK 1989. Pociąg ze Lwowa do Przemyśla stoi na stacji Mościska. W pociągu tłum. Na czteroosobowej ławce, pięciu, szczęśliwych podróżnych. Kasy we Lwowie sprzedają tylko

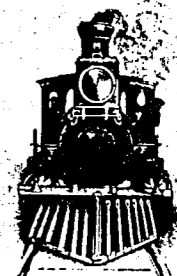
bilety na miejsca numerowane, ale w pociągu pojawi się po kilku pretendentów na to samo miejsce, każdy z autentycznym biletem. Na półkach nad głowami podróżnych i w przejściach - olbrzymie toboły. Za welur, pończochy i gumę do zucia przywieziona z Polski zakupiło się materiały na firanki, bieliznę pościelową, wyroby ze złota, telewizory i przybory elektryczne. Na stacji kontrola graniczna, a przede wszystkim celna. Czekać na celników każdy myśli: przepuszczą, czy będą sprawdzać, uda się, czy nie? A nade wszystko, czy nie każą wyjść z pociągu do komory celnej, bo wtedy dokładna rewizja, konfiskata niedozwolonych towarów, no i odjazd dopiero wieczornym pociągiem. Handluje się wszystkim, a klasyfikacja, co dozwolone, a co nie, zmienia się stale. Obecnie można przewozić tylko materiały firankowe. Co chwilę jakaś pechowa rodzina taszczy swój ładunek do komory celnej. Ze Lwowa do Przemyśla za ledwie godzinę jazdy, ale kontrole paszportowe i celne trwają tak długo, że podróż zajmuje przeszło pół dnia. Okna w pociągu, jak zresztą we wszystkich pociągach w ZSSR, nie otwierają się. Słońce przypieka, zapach niemytych ciał ludzkich miesza się z jakimś bliżej nieokreślonym smrodkiem wagonowo-kolejowym. Temperatura wzrasta. Wreszcie pociąg rusza. Zbliżamy się do Przemyśla. Odprężeni pasażerowie ożywają się, pokazują złote pierścionki, zdejmują z pól toboły, wymieniają doświadczenia. Większość zaczęła swoją podróż nie we Lwowie, który jest prawie ogołocony z towarów, ale w okolicznych miasteczkach i wsiach.

Po kilku lub kilkunastogodzinnym obozowaniu na stacji w Przemyśle w oczekiwaniu na pociąg, czeka ich jeszcze długa podróż do Olsztyna, Kołobrzegu, Opola, czy Mosiny pod Poznaniem. Ale przynajmniej w polskich wagonach można otwierać okna... Większość pasażerów podejmuje takie podróże trzy, cztery razy do roku i to całymi rodzinami. Trudy podróży są ogromne, wprost trudne do wyobrażenia, ale zysk zapewni względny dos-

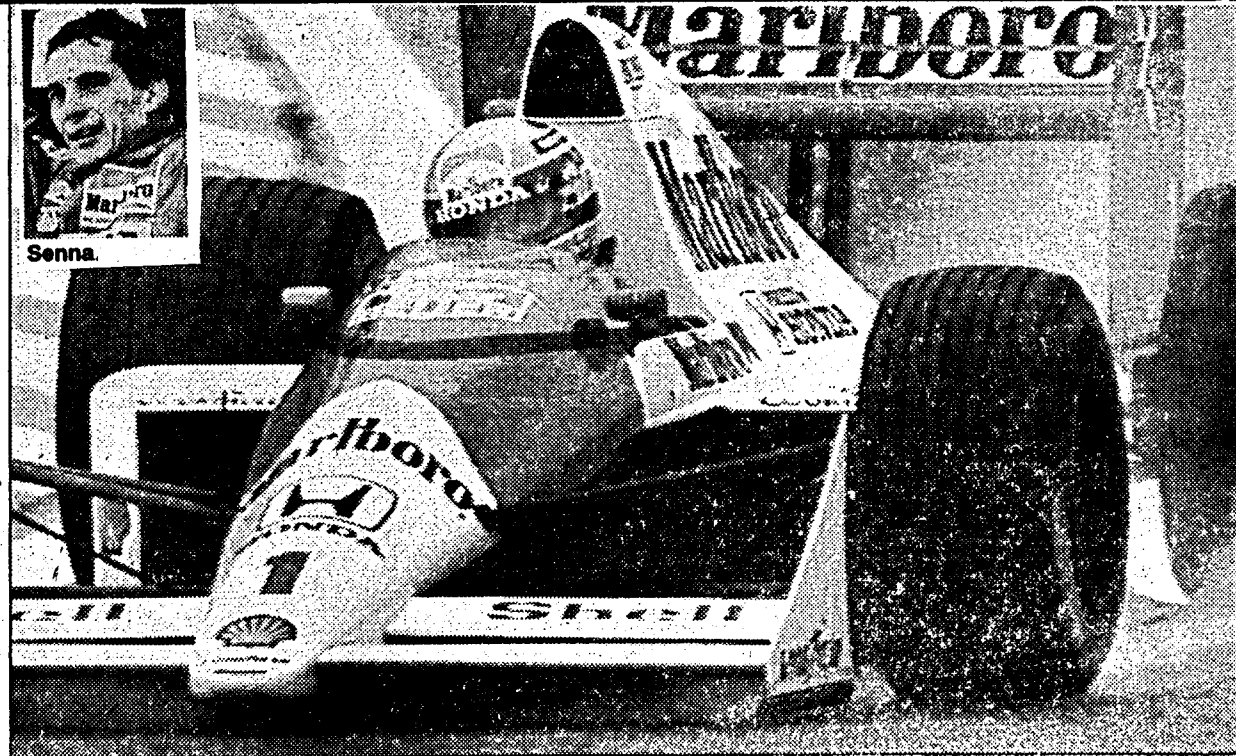
tatek na kilka miesięcy. Kupcy, operujący między Lwowem a różnymi miastami Polski, to tylko drobne płotki. Jeździ się do Bułgarii, Turcji, Grecji, Jugosławii, a nawet Indii, Burmy i Nepalu.

Tak, jak ich poprzednicy sprzed tysiąclecia, współcześni nam kupcy spełniają ważną rolę ekonomiczną: transportują towary z punktu podaży do punktu popytu. A ponieważ tak asortyment, jak i sama masa towarów objętych takim handlem w XX wieku są niepomniernie większe niż w wieku X, więc też i wkład tej działalności do ekonomii kraju jest niebagatelny, choć nie objęty żadnymi statystykami. Władze, dzierżące monopol handlowy, starają się znaczenie tego "drugiego obiegu" w handlu zagranicznym pomniejszyć, a kupców charakteryzując jako półlegalnych przemytników, a w każdym razie szkodników gospodarczych. Jest to oczywiście nieprawda. Działa tu tylko prawo próżni. Jeżeli państwo nie chce lub nie może wykonać jakiejś ważnej funkcji ekonomicznej, na polu pojawiają się przedsiębiorcze osoby prywatne i one tę funkcję spełniają. Różnica między Mieszkim a obecną władzą polega na tym, że Mieszko nie uważał kupców za szkodników i konkurentów, a wprost przeciwnie podejmował ich, szanował, doceniał ich rolę i sam z nimi handlował.

A. i S. DUBISCY

Brazylijczyk Ayrton Senna (McLaren Honda) wygrał wyścig Formuły 1 o Grand Prix Belgii rozegrany na torze w Spa-Francorchamps. Drugie miejsce zajął Francuz Alain Prost - 1.304 sek. za Senną. Wyścig odbył się w niezwykle trudnych warunkach podczas deszczu i silnego wiatru. Po zwycięstwie Senna powiedział, że ma nadzieję, iż nigdy więcej nie będzie musiał ścigać się w tak niebezpiecznych i ryzykownych warunkach. W klasyfikacji generalnej mistrzostw świata kierowców po 11 wyścigach prowadzi Prost z 62 pkt., przed Senną - 51 pkt. i Brytyjczykiem N.Mansellem - 38 pkt. Zwycięstwo Senny w Belgii było jego 5 zwycięstwem w tegorocznych wyścigach o mistrzostwo świata oraz 50 zwycięstwem dla zespołu McLaren Honda w tych wyścigach od czasu, gdy po raz pierwszy w roku 1963 wygrał w Meksyku Amerykanin R.Ginther.

KRÓTKO

Dwa złote medale zdobyli polscy juniorzy w ostatnim dniu lekkoatletycznych mistrzostw Europy w Varazdin (Jugosławia). Na 200 m Marek Zalewski w czasie 21,06 oraz sztafeta chłopców 4x100 m w 40.00 sek.

Cenne zwycięstwo odniósł "Krezus" pod dżokejem Tomaszem Dulem w gonitwie dla koni trzyletnich i starszych (2000 m) o Nagrodę Moskwy podczas mityngu krajów socjalistycznych. Dul zwyciężył również na czechosłowackim "Copzusie" o Nagrodę Bukaresztu.

Reprezentanci Polski: Roman Kutz, Zbigniew Brzoskowski i Marek Pawelec zdobyli drużynowo brązowy medal w mistrzostwach świata w powożeniu zaprzęgami parokonnymi w Balaton-

fenyves. Wygrali Węgrzy przed Austriakami. Indywidualnie zwyciężył Udo Hochgeschurz (Kanada). Najlepszy z Polaków, Roman Kusz był czwarty.

PIŁKA NOŻNA

GKS NA CZELE I LIGI

7 kolejka spotkań w I lidze była załusna. Niskie wyniki i dużo remisów mówią wszystko o poziomie gry. Piłkarzom najwyraźniej nie chciało się grać. Trener reprezentacji A.Strejla, który oglądał we Wrocławiu bezbramkowy mecz Śląska ze Stalą Mielec na pytanie kogo wyróżniłby na boisku tylko zrozpaczony machnął ręką. Trener ŁKS Niedzielski powiedział, że już dawno nie widział tak słabo grającej druży-

ny zabrskiego Górnika, a mimo to jego piłkarze ulegli. Co prawda za trzy punkty wygrała drużyna Zawiszy Bydgoszcz, ale było to spodziewane zwycięstwo odniesione nad czerwoną latarnią tabeli Widzewem Łódź. Na I ligę zapatrzyla się najwyraźniej II liga, gdzie w 9 spotkaniach padło aż... 16 bramek (mecze Gwardii Warszawa z Igloopolem został przełożony). Za trzy punkty wygrały Szombierki Bytom, które pewno marzą o powrocie do I ligi. Lider Polonia Bytom ponownie zremisował i został dopadnięty na szczycie przez Zagłębie Wałbrzych.

WYNIKI 7 KOLEJKI I LIGI

Zagłębie S. - Motor 0:0
Zawisza - Widzew 4:1
Śląsk - Stal 0:0
Zagłębie L. - Legia 2:2
ŁKS - Górnik 0:1
Jagiellonia - Lech 1:1
Olimpia - Ruch 2:1
GKS - Wisła 2:1

TABELA I LIGI PO 7 KOLEJKACH:

1. GKS Katowice	13	13:4
2. Zawisza Bydgoszcz	12	14:6
3. Zagłębie Lubin	11	10:5
4. Ruch Chorzów	10	13:7
5. Górnik Zabrze	10	10:3
6. Legia Warszawa	8	9:7
7. Zagłębie Sosn.	8	9:7
8. ŁKS Łódź	7	8:8
9. Olimpia Poznań	7	7:7
10. Jagiellonia Białystok	6	6:7
11. Lech Poznań	5	8:12
12. Stal Mielec	5	4:8
13. Wisła Kraków	4	7:12
14. Śląsk Wrocław	3	5:9
15. Motor Lublin	3	2:9
16. Widzew Łódź	0	4:15

WYNIKI 7 KOLEJKI II LIGI

Zagłębie W. - Bałtyk 2:0
Stal St.W. - Resovia 1:0
GKSJ. - Moto Jelez 1:1
Szombierki - Stilon 3:0
Lechia - Górnik 0:2
Siarka - Pogoń 0:2
Stal Rz. - Polonia 1:1
Stal St.Sz. - Miedź Legnica 0:2
Hutnik - Odra W. 0:0

TABELA II LIGI PO 7 KOLEJKACH

1. Polonia Bytom	11	7:2
2. Zagłębie Wałbrzych	11	7:2
3. Górnik Wałbrzych	10	9:4
4. Stal Stalowa Wola	9	6:3
5. Hutnik Kraków	9	5:3
6. Szombierki Bytom	8	12:9
7. Pogoń Szczecin	8	10:7
8. Odra Wodzisław	8	9:7
9. Siarka Tarnobrzeg	8	8:8
10. JZS Jelez	8	6:3
11. Stal Rzeszów	8	5:5
12. Gwardia Warszawa	7	7:6
13. Stilon Gorzów	5	9:10
14. Igloopol Dębica	5	8:10
15. Miedź Legnica	5	7:9
16. Resovia Rzeszów	4	4:6
17. Lechia Gdańsk	4	6:10
18. Stal Stocznia	4	3:8
19. Bałtyk Gdynia	3	3:9
20. GKS Jastrzębie	3	4:11

W meczu piłkarskim w ramach rozgrywek eliminacyjnych mistrzostw Europy juniorów do 18 lat Polska wygrała w Dębicy ze Szkocją 2:1, strzelając obydwie bramki w dwóch ostatnich minutach gry. Pierwszą w 89 min. zdobył Świerczewski wyrównując na 1:1. Zwycięskiego gola zdobył z rzutu karnego w 90 min. Maczmarek.

1 września 1989

zginął tragicznie w zderzeniu z nieoświetloną ciężarówką na zsose w San Diego, Kalifornia, USA, jeden z najwybitniejszych piłkarzy w historii polskiej piłki nożnej

KAZIMIERZ DEYNA

Pozostawił żonę z synem.

Jest to olbrzymia strata dla polskiej i światowej piłki nożnej. Deyna przeżył 42 lata. Rozegrał w reprezentacji Polski 102 spotkania, strzelając 45 bramek. Wraz z reprezentacją Polski jako jej kapitan zdobył złoty medal w 1972 roku (Monachium) i srebrny w 1976 roku w Montrealu. Był uczestnikiem mistrzostw świata w 1974 roku (III miejsce) i 1978 (V miejsce).

W swojej karierze grał w klubach: Włókniarz, Starogard, ŁKS Łódź, Legia Warszawa, Manchester City, San Diego Soccers.

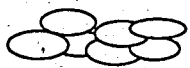
Po zakończeniu kariery zawodniczej trenował w San Diego Soccers z dużym powodzeniem juniorów. Przed niespełną miesiącem wraz z byłymi reprezentantami Polski m.in. Andrzejem Szarmachem, Wojciechem Żmudą i Grzegorzem Lato wziął udział w nieoficjalnych mistrzostwach Europy "oldboyów" OVER-34 w Danii rozegranych w Herring i Aalborg.

Kazimierz Deyna był prawdziwą gwiazdą tych mistrzostw, strzelając 2 bramki. Ostatni wywiad z Kazimierzem Deyną, przeprowadzony w Holandii, znajdziecie Państwo we wrześniowych "Kulisach Sportu".

Foto: "Kulisach Sportu"

PIGUŁKI PCAG

WIDOKI na poprawę sytuacji politycznej i ekonomicznej w Polsce omówiła Grażyna Farmus w ostatnią niedzielę po mszy św. za Ojczyznę. Za tydzień, Kongres Polonii Kanadyjskiej wysłała Grażynę do Londynu, gdzie zreferuje ona tę sprawę na szerszym forum. Rząd premiera Mazowieckiego, napotka na polu ekonomicznym olbrzymie trudności. Po pierwsze, gospodarka polska została doprowadzona do stanu krytycznego. Po drugie, istniejący aparat administracyjny będzie odnowę hamował, aby jak najdłużej zatrzymać swoje stołki i aby pokazać, że bez komunistów krajem rządzić nie można. Po trzecie, część partyjnych potentatów będzie usiłowała przekształcić kierowane przez siebie przedsiębiorstwa w prywatne spółki, z nimi samymi jako głównymi udziałowcami. Oczywiście gospodarka w takich "prywatnych" przedsiębiorstwach będzie w dalszym ciągu rabunkowa, nastawiona tylko na nabijanie kieszeni "właścicieli". Z tymi wszystkimi problemami musi nowy rząd poradzić sobie sam. Z zewnątrz Polska potrzebuje pomocy ekonomicznej i psychologicznej. Przy obecnych bowiem pesymistycznych nastrojach i społeczeństwie zobojętniałym na wszystko, reformy Mazowieckiego

mogą się załamać, nawet przy sprzyjającej ekonomii. Przeciwnie, nawet w kiepskich warunkach ekonomicznych, entuzjazm narodu może nadać gospodarce odpowiedni rozpęd i wydzwignąć kraj z ruiny. Z tego powodu powinniśmy nie tylko Polsce pomagać, ale również starać się, aby ta pomoc maksymalnie podnosiła rodaków na duchu. Powinniśmy nie tylko pomagać indywidualnie, ale także wywierać nacisk na polityków, aby pomoc wyszła także od rządów Kanady i Stanów Zjednoczonych.

W tym miejscu musimy zacytować notatkę - apel tygodnika TIME, zatytułowany: POLSKA - BRAK WYOBRAŹNI? "Czy Prezydent Bush, nawet jeszcze sześć miesięcy temu mógł sobie wyobrazić, że we wschodniej Europie powstanie niekomunistyczny rząd? Prawdopodobnie nie. Dlaczego zatem jego reakcja na to ideologiczne zwycięstwo, wydarzenie, o którym jego poprzednicy poczynawszy od Trumana, a skończywszy na Reaganie nie mogli nawet marzyć, jest tak niemrawa? Stany Zjednoczone ofiarują rządowi Solidarności 119 milionów dol. Ani centa ponad sumę, którą przyrzekły komunistom. A przecież pomoc Stanów Zjednoczonych dla Izraela wyniesie w tym roku 3 miliardy dolarów, pomoc dla Egiptu 2,3 miliarda!

Oczywiście, dorzucenie pewnej sumy pieniędzy bez odpowiedniego planowania i kontroli jest posunięciem dla

efektu, a nie prawdziwą współpracą. Z drugiej jednak strony, wysokość sumy zadeklarowanej jako pomoc jest symbolem priorytetu jaki ma ta sprawa w oczach Administracji. Czyżby priorytet pomocy dla Polski nie uległ zmianie (mimo zmian politycznych, jakie tam zaszły)? Losy rządu Tadeusza Mazowieckiego zależą od tego, czy potrafi on - i to szybko - uzdrowić polską gospodarkę. Czy Stany Zjednoczone mogą naprawdę pozwolić sobie na to, aby rząd Mazowieckiego upadł z braku pomocy? Jest co najmniej dziwne, że prezydent Bush wydaje się nie doceniać historycznego i przełomowego zwycięstwa demokracji i zachowuje się, jakby nie miał nic przeciwko komunistycznemu status quo w Polsce".

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiszy, tel. 925-8128. P.O.Box 55, Station "V" Toronto, Ont. M6R 3A4

Powyższy tekst, także w wolnym tłumaczeniu, zamieściliśmy w rubryce "Naszym zdaniem" w numerze 95.

Istnieje powszechne odczucie, że Amerykanie powinni udzielić Polsce większej pomocy. Stanowisko "Time" spotkało się z powszechną aprobatą Polaków. Istota sprawy leży jednak w tym, czy przyszły rząd będzie w stanie stworzyć program gospodarczy zdolny do wchłonięcia i rozmnożenia zainwestowanych pieniędzy. Wraz ze stabilizacją sytuacji oczekuje się, że Amerykanie i inne kraje zachodnie udzielią oczekiwanej przez Polskę pomocy.

Redakcja

Istnieje od 1929 r.

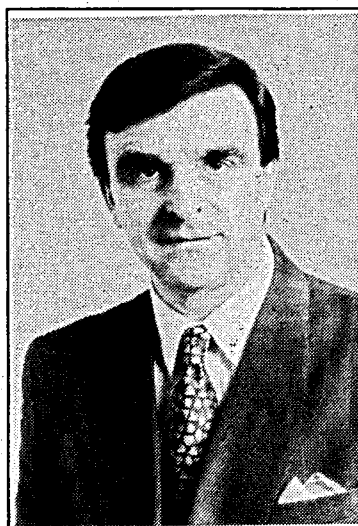
NOWY CENNIK 1989 - 1990 NISKIE • KONKURENCYJNE CENY PACZEK ŻYWNOŚCIOWYCH NP.:

Nr 89103 - 3 kg pomarańczy	-	US\$ 4.50
Nr 89025 - 1 kg kawy	-	4.50
Nr BL 022 - 5 kg kawy	-	20.50
Nr BL 033 - 1 kg rodzynek	-	
400 g migdałów	-	8.00
Nr 89008 - 6,6 kg żywności	-	28.00
Nr 89014 - 3,75 kg wędlin	-	17.00

I WIELE INNYCH, PRAKTYCZNYCH ZESTAWÓW DELIKATESÓW I WĘDLIN

UWAGA • NOWOŚĆ • POSZUKIWANY SAMOCHÓD
ŁADA 2107/1500 - IMP.FIN. US\$ 3.800.00
ZLECENIE PRZYJMIE I ŻYCZLIWIE DORADZI PERSONEL BIURA
PEKAO TRADING CO. (CANADA) LTD.
1610 BLOOR ST.W., Toronto, Ontario M6P 1A7
TEL. (416) 588-1414
lub UPOWAŻNIENI DEALERZY PEKAO

Sept 6,20

ANDRZEJ BERNARDYN - R.E.Broker

**PIERWSZE i JEDYNE
POLSKIE
BIURO REAL ESTATE
W
MISSISSAUGA
3035 'A' Hurontario St.**

Dundas

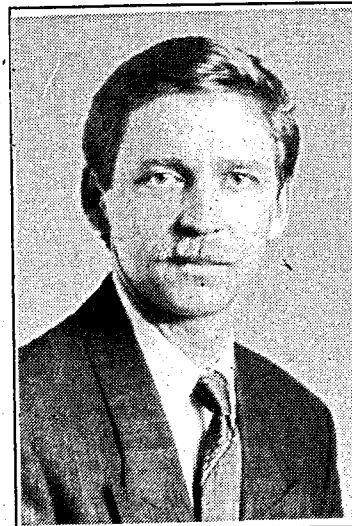
Hurontario

2091 Hurontario St., Missauga - nowe 3-sypialniowe condominium, basen, korty tenisowe. Wątkowa okazja - właściciel przeniony - musi sprzedać.
31 Hanson Rd. Mississauga - 4-letni dom - piwnica z piwnym wejściem - rentowana za \$600, 3 sypialnie, 4 łazienki. Super dom za cenę bliźniaka.

Nikt nie zna Mississauga lepiej niż my

566 - 5656

ANDRZEJ MAJEWSKI - R.E.Broker

PROŚBA

W związku z przygotowaniem książki na temat stosunku władz niemieckich i radzieckich do kultury i sztuki polskiej w latach 1939-1941 (na przykładzie spraw muzealnych, postępowania wobec zabytków architektury oraz w zakresie życia artystycznego) - proszę uprzejmie wszystkich, którzy zetknęli się z jego przejawami o kontakt.

Wszelkie informacje, ale pochodzące od świadków lub uczestników wydarzeń, mogą mieć istotne znaczenie, zwłaszcza w przypadku braku lub niedostępności źródeł archiwalnych, co dotyczy przede wszystkim terenów włączonych do Związku Radzieckiego. Będę wdzięczny również za wskazówki bibliograficzne.

Dr Bogusław Mansfeld
Warszawa

Edward Dziewoński twórca "Dudka"

WHO'S WHO W KABARECIE "DUDEK"

Edward Dziewoński

- człowiek z publiczną twarzą. Aktor, reżyser, założyciel teatru "Kwadrat" w Warszawie, a nade wszystko twórca najlepszego chyba powojennego kabaretu "Dudek" (w warszawskiej kawiarni "Nowy Świat").

Ze swoich rozlicznych talentów wylicza Dziewoński dwa: fotografowanie i pływanie. Umie z pewnością wiele innych rzeczy - choćby reżyserować, grać, a nade wszystko dowcipnie i poprawnie po polsku mówić. Nie głądzić i mamrotać, ale właśnie mówić. Tak, że słucha się go z ogromnym zainteresowaniem. Wtedy, gdy wciela się w jakąś sceniczną postać, i wtedy, gdy jest po prostu Dziewońskim.

Wiesław Michnikowski

- jeden z najznakomitszych polskich aktorów (Teatr Polski, Współczesny). Jego wielkie kreacje to Dolski - "Wielki człowiek..." A. Fredry, Stanley - "Urodziny Stanleya" H. Pintera. Był podporą wspaniałego programu kabaretowego w Telewizji Polskiej - Kabaret Starszych Panów. "Sęk" - tekst Konrada Toma - wykonywany w kabarecie "Dudek" wraz z Edwardem Dziewońskim, pozostanie w pamięci publiczności jako arcydzieło sztuki aktorskiej.

Magdalena Zawadzka

- absolwentka warszawskiej PWST jest jedną z najpopularniejszych aktorek polskich. Zaznaczyła swoją obecność na scenach i ekranach wielką ilością znakomitych i różnorodnych ról. W teatrze niezapomniana Ofelia w "Hamlecie" Szekspira, Iwona w "Iwone Księżniczce Burgunda" Gombrowicza, Cezonia - tragiczna żona Kaliguli w utworze Camusa. Z ponad dwudziestu ról

filmowych wspomnieć należy Amelię w "Mazepie" Słowackiego i Basię w "Panu Wołodyjowskim". W jej wykonaniu rola ta została uznana za najlepszą interpretację postaci sienkiewiczowskiej. Telewizyjny ekran gościł Magdalenę Zawadzką bardzo często. Główne role w "Zabusi", Lady Makbet w "Makbecie", Polly w "Operze za 3 grosze" przyniosły jej uznanie krytyki i popularność i utrwaliły na stałe jej obecność w polskim życiu artystycznym. Liczne występy teatralne i estradowe za granicą - Europa, Ameryka Pn., Australia, przyniosły Magdalenie Zawadzkiej uznanie i sympatię Polonii.

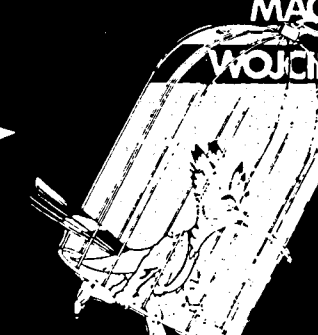
Artex International

prezentuje

KABARET DUDEK

**"Po 13-tu latach
czyli Dudek wiecznie żywy"**

- ★ ★
  - ★ ★
  - ★ ★
  - ★ ★
  - ★ ★
  - ★ ★
  - ★ ★
- EDWARD DZIEWOŃSKI**
WIESŁAW MICHNIKOWSKI
KRZYSZTOF KOWALEWSKI
GRAŻYNA BARSZCZEWSKA
MAGDA ZAWADZKA
WOJCIECH MLYNARSKI
JERZY DERFEL

PAWEŁ WAWRZECKI
AGNIESZKA KOTULANKA
GABRIELA KOWNACKA

TORONTO

sobota 23 września godz. 8.00 p.m.
 University of Toronto, McMillan Theatre
 80 Queen's Park Cres. (Bloor & Avenue Rd.)
 (Edward Johnson Building - na tyłach McLaughlin Planetarium)

PRZEDSPRZEDAŻ:

POLIMEX, 215 Roncesvalles Ave. Tel. 537-7914
 Informacje i zamówienia: Tel. 833-0640 po 6.00 wiecz.

MONTREAL

czwartek 21 września godz. 8.00 p.m.
 Westmount High School, 4350 St. Catherine St. W.

PRZEDSPRZEDAŻ:

Restauracja Cracovia, 1246 Stanley St., Tel. 866-2196
 Tatra Travel, 3628 St. Laurent Blvd., Tel. 849-3451
 1001 Planta, 5518 Monkland Ave., Tel. 481-2263
 Informacje i zamówienia: Tel. 483-5621 po 6.00 wiecz.

W październiku br. zapraszamy na spektakl Kazimierza Brandtysa "Sztuka konwersacji". W rolach głównych wystąpią: Anna Suniuk i Andrzej Łapicki.

Horoskop tygodnia 7 września - 13 września

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia

Nowe problemy w nowym roku szkolnym. Wsuwasz za dużo kontrargumentów, zwlekaś, wahasz się, a nawet boisz. Taka postawa nie wróży końcowego sukcesu. Zdecyduj się na coś, przestań kluczyć. Sprawy finansowe idą w dobrym kierunku. Na Byka tej samej płci możesz liczyć zawsze! Unikaj Bliźniąt. Dzień nader korzystny dla Ciebie - niedziela. Twoja cyfra - 3.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja

Miła niespodzianka w czwartek. Wbrew temu, co uważasz jesteś bardzo przesądny. W kręgu spraw zawodowych nie ustawiaj się pod wiatr, po co Ci dodatkowe kłopoty? Musisz szanować zdanie większości, w pojedynkę nic nie zrobisz. Sytuacja domowa okaze się bardziej okazyliwa. Licz na zycziwą Ci osobę spod znaku Wodnika, a Koziorożca unikaj. Dniem sprzyjającym będzie środa, Twoją cyfrą - 6.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca

Twoja niepewność tylko ośmiela przeciwników. Prezentuj więcej hartu ducha, większą wytrzymałość. To, co najgorsze masz już za sobą i nie ma powodów do przesadnych lęków i obaw. Tym bardziej jeżeli posłuchasz rad zycziwych Ci ludzi, przede wszystkim osoby płci przeciwnej spod znaku Panny, ale uważaj na Ryby. Pomyślnym dniem może okazać się piątek. Twoją szczęśliwą cyfrą - 8.

RAK: 22 czerwca - 23 lipca

Wizyta bliskich Ci osób całkiem niespodziewanie się przybliży. Jeszcze raz przekonasz się, że Twoje rachunki były zbyt optymistyczne. Jak zawsze popełniasz błąd w ocenie faktów. Sytuacja domowa rozwijać się będzie w pożądanym kierunku! Wiele Ci pomoże przyjaźń i zycziwość Bliźniąt. Ale na poparcie Koziorożca nie licz specjalnie. Dniem korzystnym będzie niewątpliwie poniedziałek. Twoją cyfrą jest 7.

LEW: 24 lipca - 23 sierpnia

Zmobilizuj wszystkie siły, aby sprostać trudnościom, do powstania których sam się zresztą przyczyniłeś. Pamiętaj też o tym, że sprawy zawodowe odbijają się ujemnie na sprawach osobistych. Nie lekceważ kłopotów bliskiej Ci osoby. Chyba je bagatelizujesz. Finanse jakby optymistycznie. Wiele Ci pomoże zycziwość osoby płci przeciwnej spod znaku Lwa. Dniem pomyślnym będzie piątek, Twoją cyfrą - 5.

PANNA: 24 sierpnia - 23 września

Przed wszystkim potrzebny Ci spokój; pozbadź się panikarskich nastrojów. Swoje ambicje, póki co, poskrom, jeszcze nie teraz pora na ich zaspokojenie. Twoja bałaganiarska natura dostarcza Ci powodów do niepotrzebnych stresów i takich działań, absorbując czas! Dniem korzystnym będzie środa. Twoją cyfrą - 9.

KTO SIĘ URODZIŁ - psychozabawa

7 września

Nadwrażliwość o dużych zdolnościach manualnych, często artysta-malarz. Jeśli nie daje upustu swojej weni twórczej często przemienia się w krytykanckiego, arbitralnego egoistę. Bystry obserwator i odbiorca nastrojów. Pracy oddaje się do bezdechu i często jest to powodem jego fizycznych niedomagań.

8 września

Za przyjacielem i kolegą w ogień by skoczył, ale tylko za tymi, którymi może rządzić lub którzy do czegoś mogą mu się przydać. Niesłuchanie obrotu, świetny organizator, dąży do osiągnięcia pełni szczęścia nie zawsze biorąc pod uwagę potrzeby innych, nawet tych dzielących dach nad głową. Wykorzystawszy swoje zdolności zarządzania i współzycia z ludźmi może dojść daleko.

9 września

Jak kot - zawsze spada na cztery łapy. Bacznie obserwuje, wszystkie wnioski zostawiając dla siebie. Zamknięty i milczący. Przewidyjący. Pracowity nad wyraz, przełożonym podoba się zawsze i szybko awansuje. Świetny dziennikarz, pisarz i literat. Nie powinien dopuszczać do bezczynności u siebie i podwładnych. W rodzinnym życiu odnajdzie się znakomicie.

10 września

Spółcznik o silnie rozwiniętym instynkcie opiekuńczym. Skryty. Zajęty swoimi zamiłowaniem nie zauważa, kiedy bliskie mu osoby odpłyną w siną dal nieusatisfakcjonowane towarzystwem badacza. Przyroda i prace ziemne (ogródek, rolnictwo, zbieranie runa leśnego) to jego pasje. Łagodność charakteru idzie w parze z wrażliwością organizmu.

11 września

Wścibski, ale wszystkie spostrzeżenia zostawia dla siebie. Po prostu lubi wiedzieć. Metodyczny, praktyczny, schludny i... wysportowany. Przedstawicielka płci pięknej urodzona dziś jest nadzwyczajną panią domu: gospodarna, zadbana, kochająca żona i matka, pełna poświęcenia dla ogniska domowego. Natomiast u mężczyzny dominuje niezależność i chęć wyrwania się w szeroki świat.

12 września

Pewny siebie i swoich możliwości nigdy nie schodzi z drogi swoim przeciwnikom. Wytrwały i sumienny najchętniej zajmuje się w życiu księgowością lub matematyką. Książki są jego wielką pasją, rzadko wchodzi w głębsze związki uczuciowe. Po założeniu rodziny pozwała jej żyć własnym życiem, sam nie biorąc w nim specjalnego udziału.

13 września

Urodzony dyplomata o dużych zdolnościach do rozwiązywania problemów. Merkantylny stosunek do życia, pedanteria i niechęć do okazywania prawdziwych uczuć stanowiąc będą główną przeszkodę w bliskim współżyciu z partnerem, ale nie będzie bolał nad samotnością.

Kalendarz Echa

Święta Regina gałęzie ugina...

7 września - czwartek

Wsch. Słońca: 05.31 Zach. Słońca: 18.30

Wsch. Księż.: 13.19 Zach. Księż.: 21.29

Imieniny obchodzą: Domasława, Hadrian, Melchior, Regina i Ryszard

PATRONI:

Św. Melchior Grodziecki (1584-1619) urodził się w Cieszynie, pochodził z rodziny szlacheckiej. Uczył się w kolegium jezuickim w Wiedniu i tam również wstąpił do Towarzystwa Jezusowego. Jako klerik odbywał praktykę nauczycielską m.in. w Kłodzku, w 1614 r. po studiach w Pradze, uzyskał święcenia kapłańskie i rozpoczął pracę duszpasterską w stolicy Czech. W czasie wojny trzydziestoletniej został skazany na banicję, a następnie uwięziono go wraz z dwoma innymi księżmi i skazano na śmierć.

Św. Regina była galijską i zginęła męczernie ok. 300 r.

Melchior - hebr. melki-or (król), Bóg jest moją światłością).

Regina - łac. regina (królowa).

1939 - Kapitulacja bohaterów obrońców Westerplatte, którzy pomimo wielokrotnej przewagi wroga walczyli 7 dni pod wodzą mjr Henryka Sucharskiego.

8 września - piątek

Wsch. Słońca: 05.32 Zach. Słońca: 18.28

Wsch. Księż.: 14.20 Zach. Księż.: 22.18

Imieniny obchodzą: Adriana, Bratumil, Klementyna, Maria, Nestor, Radosław i Serafina

PATRONI:

Św. Serafina de Montefeltro (1434-1478), to Włoszka zamknięta przez rozpustnego męża hrabiego Sforza, w klasztorze.

Serafina - hebr. seraphim (płonący).

Radosław - imię to nie ma patrona.

1873 - Urodził się Michał Siedlecki, podróżnik i zoolog (zginął w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen w 1940 r.).

9 września - sobota

Wsch. Słońca: 05.33 Zach. Słońca: 18.26

Wsch. Księż.: 15.23 Zach. Księż.: 23.19

Imieniny obchodzą: Augustyna, Jakub, Piotr, Sergiusz i Ścibor

PATRONI:

Św. Piotr Klawer (1580-1654) był Hiszpanem, kapłanem z zakonu jezuitów. Poświęcił życie nawracaniu Murzynów na wiarę chrześcijańską, opiekował się trędowatymi, wykupywał niewolników z Afryki, którzy znaleźli się w Ameryce Północnej i Środkowej. Jest patronem misji wśród Murzynów.

Św. Jakub Laval, francuski kapłan (1803-1864) był misjonarzem na wyspie Mauritius i założył Towarzystwo św. Wincentego a Paulo dla opiekowania się starcami i chorymi.

Piotr - grec. petros (skała).

Jakub - hebr. jaaqob (niech Bóg strzeże).

10 września - niedziela

Wsch. Słońca: 05.35 Zach. Słońca: 18.24

Wsch. Księż.: 15.56 Zach. Księż.: ---

Imieniny obchodzą: Łukasz, Mikołaj, Mścibój, Nikoleta, Otger, Pulcheria i Sebastian

Św. Pulcheria to cesarzowa rzymska żyjąca w latach 399-453.

Św. Mikołaj z Tolentino (1245-1305) był zakonikiem włoskim. Słynął z asoczy i cudotwórstwa (miał podobno wskrzeszać zmarłych).

Pulcheria - łac. pulchra (piękna).

Mikołaj - grec. nike (zwycięstwo) + laos (lud).

Mścibór - proślow. mści (mści się) + boriti (walczyć).

1683 - Pod Wiedniem Jan III Sobieski stoczył zwycięską bitwę z Turkami.

1974 - Zmarł w Warszawie Melchior Wańkowicz (ur. 1892 r.).

11 września - poniedziałek

Wsch. Słońca: 05.36 Zach. Słońca: 18.22

Wsch. Księż.: 16.32 Zach. Księż.: 00.28

Imieniny obchodzą: Diomed, Hiacynt, Jacek, Jan, Piotr i Prot

PATRONI:

Św. Prot i Hiacynt byli męczennikami rzymskimi i zginęli ok. 304 r.

Św. Jan Gabriel Perboyve (1802-1840), Francuz, który pracował potajemnie jako kapłan-misjonarz w Chinach, a zadenuncjonowany, został po torturach uduszony.

Prot - grec. protos (pierwszy).

Hiacynt - grec. hyakintos (goździk). Imię w formie spolszczonej brzmi Jacek.

1838 - Urodził się Adam Asnyk, (zm. w 1897 r.).
1932 - Pod Cierlickiem (Czechosłowacja) zginęli w katastrofie lotniczej Franciszek Zwirko i Stanisław Wigura.

12 września - wtorek

Wsch. Słońca: 05.37 Zach. Słońca: 18.20

Wsch. Księż.: 17.08 Zach. Księż.: 01.44

Imieniny obchodzą: Gwidon, Meconius, Maria i Radzimir

PATRONI:

Św. Macedoniusz poniósł wraz z towarzyszami śmierć męczeńską za czasów Juliana Apostaty (IV w.), a św. Gwidon był zakrystianem w Anderlecht (Belgia) i zmarł ok. 1012 r. Jest patronem zakrystianów, a także rolników.

Macedoniusz - imię greckie.

Gwidon - germ. witu (las).

1857 - Urodził się Michał Drzymała, chłop wielkopolski zasłużony w walce z germanizacją (zm. w 1937 r.).

1894 - Urodził się Julian Tuwim, wybitny poeta (zm. w 1953 r.).

13 września - środa

Wsch. Słońca: 05.38 Zach. Słońca: 18.18

Wsch. Księż.: 17.26 Zach. Księż.: 03.04

Imieniny obchodzą: Aureliusz, Eugenia, Filip, Humbert i Jan

PATRONI:

Św. Jan Chryzostom był mnichem, a także biskupem antiocheńskim, który słynął ze wspaniałych kazań i filantropii. Zmarł w 407 r. z wyczerpania w drodze na wygnanie, pozostawiając po sobie wiele pism religijnych.

Jan - imię biblijne; oznacza Bóg jest łaskawy.

Chryzostom - grec. (słotousty).

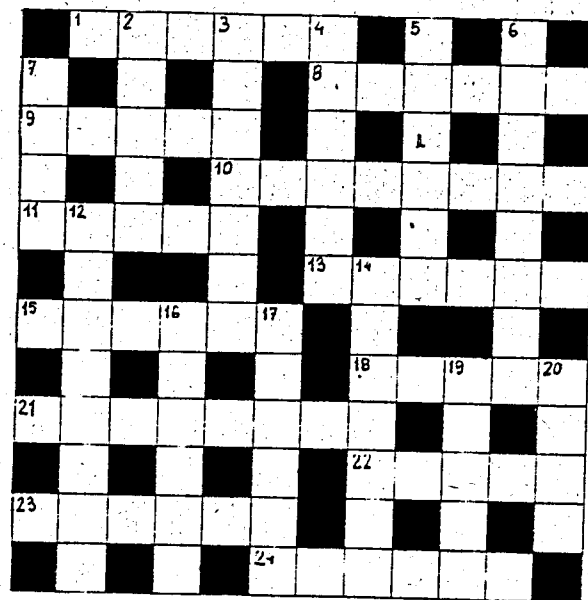

POZIOMO:

- 1 Ewald Guyski (zawód)
- 8 Odpady z przemiału ziarna
- 9 Statek lub łódź w niej najlepszym stanie
- 10 Obce albo niewiadome
- 11 Wielbiciel Beatrycze
- 13 Niewielka w totolotku
- 15 Małżeństwo
- 18 Ojciec cielaka
- 21 Grubszy papier
- 22 Dygresja
- 23 Ktoś z rodziny
- 24 Stolica Angoli

PIONOWO:

- 2 Wydzielony obszar
- 3 Tkanina z delikatnym meszkiem
- 4 Dzieło Hammurabiego
- 5 Muza z kulą nieba i cyrklem
- 6 Stolarz-artysta
- 7 Człowiek zanim się urodzi
- 12 Uroczyste zebranie
- 14 Prezent dla malucha
- 16 Stworzenie albo sedno sprawy
- 17 Magazyn z modą
- 19 Odpowiedzialny za rzeź niewiniątek
- 20 Roślina tropikalna służąca do wyrobu włókien

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: Rzepak, Lampka, Osa, Ponton, Górale, Udo, Podpis, Sakwa, Chudopachotek, Trojak, Ajsza, Oko, Mendel, Równik, Kąt, Szkoda, Arkana.
 PIONOWO: Złoto, Potop, Konus, Lagos, Marek, Kolia, Pacht, Dhuto, Ikona, Achaj, Walcz, Jar, Akt, Rzec, Jądro, Kolka, Aorta, Siwek, Anion

BRYDŻ NR 62

ZADANIE

WE po partii:
 A K D W 10 3   7 6
 K D 5 4   W 7
 -                      W E   10 9 7 6 4 2
 W 10 8   9 6 5 4 3
 W   N   E   S
 1 pik   2 piki   ktr.   pas
 pas   3 karo   ktr.   pas
 4 piki   pas   5 trefli   pas
 6 pików   pas...

N zaawistował asem karo, S dołożył ósemkę. Jak planujesz rozgrywkę?

ROZWIĄZANIE

Oczywiście, aby pomyśleć o wygranej, atak musi się dzielić nie gorzej niż 4-1, ale i wtedy brakuje dwunastej lewy. Próba przebicia kiera gorzi nadbitką.

Jednak kontrakt jest stuprocentowy, jeśli zagrasz cztery razy atak, a następnie trefle, dojdzie bowiem do końcówki:

-                      A 10 9 8
 -                      K D
 -                      -
 10   N   -
 K D 5 4   W E   W 7
 -                      S   10 9 7
 W   A

Teraz grasz trefla i N jest w przymusie. Jeśli zrzuci błołkę, Ty przebijesz karo i zagrasz błołkę kier do waleta, który będzie dojściem do fort karowych. Gdyby N na trefla pozbył się kiera, wówczas weźmiesz trzy lewy w tym kolorze.

DAMA PIK

SZACHY NR 70

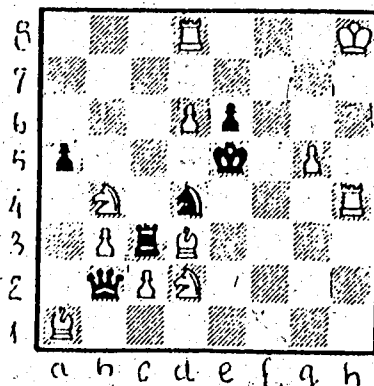
ROZWIĄZANIE ZADANIE

NR 69

1. Hg5 - g3!   Sb3 - c5
2. Hg3 - e5!+   Sc4 : e5
3. Sd7 - b6 x
1. - " -   Sb3 - d4
2. Hg3 - d6 +   Sc4 : d6
3. Sf5 - e3 x
1. - " -   Wh6 : f6
2. Sf5 - e7 +   Kd5 - d4
3. c2 - c3 x
2. - " -   Kd5 : e6
3. Sd7 - f8 x
1. - " -   f7 : e6
2. Sf5 - e7 +   Kd5 - d4
3. c2 - c3 x

ZADANIE NR 70

Wacław Hebel. Ośr. WARSZAWSKI
 Gazeta Polska 1936 r.
 III nagroda

Białe zaczynają i dają mat w 3 ruchach. Rozwiązanie w następnym numerze.

ŻYCIE NIE UMIERAĆ

A MOŻE LEPIEJ BYĆ MĄDRYM PRZED SZKODĄ

Odcinek 3

"JAK ZABŁOCKI NA MYDLE..."

Polisę na życie wykupiłem 2 lata temu, taką żeby żona i dzieci nie zostały zupełnie bez grosza w razie czego... a gdybym dożył szczęśliwej starości, żebym mógł odebrać swój wkład plus jakieś procenty i dołożyć do emerytury. Parę miesięcy temu zaczęły się moje kłopoty. Przyszedł do mnie agent z innej firmy ubezpieczeniowej i tak długo gadał, przekonywał, że moja polisa jest niedobra, a jego lepsza, aż zgodziłem się zrezygnować z tej, co miałem i kupiłem od niego. Niedługo potem przyszedł inny agent, jeszcze z innej firmy i tak mi zamącił w głowie, że uległem sile jego perswazji i dokonałem następnej zmiany. Chyba wyszedłem na tym jak Zabłocki na mydle, bo, przez tyle lat wpłaciłem na pierwszą polisę dużo pieniędzy i teraz nie mam ani pieniędzy ani polisy, ponieważ się zezłościłem i zrezygnowałem również i z tej ostatniej. Mimo wszystko wydaje mi się, że posiadanie polisy na życie ma sens jako zabezpieczenie materialne moich najbliższych (nie mam tu żadnej rodziny, a majątku się jeszcze nie dorobiłem).

Chciałbym się dowiedzieć jakimi kryteriami powinienem się kierować, aby dokonać właściwego wyboru polisy i agenta.

Miał pan wyjątkowego pecha w swoich kontaktach z niektórymi przedstawicielami firm ubezpieczeniowych. Okazał się pan łatwym łupem dla tych, którzy postępują niezupełnie zgodnie z zasadami etyki zawodowej obowiązującej agentów sprzedających polisy na życie i zdrowie wytyczonymi przez L.U.A. (Life Underwriters Association). Głoszą one między innymi, że agent powinien przedkładać interes klienta ponad swój własny, doradzając mu w doborze odpowiedniego ubezpieczenia.

W Ontario jest około 170 firm ubezpieczeniowych i wiele tysięcy agentów, wśród których zdecydowana większość reprezentuje wysoki standard etyki zawodowej. Rozmawiając z danym agentem może się pan zorientować czy stara się on/ona dopasować plan ubezpieczeniowy do pana sytuacji rodzinnej i finansowej czy nie. W wypadku propozycji zamiany istniejącej polisy należy zażądać pełnego udokumentowania, że proponowana polisa jest dla pana korzystniejsza. Należy również skontaktować się z agentem firmy, w której pan posiada polisę i zażądać ponownego wyjaśnienia swojej polisy. Często się zdarza, że aspekty polisy wydanej przez jedną firmę mogą być mylnie interpretowane przez agenta innej firmy, a oryginalne wyjaśnienie aspektów, dla których kupiliśmy oryginalną polisę uległo zapomnieniu po upływie czasu.

Ważnym aspektem, na który należy zwrócić uwagę jest to, że w początkowych latach istnienia polisy nie

otrzymujemy nic lub prawie nic z powrotem z wpłaconych składek, w wypadku skasowania polisy. Dopiero po upływie większej liczby lat (może to być np. 10, 15 czy 20 zależnie od typu polisy i od firmy) możemy wycofać z powrotem swój wkład i ewentualnie procenty. Im dłużej polisa istnieje, tym większy zwrot pieniędzy. Im jesteśmy starsi, tym nabycie polisy kosztuje drożej. Jeśli się nasz stan zdrowia zmienia na gorszy, możemy nie być w stanie kupić żadnej polisy na życie, dlatego też zanim zrezygnujemy z istniejącej polisy, nawet jeśli jest to polisa tymczasowa, tzw. term insurance należy się upewnić, że nowa polisa jest w mocy.

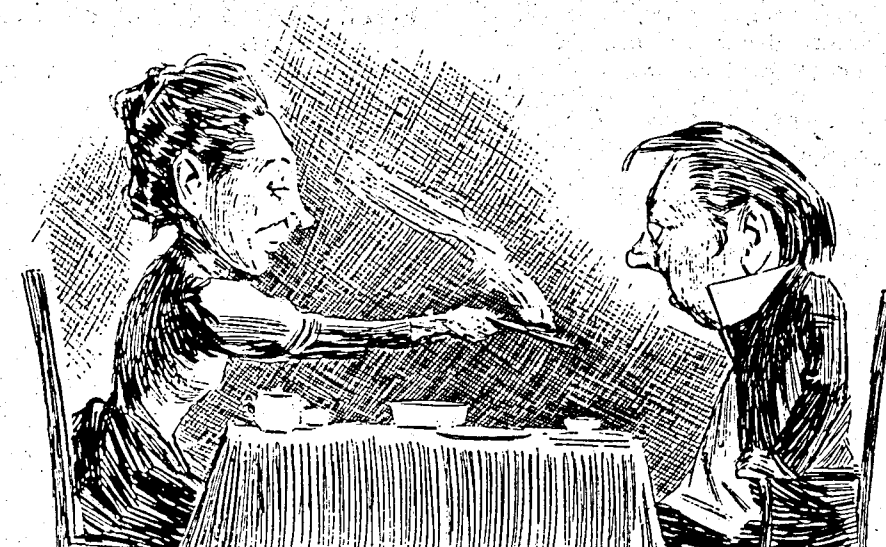
Na pytania dotyczące ubezpieczeń i planowania finansowego odpowiadam na łamach ECHA lub indywidualnie

TEL. 622-1115 lub 746-5270

Redaguje:

HALINA

BARANOWSKAA.A.I.C.

Dokończenie ze str. 18

oceaniczny produkt. >

13 marca 1920 roku koła junkierskie dokonały zamachu stanu. Prezydent i rząd uciekli do Drezna. Na czele nowych władz stanął Karl Kapp - wkrótce jednak i ten rząd upadł.

Podczas tego pierwszego pobytu w Berlinie Hitler nawiązał wiele korzystnych znajomości. Zaprzyjaźnił się m.in. z Heleną Bechstein - żoną właściciela fabryki fortepianów, która przez lata darczyła go szczerą i lojalną sympatią.

Do Berlina powróci Hitler za jakiś czas w sytuacji jednak odmiennej. Już jako właściciel i wydawca gazety "Volkische Beobachter" i młody ambitny polityk, który ma swoje plany i wie czego chce.

Hitler wtedy nie gardził życiem towarzyskim, był w nocnych lokalach, pił szampa i podobno nawet tańczył. No, może nie do upadłego tak jak inni w rytm owych melodii, już wkrótce przez nazistów zakazanych. W rytm samby, bluesa i rumbi. Zbliża się bowiem nieunikniony koniec tego, czym żyje Niemiec. Cień swastyki i głośny krok brunatnych koszul zmieni to wesołe miasto w ponury bastion faszyzmu.

NASZ FÜHRER

To Herman Esser - naczelny redaktor gazety, której właścicielem był Hitler, nazwał go tak jako pierwszy. "Nasz Führer", a Rudolf Hess - ostatni więzień Spandau określał go mianem "cieleśnienia czystego rozumu". Właśnie teraz w sierpniu 1989 roku ukazała się w RFN książka syna Rudolfa Hessa zatytułowana "Samobójstwo czy morderstwo". Autor wskazuje wyraźnie na to, iż jego ojciec został zamordowany w więzieniu w Spandau i dowodzi tego na konkretnych popartych ekspertyzami wybitnych autorytetów medycznych. To była jednak tylko dygresja. W tamtych latach Hess nie był więźniem Spandau, nie planował ucieczki do Anglii. Był za to głównym ideologiem faszyzmu i najbliższym współpracownikiem Hitlera.

*Ciąg dalszy
w następnym numerze*

JAN WOJEWÓDKA

prezentuje

OKOLICZNOŚCIOWY PROGRAM ROZRYWKOWY

p.t.

ZAKAZANE PIOSENKI

WYSTĄPIĄ GWIAZDY POLSKIEJ ESTRADY:

BIELICKA Hanka ■ **BOROWIECKA** Danuta
GLINKA Marian ■ **JANECZEK** Jerzy
JANKIEWICZ Bożenna ■ **DUKAY** Jerzy
MULEWICZ Janusz ■ **WIELANEK** Stanisław
■ **PIECZARA** Ryszard ■

oraz

ORKIESTRA Z CHMIELNEJ
— PO RAZ PIERWSZY W AMERYCE —

PIOSENKA ■ HUMOR ■ SATYRA ■ TANIEC

KALENDARZYK WYSTĘPÓW

MONTREAL, P.Q. - czwartek, 14 września - 8 pm, Westmount High School, 4350 Ste. Catherine West
OSHAWA, ONT. - piątek, 15 września - 8 pm, Sala Weteranów, 1551 Stevenson St. North
TORONTO, ONT. - sobota, 16 września - 8 pm, niedziela, 17 września - 2:30 pm, West Toronto Secondary School Aud. BILETY: Solarski Pharmacy - 149 Roncesvalles - Tel. 536-5452

Kraków Delicatessen - 2560 Sheppard, Mississauga, Tel. 897-0695

Informacje i rez. biletów: W.KOPOWSKA - Tel. 259-0649

HAMILTON, ONT. - niedziela, 17 września - 8 pm, Sir Winston Churchill High School, 7715 E. Main St.
ST. CATHERINES, ONT. - wtorek, 19 września - 8 pm, Sala Pol. Can. Legionu, 292 Vine St. North
KITCHENER, ONT. - środa, 20 września - 8 pm, Pol. Can. Legion, 601 Wellington St. North
LONDON, ONT. - czwartek, 21 września - 8 pm, Sala Parafialna, 419 Hill St.

ZAPRASZAMY WSZYSTKICH SERDECZNIE!

Z D R O W I E

ZDROWIE A KOFEINA

Coraz częściej zwraca się uwagę na szkodliwe własności kofeiny. Nawet firmy produkujące Coca i Pepsi-Colę reklamują napoje wolne od tego składnika.

Kofeina jest najbardziej popularną i najczęściej spożywaną używką na świecie. W formie czystej jest to metylxantyn (alkaloid), rodzaj białych kryształków o gorzkim smaku, wywierający duży wpływ na organizm, zwłaszcza na centralny układ nerwowy. Kofeinę zawierają 63 gatunki roślin, między innymi ziarna kawy, liście herbaty i orzeszki kola. Napoje zawierające kofeinę pije się głównie dla jej właściwości pobudzających.

Etiopczycy żuli zmieszane z tłuszczem ziarna kawy przed bitwą, starożytni Chińczycy orzeźwiali się herbatą. Obecnie 3/4 kofeiny spożywanej na tym kontynencie zawarte jest w kawie, a reszta w napojach chłodzących, w herbacie i czekoladzie.

Obawy przed złymi skutkami kofeiny datują się od epoki wiktoriańskiej. Już wtedy nazywano herbatę napojem "osłabiającym kościec, rodzącym zniechęcałość, lenistwo, deprawującym młodzież i przysparzającym niedoli wiekowi podszesłemu". Trudno wprowadzić ustalić, czy kofeina jest głównym winowajcą. Kawa np. prócz kofeiny zawiera jeszcze 300 innych substancji organicznych i każda z nich może mieć szkodliwe konsekwencje dla zdrowia.

Kofeina jest bezsprzecznie silną używką. Przenika ona szybko do krwioobiegu. Zwęża niektóre naczynia krwionośne, a inne rozszerza, przyspiesza metabolizm, i zwiększa wydzielanie kwasów żołądkowych i moczu. Powoduje rozluźnienie mięśni dróg oddechowych, również przyspiesza akcję serca. Na szczęście ulega ona szybkiemu metabolizmowi. Spożyta w kawie po obiedzie już nazajutrz rano zostaje wyeliminowana z krwi.

Wszyscy wiemy, że kofeina powoduje zależność. Każdy kto wypijał pięć lub więcej kaw dziennie i nagle przestał

może odczuwać bóle głowy, wzmożoną pobudliwość nerwową, zmęczenie, nudności. Nadużycie kawy wywołuje syndrom przejawiający się w przyspieszonym oddechu, zmienności nastrojów, drżeniu rąk i szybkim biciu serca. Kofeina powoduje także zaburzenia snu.

Niektóre badania wykazały, że ludzie, którzy piją kawę, mają wyższy poziom cholesterolu we krwi aniżeli ludzie, którzy nie piją kawy. Sugeruje się, że problem ten może się pojawić u mężczyzn, którzy piją dwie lub więcej filiżanek kawy dziennie, jak i u kobiet, które piją cztery lub więcej kaw dziennie. Istnieje również interakcja kawy i niektórych leków.

Kawa zwiększa kwasność żołądka co zmniejsza stan przy którym antybiotyki takie jak ampicylina, erytromycyna i penicylina są wolniej absorbowane, gdy są brane doustnie. Również tabletki zawierające żelazo powinny być przyjmowane w odstępach przynajmniej 2 godzin od ostatniej filiżanki kawy.

Kofeina w kawie może wzmocnić stymulujący efekt kofeiny zawartej w lekach kupowanych bez recepty, stosowanych przy przeziębieniach, lekach

przeciwbólowych czy też produktach na spadek wagi.

Jakie problemy zdrowotne może kawa pogorszyć?

Przede wszystkim powinna być wyeliminowana u osób cierpiących na chorobę wrzodową lub tych, które mają reakcję ze strony przewodu pokarmowego po wypiciu kawy.

Osoby z nadciśnieniem lub chorobą serca, u których następuje zwykła ciśnienia lub nawet arytmia serca, powinny zgodnie ze zdrowym rozsądkiem ograniczyć picie kawy.

U osób z anemią (kawa zmniejsza absorpcję żelaza) jak i u ludzi z nerwicą, u których występują reakcje niepokoju lub paniki, kawa może znacznie je spotęgować.

Spotyka się ludzi, którzy regularnie piją kawę w dużych ilościach nie odczuwając żadnych ubocznych skutków. Inni natomiast reagują nawet po wypiciu jednej filiżanki kawy. Reakcje te zależą od indywidualnego stanu zdrowia. Często więc możemy sami ocenić czy kawa lub herbata nam szkodzi.

LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

TEL. 534-0050

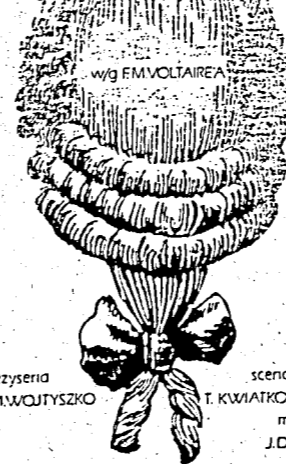

"Kandyd" w wykonaniu aktorów teatru "Nowego" w POSKu. Szczegóły strona 35
Zdjęcie Tomka Ziccovskiego

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA

Kandyd

reżyseria
M. WOJTYSZKO

scenografia
T. KWIAKOWSKA
muzyka
J. DERFEL

TEATR NOWY W POSKU

Sobota 16 września, godz. 19.00
Central Technical School
725 Bathurst St. (przy Harbord)

Bilety: SOLARSKI PHARMACY 149 Roncesvalles
Informacje tel. 769-9630

Wstęp: \$18 i \$16 (balkon)

Dochód przeznaczony na pomoc dla ludzi starszych
w Polsce

- 14 września otwarcie dorocznego "Dockside '89", czyli pokazu łodzi motorowych i żaglowych. Do 17 września, North Marina, Ontario Place, Lakeshore Blvd. W., tel. 593-7333.

- Nowa wersja - rockowa - "Rigoletta", opery Verdiego, wchodzi na deski Theatre Passe Muraille, 16 Ryerson Ave., tel. 363-2416. 15 września.

- "Ontario Crafts '89" - pokaz najlepszych ontaryjskich osiągnięć artystyczno-rzemieślniczych. 8 września. 35 McCaul St., tel. 977-3551.

- Menonici zapraszają na jarmark organizowany w Black Creek Pioneer Village (Jane and Steeles St., tel. 736-7333). 16-17 września.

- Muzeum Morskie (Exhibition Place) zaprasza na odczyt poświęcony odkryciom archeologicznym z dna Wielkich Jezior. 16 września o godz. 14.

- Od 16 września na deskach

Limelight Dinner Theatre (2026 Yonge St., tel. 482-5200) wystawiana będzie sztuka dla dzieci "Rumpelstiltskin".

- W ramach torontońskich konfrontacji filmowych (The Festival of Festivals, 7-16 września, tel. informacje Maureen O'Donnell; Kelley Alexander - 967-7371) odbędą się pokazy poniżej wymienionych filmów.

Warto dodać, że bohaterem tego festiwalu jest polski reżyser Krzysztof Kieślowski, laureat wielu międzynarodowych nagród filmowych, a w tym roku członek jury festiwalu w Cannes.

Oprócz Kieślowskiego specjalne programy będą poświęcone Pedro Almodovarowi i Aki i Mika Kaurismaki.

Austeria, Jerzy Kawalerowicz, 1981
Axiliad, Witold Leszczyński, 1987
The Barrier (Bariera), Jerzy Skolimowski, 1966
Birchwood (Brzezina), Andrzej Wajda, 1970
Citizen P. Andrzej Kotkowski, 1988
Family Life (Życie rodzinne), Krzysztof Zanussi, 1970
Interrogation (Przesłuchanie), Ryszard Bugajski, 1982
Knife In The Water (Noz w wodzie), Roman Polanski, 1962
Mother Of Kings (Matka Krolow), Janusz Zaorski, 1982
Land of Promise (Ziemia Obiecana), Andrzej Wajda, 1974
Provincial Actors (Aktorzy Prowincjonalni), Agnieszka Holland, 1979
The Sandglass, Wojciech Has, 1973
The Saragossa Manuscript (Rekapis znaleziony w Saragossie), Wojciech Has, 1964
The Spiral (Spirale), Krzysztof Zanussi, 1978
Top Dog (Wodzirej), Feliks Falk, 1977
Walkover, Jerzy Skolimowski, 1965
The Wedding (Wesele), Andrzej Wajda, 1972
A Woman Alone (Kobieta Samotna), Agnieszka Holland, 1981

Festival
OF FESTIVALS

Dokończenie ze str. 20

ległość) była stosunkowo bezkrawa i oznaczała się niezwykłą wstrzemięźliwością. Żołnierze brytyjscy, którzy otworzyli ogień do kolonistów w Bostonie, byli bronieni w sądzie przez amerykańskich prawników, zwolenników niepodległości, bronieni z pełną mocą prawa.

Finanse rewolucji amerykańskiej nie były zagrabione, zaś pożyczki zostały spłacone dzięki kompetencji Aleksandra Hamiltona, pierwszego Sekretarza Skarbu.

Konflikty przywódców rewolucji amerykańskiej jak konflikt Jeffersona i Hamiltona, były gwałtowne, lecz całkowicie pozbawione przemocy. Mimo konfliktu zresztą, Jefferson i Hamilton pracowali wspólnie nad zniesieniem ceł międzystanowych, co przyniosło rozkwit handlu amerykańskiego.

Idee i działania ludzkie przynoszą konsekwencje. Rewolucja francuska przyniosła anarchię, terror i despotyzm Napoleona. Rewolucja amerykańska przyniosła stabilny rząd i pomyślność ekonomiczną, które stopniowo ewoluowały ku coraz lepszemu społeczeństwu.

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

Dokończenie ze str. 14

(zachodnia Europa, Ameryka, etc.). Takie prezentacje byłyby pożyteczne i na pewno znalazłyby się fundusze na ich zorganizowanie. Czy wykorzystujemy należycie nasz potencjał?

Takie i podobne pytania prowadzą do potrzeby zreasumowania naszych społecznych potrzeb i do wymiany poglądów.

Należy poprzeć jak najbardziej pożyteczną inicjatywę naszego Kongresu w zorganizowanie takiej konferencji. Przyszłość jest fascynującym tematem. Zapraszamy wszystkich do dyskusji. Przyjdźcie, wypowiedźcie się, pomóżcie nam w prawidłowej ocenie sytuacji, poddajcie swoje pomysły, weźcie inicjatywę w swoje ręce. Jest to sprawa nas wszystkich, nasz wspólny interes. Poprzyjcie inicjatywę tych, którzy działają i mogą mieć wpływ na obrót przyszłych wydarzeń. Bez poparcia społeczeństwa nic nie będzie można zdziałać. A więc pomóżcie nam odnieść sukces.

Do zobaczenia na konferencji.

Dr. IWONA BOGORYA-BUCZKOWSKA

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS' - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Biuro: 226-6515 Dom: 858-0129

Andrzej Krysiak

DANUTA ROZBICKA N.D.M. N.

lekarz medycyny, okulista (Polska).

Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie ostrych i przewlekłych schorzeń metodami naturalnymi, takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura, hydroterapia, homeopatia, "Bioelectric Function Diagnosis", wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłócenia biopola.

Adres: 425 Jane Str. przy Annette, Suite 3
TEL. 762 - 5697

Pierwsza polonijna NATUROPATHIC CLINIC

HALINA SROCYŃSKA, M.D., N.D.

LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

Leczenie środkami naturalnymi.

Zioła • Akupunktura • Homeopatia • Dieta

• Hydroterapia • Fizjoterapia

1595 Bloor St.W. Stacja metra: Dundas West

TEL. 534 - 0050

TIPS

Tomasz Iwanowski Professional Services

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA, ONT. L5R 1P2

Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej.

OGROMNE OSZCZĘDNOŚCI!
Systemy alarmowe dla domów prywatnych i firm
Możliwość kupowania na raty • Wynajem • Wymiana na nowe (Trade In)
• Pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły •
TEL. TORONTO 399-9950 (cała doba) i 532-6070
MISSISSAUGA 890-4756, FAX 890-6092

AUDIOFOX
Technik telefony

MITSUBISHI

Panasonic
CANTEL
Canon
SHARP

NEC

MOTOROLA
CELLULAR

Bell
Cellular

Znana z urody,
znakomitej
kuchni
i polskiej
gościnności
restauracja

z a p r a s z a
na lunch, obiady, kolacje z dansingiem
i występami.
Własny wybór alkoholi, win i piw.
Sale bankietowe na wszystkie okazje.

DWA DOBRZE ZAOPATRZONE SKLEPY MIĘSNE
W KITCHENER

WALESA'S MEATS & DELI

331 B King St. W., Kitchener, 741 - 5383

270 Bleams Rd., Kitchener, 893 - 6666

Pieczyno, wędliny, sery, słodczyce, gazy,
świeże mięso. Można zamówić 1/2 krowy lub świni.

Ewa, lat 27
instruktor sportów.

Słoneczna dziewczyna

Polskie dziewczyny pragną na drodze tego ogł.
poznać samotnego Kanadyjczyka polskiego pochodzenia.
Co tydzień nowa twarz z katalogu biura matrymonialnego.
Listy i oferty kierować na Sunshine.

Międzynarodowe
Biuro Matrymonialne

Sunshine

Panie i Panowie!
Posiadamy ponad 300 ofert
pań i panów, głównie z
Polski, również z Kanady,
USA i Europy.
Piszcie do nas po Foto-
katalog oraz Informator
załączając \$ 5.00.

P.O. Box 11, Station "D"
Scarborough, Ont., Canada
M1R 4Y7

PANI JADWIGA

Soboty od godz. 1 do 2 po poł. CIIWO, hala AM 1250 Oakville,
Tel. 691-8789.

Kingsway Meat Products and Delicatessen Co.

Hubert Węsierski, Ivan Grgić

2342 Bloor St. W., Toronto

Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

CENY KONKURENCYJNE

TOWARY DO POLSKI

- Można DOWOLNIE zestawiać skład paczki.
- Dostawy do Polski do 14 DNI.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kg.
- Ceny ważne do 30 września, 1989.
- *UWAGA: Od 1 czerwca do 30 września MANDARYNEK nie wysyłamy.

Ilość	Nazwa towaru	Cena C\$	Razem
----- x 1 kg	Pomarańcze	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Cytryny	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Grejpfruty	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Banany	3.40 =	-----
--- x 1 kg	Mandarynki*	3.40 =	-----
--- x 1 szt.	Ananas	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Orzech kokosowy	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Kiwi	0.80 =	-----
--- 100 g	Czekolada orzechowa	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada mleczna	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada gorzka	1.30 =	-----
--- 125 g	Guma do żucia 20 szt.	1.80 =	-----
--- 1 kg	Chalwa	11.20 =	-----
--- 500 g	Miód - dziki kwiat	2.40 =	-----
--- 250 g	Kawa ziarnista braz.	4.00 =	-----
--- 250 g	Herbata	4.80 =	-----
--- 100 szt.	Herbata ekspresowa	4.80 =	-----
--- 100 g	Kawa "Nescafe"	4.40 =	-----
--- 800 g	Czekolada w proszku	6.40 =	-----
--- 250 g	Rodzynki	1.60 =	-----
--- 200 g	Figi	2.20 =	-----
--- 200 g	Migdały	2.20 =	-----
--- 200 g	Włókno kokosowe	2.20 =	-----
--- 450 g	Pasta czekl. Nutella	3.20 =	-----
--- 1 kg	Kabanosy	12.00 =	-----
--- 1 kg	Półędwica wędzona	14.00 =	-----
--- 1 kg	Baleron	12.00 =	-----
--- 454 g	Szynka w puszcze	4.80 =	-----
--- 340 g	Szynka mielona	2.50 =	-----
	Dostawa do domu, ubezpieczenie	C\$ 5.50	
	Załączam Cheque Money Order	Total C\$	

Nadawca:.....
.....
.....
Odbiorca:.....
.....

Zamówienia: EUROPAK INTERNATIONAL
1547 Merivale Road, Station F. Box 5554
OTTAWA, Ontario K2G 4V0, Canada
TEL.: (613) 728-4446

Jolanta Interiors

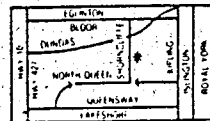
- żaluzje poziome i pionowe
- wyposażenie kuchni i łazienek
- modne dodatki do mieszkań
- nowoczesny sprzęt oświetleniowy
- srebrna biżuteria
- upominki z importu
- zabawki

2368 Bloor Street W., Toronto M6S 1P5
tel. 762-9638 762-9880

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd.
Mamy wyposażenie, które pozwala na naprawę takich samochodów jakich inne warsztaty nie chcą nawet oglądać.

- naprawy powypadkowe • malowanie
  - prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
- MIAŁEŚ WYPADEK ?**
PAMIĘTAJ! Możesz wybrać nas. To dobry wybór.
Bezpłatne kosztorysy napraw • Całkowite rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi
- Holowanie • Samochody zastępcze na czas naprawy.

Duża zniżka na kompletne malowanie

(416) 239-7377

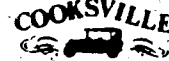
zauważ nam

BALTIC HOME RENOVATION

- Malowanie • Renowacje kuchni i łazienek
  - Wykładziny
  - Ścianki działowe
  - Krycie dachów
  - Tynki
- 848 - 9505**

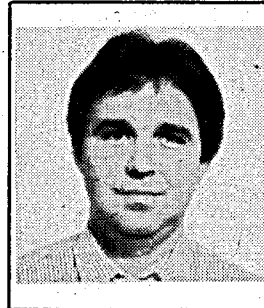

DODGE CHRYSLER

Dundas St. E., Mississauga
Finansowanie nowych i używanych samochodów **9.5%***

Samochody nowe 7 lat lub 115.00 km gwarancji i około 100 używanych różnych marek.
Zakup, dogodne finansowanie, rejestracja i naprawy na miejscu. Mówimy po polsku. U mnie kupisz także nowe samochody firm: Ford, Toyota, Mazda, Nissan, Volkswagen, GM i inne.

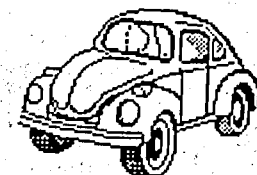

KRZYSZTOF (KRIS) SZAFRAŃSKI

Zanim przyjdiesz - zadzwoń!

BIURO: 279-3031 DOM: 279-1830

* na rok do 10 tys. dolarów

AUTO DRIVING SCHOOL The Helpful Professionals

Wojtek Antczak

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji oraz przygotowuje do egzaminów państwowych (Kat. "G")

270-8145

res.

536-5454

bus.

900 Dufferin St. ste 215
Toronto, Ontario

KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

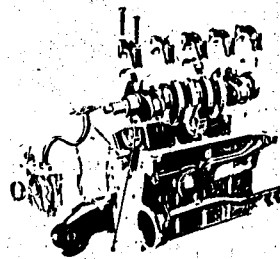
CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowym i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

FORTE zabezpieczy Twój motor

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

A & A MOTORS

ZAPRASZA

PLANUJESZ URLOP ?

Nie zapomnij o samochodzie!

Chcesz wyjechać i wrócić bez kłopotów?
Zawczasu sprawdź stan samochodu i dokonaj niezbędnych regulacji i napraw.

TYLKO ZA \$34,99

- wymiemy olej i filtr w silniku
  - nasmarujemy podwozie
  - sprawdzimy hamulce, paski klinowe, przewody zapłonowe, stan układu chłodzenia, zawieszenie samochodu, układ wydechowy, oświetlenie
- Ponadto polecamy używane samochody w dobrym stanie

KONKURENCYJNE CENY

1541 The Queensway, Toronto, tel. **252-0226**

72 HOWARD PARK AVENUE
TORONTO, ONTARIO
M6R 1V6
TEL.: (416) 534-9864

PRZEZ WISŁĘ DO KRAJU

Najtańsze ceny paczek drogą morską i lotniczą!
Paczka morska - \$1.60 za 1 kg + \$5
Paczka lotnicza - \$3.70 za 1 kg + \$5
Przekazy pieniężne do rąk odbiorcy i na konta walutowe, sprzęt gospodarstwa domowego.

Ubezpieczenia dla odwiedzających

Samochody "SKODA" 120L 4-biegowa
"SKODA" 135G Coupe 1990

Odbiór paczek z domów w Toronto przez cały tydzień.

W soboty: Brampton, Brantford, Hamilton, Kitchener, Oshawa, St. Catharines, Windsor oraz okolice Toronto.

POLONEZ DRIVING SCHOOL

Licencjonowany instruktor udziela lekcji i przygotowuje do egzaminów na prawo jazdy

kategori G

TEL. 242-8462

ZDZISŁAW PAŃSZCZYK

Arnold Penk

- oferuje
- 3 miesiące bez zadatku
- 3 miesiące bez rat
- 3 miesiące bez procentu

Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody

General Motors

ADDISON ON BAY LTD.

SALES & LEASING

832 Bay St. (przy College), Toronto, Ont.

Nowe samochody 88 i 89 posiadają 6-letnią gwarancję lub 100 tys. km na mechanizm napędowy (power train) oraz gwarancję antykorozyjną na 6 lat lub 160 tys. km, **9.9% finansowanie**.

Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu 1 Szeroki wybór nowych i używanych samochodów 1 Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję 1 ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę, poleca tanią ubezpieczenia, uwzględniającą za granicę prawa jazdy. Osoba opieką ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym; trzeba wiedzieć z kim przeprowadzić tak poważną transakcję. ARNOLD PENK został wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to załatwić? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić: **964-3211** lub do domu: **731-0757** o każdej porze, podając nazwisko i numer telefonu.

TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna nowego samochodu!
DO ZOBACZENIA!

YONGE LAURENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
(tuż obok przystanku metra)

Jack KLIMCZAK

Tel. 481-5216
dom: 762-9421

Wszystkie naprawy samochodowe.

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tylne - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Guaranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
  - Konserwacja przeciwkorozyjna
  - Większość napraw w 30 minut
- Bezpłatna Inspekcja*
251-2203, po polsku 274-8229
Throway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

UBEZPIECZENIA • ADWOKACI

JERZY SZEPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

DO YOU KNOW?
- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Mutual of Omaha Insurance Company

- n \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- n plany finansowe zabezpieczające dzieci
- n plany emerytalne RRSP
- n ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

... przychodzi z pomocą każdemu, kto ma problemy z prawem karnym

adwokat

KRZYSZTOF PREOBRAŻEŃSKI

dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:

99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

Halina Baranowska MA, A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
suite 531, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

Tel. bus. 622-1115

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA - \$ 40.00

WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH -
100 dni TYLKO \$ 135.00
BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:
DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

Montreal
Polonijna Kasa
Kredytowa
65 Sherbrooke St. E. ste 103
Tel. 845-3534

oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie na sumy złożone w Kasie
pon.-środa: 10-15
czwartek i piątek: 10-20

EIC

Lech Prusiński

NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie —niezależnie od ich obecnego statusu—że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

Skorzystaj z być może ostatniej szansy uzyskania pobytu stałego w Kanadzie.
Bardzo przystępne ceny i indywidualny serwis.
Biuro prowadzone przez byłego kierownika polskiego programu w Departamencie Imigracji

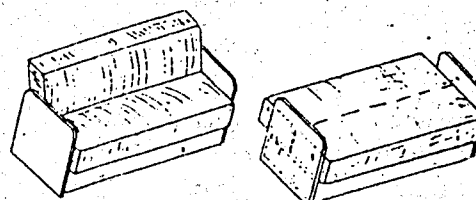
LINDA LEVER

Associates Inc.
86 Parliament St.
TORONTO, Ont.
M5A 2Y6

(416) 866 - 7996
po polsku
(416) 532 - 4065

POLSKIE WERSALKI

z pojemnikiem na pościel i tradycyjną włosianą tapicerką
DOBRA CENA - SZYBKI SERWIS

HOME-DOM

246 - 9223

Amici
SKIN CARE

- Zabiegi regenerujące, oczyszczające • Masaż, makijaż, henna • Usuwanie włosów z twarzy i ciała
- Manicure, pedicure • Porady

DLA PAŃ I PANÓW

w wykonaniu dyplomowanej kosmetyczki

KRYSTYNY

20% zniżki z kuponem
438 - 4141
1583 Ellesmere Rd.
at McCowan, Scarborough

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA

lekarz ogólny

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje od pon. do piątku od 13 do 19:39, w soboty od 9:30 do 13.
TEL. 588-7878
2333 Dundas Str. W. 404

KLINIKA PROTEZ DENTYSTYCZNYCH

4 Wall Ave. (Toronto)
(Hwy 401 i Weston Rd.)
URSZULA L. BAUMAN, D.T.
przyjmuje codziennie i w soboty
TEL. (416) 245-7168

PERFECT FLOORS

Układanie, cyklinowanie, bejcowanie i lakierowanie oraz drobne naprawy wszystkich rodzajów podłóg drewnianych.
Ceny przystępne, wycena za darmo.
TEL. 663 - 4085

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

International VIDEO \$49.99
Postal Station Video List
VIDEO Z POLSKI
☎ (416) 769-7868
66 Oakmount Rd. Ste 1211
Toronto, Ontario, M6P 2M8

WRÓŻE Z KART

822 - 0442
Kasia

HOROSKOPY - PORADY ASTROLOGICZNE

Charakterystyka osobowości, dobór partnera, prognozowanie przyszłości.
Porady prowadzone przez astrologów z wieloletnią praktyką.
TEL. 925 - 7974

CHCESZ POZNAĆ

swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.
Dzwon
633 - 4469
prosić Anię

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

ANKA & PETER

2374 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
Tel. 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

Karol Jarząbek & Group

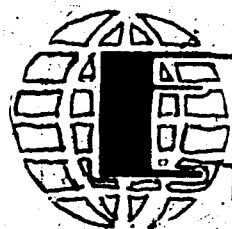
właściciel: Karol Jarząbek

Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.
105 Roncesvalles Ave.
TORONTO
TEL. 626-5245

KEY PARALEGAL

Low Cost Divorce/
Tani rozwód bez problemu
Ang. pon.-piątek
polski pon. i środa 6-8 wiecz.
TEL. 626-5245

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991
(naprzeciwko Credit Union)

POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM

AIR CANADA RENATY OKOŁO-KULAK

BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 599.00 (cena w obie strony)
BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski
i wszystkich krajów świata liniami AIR Canada, Lufthansa, Finair, KLM, Air France
i innymi

PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA
Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIEZKI po przystępnych cenach (Hawaje,
Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)

Wysyłamy PACZKI ŻYWNOSCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski

UBEZPIECZENIA dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 121,50 za 3 miesiące
Załatwiamy wszystkie FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE

AKTA NOTARIALNE, legalizacje, tłumaczenia
Upoważniony dealer PEKAO: pieniądze na konto "A", bony, gotówka, samochody —
szybka dostawa, sprawna i uprzejma obsługa

AUTHORIZED
DEALER

PRZYJMujemy ZGŁOSZENIA
TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE
ZAPRASZAMY

Tel. (416) 536-3554/6991

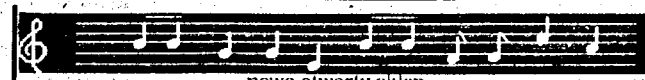
FUR of CANADA Manufacturers of Fine Furs

Posiada do sprzedaży futra, kurtki.
Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperatury
czyszczenie.

Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje

BEN GONDEK

345 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 349-7871

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm
europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY I PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin
i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

Nowy adres i telefon:

2933 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9812

FIRMA PRZEWOZOWA NEPTUN

Przewóz osób na trasie
TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Oferujemy: • pomoc w przenoszeniu bagażu •
serwis pod dom •

Komfortowe mikrobuse • konkurencyjne ceny •
bezpłatny posiłek z kawą i napojami chłodzącymi
OBSŁUGUJEMY półwysep Niagara, Cambridge,
London.

ZNIŻKA dla rodzin, emerytów i dzieci.

TEL. (416) 245 - 2306;

FIRMY PRZEWOZOWE

JANOSIK I MIRA TRAVEL

polecają swoje usługi w zakresie przewożenia
osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Jedyna firma przewozowa
posiadająca 2 samochody.

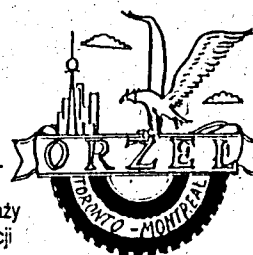
Czas zabierania i rozwożenia o połowę krótszy.
Obsługujemy również trasę na zachód od
Toronto, wzdłuż 401 do London.

TEL. 247 - 0817 lub 421 - 3591

PRZEWÓZ PASAŻERÓW
na trasie TORONTO -
MONTREAL - TORONTO

(onisko Mirabel)

- Mikrobuse dowożą i odwożą pasażerów
pod wskazany adres w Toronto i w okolicy.
Tego nie robi żaden autobus.
- Pomoc przy odprawie i przenoszeniu bagażu
- Posiłek, kawa, napoje chłodne w restauracji
na trasie
- Wewnętrzny telefon dla stałej łączności z rodzinami
- Komfortowe, klimatyzowane mikrobuse
- Zniżka dla rodzin, emerytów i dzieci

(416) 748-1694

PRZEWÓZ PASAŻERÓW TORONTO - MONTREAL - TORONTO MIRAPOL-URAND

CORPORATION

- Serwis pod dom • Bezpłatny
posiłek • Bezpłatna rezerwacja
biletów LOT • Zniżka za przewóz
dla rodzin i emerytów • Firma
rejestrowana i ubezpieczona
• NAJNIŻSZE CENY

TEL. 566 - 1679

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki
Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy
matrymonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

Czwartki 6 - 9 pm.

226 Roncesvalles Ave. Mississauga,

Międzynarodowe Biuro Matrymonialne
DREAM CONNECTION

posiada ponad 1000 ofert samotnych
Pań i Panów, głównie z Polski

DREAM CONNECTION

posiada także katalog z informacjami.
Piszcie do nas podając odpowiednią grupę
wiekową, załączając 7 dolarów.

P.O.Box 566

Sault Ste. Marie, Ont. P6B 6A5

CHIN

RADIO/TV INTERNATIONAL

Polski Program Radiowy

ECHO OJCZYZNY

prowadzony przez Krystynę Piotrowską
dla Polonii i o Polonii.

- ★ Wiadomości z Polski
- ★ Informacje o życiu i działalności
środowiska polonijnego w Toronto,
Kanadzie i na całym świecie
- ★ Wywiady z politykami, ludźmi nauki
i rozrywki
- ★ Muzyka i piosenka
- ★ Koncert życzeń

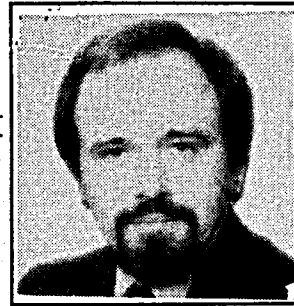
Od poniedziałku do piątku na fali FM 100.7
od godz. 10:30 do 11:30 rano, w sobotę
magazyn muzyczno-rozrywkowy na fali
CHIN AM 1540 stereo od godz. 22:00-23:00

RE/MAX

Professionals INC

NIERUCHOMOŚCI

- SPRZEDAŻ
- KUPNO
- FINANSOWANIE
- INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOLO-KULAK

ASSOCIATE BROKER

TEL. 232-9000 dom: 626-0532

UDZIELI FACHOWEJ I RZETELNEJ PORADY
WE WSZELKICH SPRAWACH ZWIĄZANYCH
Z KUPNEM I SPRZEDAŻĄ DOMÓW

ROYAL LEPAGE**AGATA
LIS**

KUPNO • SPRZEDAŻ •
WYCENA NIERUCHOMOŚCI
TEL.biuro: 537-3431; dom: 760-8383

Montreal Trust

247-7884;

dom. 249-2958

**Dzikka
Skretkowska**

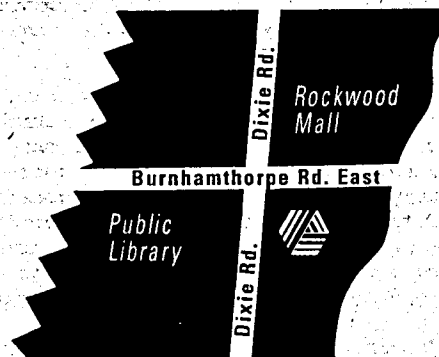
serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem
kupnem i sprzedażą nieruchomości.

- Etobicoke - osobno stojący 3-sypialniowy, przystosowany do wynajmu, Cena \$299 tys.
- Exhibition Place - bar z pełnym wyposażeniem, z europejskim jedzeniem po przystępnej cenie odstąpię od zaraz.
- Etobicoke - 3-sypialniowe bungalow, 2 łazienki, z częściowo wykończoną piwnicą, na dużej działce. Cena \$234 tys.
- Etobicoke - condo 3-sypialniowe, 2 łazienki, sala gimnastyczna, sauna, tennis court, 5 minut do metra.

St. Stanislaus
St. Casimir's
Polish
Parishes

CREDIT
UNION
LIMITED

ZMIANA LOKALIZACJI NASZEGO BIURA W MISSISSAUGA

3621 DIXIE RD.

Godziny urzędowania:

Od Poniedziałku do Piątku
od 9 rano do 8 wieczorem,
Soboty
od 9 rano do 5 po południu.

HOMELIFE**Marek
Urbaniak**

Sales Representative

Biuro: 763 - 5161

Dom: 763 - 2415

- \$ 289,900 - Etobicoke, duży 3-sypialniowy bungalow, z osobnym apartamentem w piwnicy, duża łota.
- \$ 279 900 - Etobicoke południowe, wolno stojący, dwupiętrowy z cegły, 3 sypialnie, 3 łazienki, 2 kuchnie, doskonała inwestycja.
- \$ 185 000 - Southport & Queensway - luksusowe condominia, 1- lub 2-sypialniowe, basen kąpielowy, sala gimnastyczna, sauna.
- \$ 114 000 - business na Bloor
- \$ 218,900 - Brampton - 4 sypialnie, backsplit, duża działka 50 x 100.
- \$ 184,900 - Mississauga, Bloor i Cawthra - bardzo ładny townhouse, 3 sypialnie, duży. Do nabycia od zaraz. Można przejąć hipotekę.

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

Tel. 762-9523

otwarta

CODZIENNIE od 10 do 2.30 po poł. I od 7.30 do 9 wieczór
WTORKI tylko od 10 do 2.30 po poł.
oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Konta depozytowe...	8 1/4% rocznie
Specjalne konta depozytowe...	7 3/4% rocznie
<small>(minimalny depozyt \$ 5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)</small>	
3-miesięczne certyfikaty...	8 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min.\$ 50.000)...	9 1/2% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	10 1/4% rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min.\$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
1-rocne certyfikaty...	10 1/4% rocznie
1-rocne certyfikaty (min.\$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty...	10 1/4% rocznie
3-letnie Non-redeemable...	10 1/3% rocznie
3-letnie certyfikaty (min.\$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
R.R.S.P.	
Demand Deposit...	11% rocznie
1-rocne Term Deposit (min.\$ 10.000) ...	10 1/2% rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/2% rocznie
R.R.I.F.	11% rocznie
Pożyczki personalne...	16 3/4% rocznie
Pożyczki hipoteczne... <small>(\$ 50.000 ubezpieczona na życie)</small>	13 1/4% rocznie
Line of Credit	17 1/4% rocznie
OHOSP	11% rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

RE/MAX

RENOWN REALTY LTD.
4887 Dundas Street West
Islington, Ontario M9A 1H2

EVA FIRLA

Associate Broker

Udzieli rzetelnej, fachowej porady we
wszelkich sprawach związanych z
kupnem i sprzedażą domów.

Wiele lat sukcesów i wielu zadowolonych
Klientów stanowi najlepszą rekomendację.

Bus. 232-2322 Res. 237-0137

**Vision
ONE
REALTY INC**

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI

BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ

HENRY**A.RASTON**

Biuro: 588-8950 Dom: 767-4022

1600 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A7

TROSKA O KLIENTA NASZĄ DEWIZĄ

**High Park
National
REAL ESTATE LTD.**

Realtor

Telefon 532 - 4444

Główne biuro
217 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. M6R 2L6

SŁUŻYMY CI
NASZYM
DOŚWIADCZENIEM

Jeśli zamierzasz kupić lub
sprzedać posiadłość
w Ontario, czy to dla siebie,
czy jako inwestycję, czy to
obiekt przemysłowy, farmę,
domek letniskowy, motel -
pensjonat itd.
zwróć się do nas
w celu dokonania bezpłatnej
wyceny...

**Tower
REALTY LTD.**

METRO TORONTO
Sprzedaż-kupno, wynajem
domów, interesów
i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w
zatrważaniu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**

Tel. biuro: 536-5000

dom: 247-2658

- Brock Ave./Bloor - 2-piętrowy, wolno stojący dom do generalnego remontu. Cena wywoławcza \$240,000.
- High Park - pokoje z używalnością kuchni i łazienki oraz osobne mieszkanie 1-sypialniowe do wynajęcia.
- Dundas/Jane - wolno stojący dom, 3 sypialnie, kominek. Działka 20 x 140 stóp. Cena \$ 260,000.
- Bloor/Royal York - 3-sypialniowy, wolno stojący dom, ładne wnętrze, działka granicząca z dużym terenem rekreacyjnym. Cena \$ 399,000.
- Square One (Mississauga) - 3-sypialniowe condominium. Cena wyw. \$ 143,000.
- Keel/Annette - murywany, wolno stojący, 4-sypialniowy dom, 3 łazienki, podwójny garaż. Dom w idealnym stanie. Cena \$ 319,000.

2 OSOBY do pomocy przy przyjęciu weselnym 26 grudnia, dzwonić po 20, prosić Tamara. TEL. 896-3461

96-98
MĘCZYŻNA szuka pracy chałupniczej. Wiadomość proszę zostawić na maszynie. TEL. 323-0458

96-98
POTRZEBNI pracownicy do ogólnej pracy w stolarni. Wymagany SIN. TEL. 253-5011 po angielsku Mr. Robert, po polsku Antoni.

96-98
PRZEDSZKOLANKA z Polski zaopiekuje się dzieckiem w swoim domu w Mississauga. TEL. 897-2443

96-98
POLKA, 56 lat, poszukuje pracy na weekendy. Prosić Barbarę. TEL. 698-6653
96-98
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu. Okolice Dundas-Hurontario. TEL. 279-2576

96-98
40-LETNIA, energiczna, z doświadczeniem zajmie się dziećmi i prowadzeniem domu z zamieszkaniem. TEL. 569-2581

95-97
LIVE in 2 nannies housekeeper needed in Thornhill and Richmond Hill. Kycy Domestic 881-4319 Jody after 6.00

95-97
OPPORTUNITY with growing company. Lathe slash and milling machine operators and general factory help needed. High quality work. Minimum supervision. Minimum seven years experience. SIN. Apply in person between 4-5. Mon. - Thursday. FORO Machine Repair Ltd., 571 Fenmar Dr. Weston, Ont.

95-97
POSIADAJĄCY SIN i doświadczenie w remontach domów, technik elektryk, podejmie każdą pracę. TEL. 625-8272 wiadomość na maszynie dla Jerzego.

94-96
FIRMA remontowa budowlana poszukuje pracowników budowlanych. TEL. 445-6691

94-96
NIE zawiodę Was jeżeli podacie mi rękę ofiarowując pracę na 3 miesiące. Elżbieta. TEL. 963-8810

95-97
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem 4 - 6 lat we własnym domu. Okolice Glenlake, High Park. TEL. 762-2349

95-97
KULTURALNA pani w średnim wieku przyjmie opiekę nad dzieckiem, okolice Black Creek/Lawrence. TEL. 241-9365 po godz. 19.

94-96
SPAWACZ elektryczno-gazowy oraz w osłonie dwutlenku węgla z dużym doświadczeniem w Afryce i Europie Zach., z SIN, oczekuje propozycji. TEL. (1) 434-8512 Oshawa

94-96
DWIE dziewczyny - plastyczki podejmą każdą pracę. TEL. 274-3922

94-96
STUDENTKA z Polski podejmie każdą pracę. TEL. 749-4139

94-96
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu. Runcmede i Annette. TEL. 767-4562

94-96
GÓRNIK z Polski, lat 29, podejmie każdą pracę. TEL. 826-6728

94-96
NOWO przybyły malarz budowlany podejmie każdą pracę. Dzwonić wieczorem. TEL. 534-8579

94-96
PEDAGOG zaopiekuje się dziećmi zapewniając im całodzienne polskie wyżywienie w swoim domu, Lakeshore/Mimico, 39 Albert Ave. TEL. 253-5313

94-96
INŻYNIER elektronik, 12 lat zatrudnienia w zawodzie poszukuje pracy. Oczekuje na pobyty stały. Marek, tel. 444-6868

94-96
KOBIETA, z zawodu jubiler, oczekująca na stały pobyty poszukuje jakiegokolwiek pracy. Magda, tel. 444-6868

MŁODA, energiczna kobieta oczekująca na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 897-2038

96-98
ELEKTRONIK, młody energiczny z praktyką w serwisie komputerów i sprzętu audio i video poszukuje pracy od zaraz. Przyjmę oferty również innej pracy. Dzwonić - Irek. TEL. 252-0467

96-98
KOBIETA poszukuje pracy. Podstawowa znajomość języka niemieckiego. TEL. 261-7292

96-98
MECHANIK z kanadyjskim prawem jazdy szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 279-9071

95-97
KAWALER, lat 23 (znający również pracę na komputerach i jęz. angielski) podejmie się jakiegokolwiek zajęcia, miejscowość obojętna. TEL. (519) 973-1571

94-96
MŁODA, energiczna kobieta oczekująca na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 897-2038

96-98
ELEKTRONIK, młody energiczny z praktyką w serwisie komputerów i sprzętu audio i video poszukuje pracy od zaraz. Przyjmę oferty również innej pracy. Dzwonić - Irek. TEL. 252-0467

96-98
KOBIETA poszukuje pracy. Podstawowa znajomość języka niemieckiego. TEL. 261-7292

96-98
MECHANIK z kanadyjskim prawem jazdy szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 279-9071

95-97
KAWALER, lat 23 (znający również pracę na komputerach i jęz. angielski) podejmie się jakiegokolwiek zajęcia, miejscowość obojętna. TEL. (519) 973-1571

94-96
MŁODA, energiczna kobieta oczekująca na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 897-2038

96-98
ELEKTRONIK, młody energiczny z praktyką w serwisie komputerów i sprzętu audio i video poszukuje pracy od zaraz. Przyjmę oferty również innej pracy. Dzwonić - Irek. TEL. 252-0467

96-98
KOBIETA poszukuje pracy. Podstawowa znajomość języka niemieckiego. TEL. 261-7292

96-98
MECHANIK z kanadyjskim prawem jazdy szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 279-9071

95-97
KAWALER, lat 23 (znający również pracę na komputerach i jęz. angielski) podejmie się jakiegokolwiek zajęcia, miejscowość obojętna. TEL. (519) 973-1571

94-96
MŁODA, energiczna kobieta oczekująca na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 897-2038

96-98
ELEKTRONIK, młody energiczny z praktyką w serwisie komputerów i sprzętu audio i video poszukuje pracy od zaraz. Przyjmę oferty również innej pracy. Dzwonić - Irek. TEL. 252-0467

96-98
KOBIETA poszukuje pracy. Podstawowa znajomość języka niemieckiego. TEL. 261-7292

96-98
MECHANIK z kanadyjskim prawem jazdy szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 279-9071

95-97
KAWALER, lat 23 (znający również pracę na komputerach i jęz. angielski) podejmie się jakiegokolwiek zajęcia, miejscowość obojętna. TEL. (519) 973-1571

94-96
MŁODA, energiczna kobieta oczekująca na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 897-2038

96-98
ELEKTRONIK, młody energiczny z praktyką w serwisie komputerów i sprzętu audio i video poszukuje pracy od zaraz. Przyjmę oferty również innej pracy. Dzwonić - Irek. TEL. 252-0467

96-98
KOBIETA poszukuje pracy. Podstawowa znajomość języka niemieckiego. TEL. 261-7292

96-98
MECHANIK z kanadyjskim prawem jazdy szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 279-9071

95-97
KAWALER, lat 23 (znający również pracę na komputerach i jęz. angielski) podejmie się jakiegokolwiek zajęcia, miejscowość obojętna. TEL. (519) 973-1571

94-96
MŁODA, energiczna kobieta oczekująca na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 897-2038

96-98
ELEKTRONIK, młody energiczny z praktyką w serwisie komputerów i sprzętu audio i video poszukuje pracy od zaraz. Przyjmę oferty również innej pracy. Dzwonić - Irek. TEL. 252-0467

96-98
KOBIETA poszukuje pracy. Podstawowa znajomość języka niemieckiego. TEL. 261-7292

96-98
MECHANIK z kanadyjskim prawem jazdy szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 279-9071

95-97
KAWALER, lat 23 (znający również pracę na komputerach i jęz. angielski) podejmie się jakiegokolwiek zajęcia, miejscowość obojętna. TEL. (519) 973-1571

94-96
MŁODA, energiczna kobieta oczekująca na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 897-2038

96-98
ELEKTRONIK, młody energiczny z praktyką w serwisie komputerów i sprzętu audio i video poszukuje pracy od zaraz. Przyjmę oferty również innej pracy. Dzwonić - Irek. TEL. 252-0467

96-98
KOBIETA poszukuje pracy. Podstawowa znajomość języka niemieckiego. TEL. 261-7292

96-98
MECHANIK z kanadyjskim prawem jazdy szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 279-9071

UWAGI! Małżeństwa i osoby wolne, dorosłe. Nowa firma poszukuje natychmiast 133 osób!

Zarobki od \$20 tys. do \$100 tys. rocznie. Jeżeli spełniasz wymagane warunki: SIN, stała praca minimum jednego członka rodziny, podstawowa znajomość j. angielskiego proszę zgłaszać się osobiście (małżeństwa razem) w poniedziałek, wtorek, środa - o godz. 18:45 i sobota - 13:15. 5757 Cooper Ave. Mississauga, blisko Hwy 401 i 10. Ogłoszenie to należy wyciąć i okazać przy wejściu. Y.C.P. # 11966

95-97
MŁODY mężczyzna oczekujący na pobyty stały podejmie jakiegokolwiek pracę. TEL. 275-8572

95-97
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu w Mississauga. TEL. 275-8572

95-97
MŁODE małżeństwo posiadające pobyty stały poszukuje pracy chałupniczej. TEL. 447-1840

94-96
MŁODY, posiadający pobyty stały poszukuje pracy jubilerskiej. TEL. 447-1840

94-96
ŚLUSARZ narzędziowy z 22-letnim stażem, obsługujący maszyny i czekający na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 538-4306 po g.19, prosić Henka

94-96
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem, okolice Lakeshore-Mimico. TEL. 259-2764

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

POTRZEBNA opiekunka do małego dziecka z zamieszkaniem na miejscu. Brampton. TEL. 454-3332

94-96
POTRZEBNA osoba do opieki nad chorą z zamieszkaniem, okolice Bathurst i Sheppard. Własny pokój, wyżywienie. TEL. 633-3317

94-96
ZATRUDNIĘ murarzy i pomocników murarzy, praca Oakville. TEL. 266-5325

94-96
POTRZEBNI monterzy poręczy stalowych do firmy w Brampton, SIN wymagany znajomość angielskiego niekonieczna. Do 16 - tel. 791-2594, wiecz. 450-1231

94-96
MŁODE małżeństwo posiadające pobyty stały poszukuje pracy chałupniczej. TEL. 447-1840

94-96
MŁODY, posiadający pobyty stały poszukuje pracy jubilerskiej. TEL. 447-1840

94-96
ŚLUSARZ narzędziowy z 22-letnim stażem, obsługujący maszyny i czekający na pobyty stały poszukuje pracy. TEL. 538-4306 po g.19, prosić Henka

94-96
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem, okolice Lakeshore-Mimico. TEL. 259-2764

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

94-96
2 SIOSTRY lat 24, 20 pracowite, odpowiedzialne, średnia znajomość angielskiego podejmą każdą pracę w rejonie Don Mills, Scarborough. TEL. 429-6457

94-96
NAUCZYCIELKA przedszkolna z pobytem stałym zaopiekuje się dzieckiem. Kitchener/Waterloo. TEL. 886-9634

94-96
PANI posiadająca pobyty stały, przyjmie jakiegokolwiek pracę w regularnych godzinach od 7 września. Proszę dzwonić po 4 po poł. TEL. 249-1373

94-96
MŁODY, dyplomowany pielęgniarz z dużym doświadczeniem chętnie zajmie się starszą lub chorą osobą z zamieszkaniem lub bez. Może również wykonywać drobne prace domowe. Kitchener (1-519) 894-0579 prosić Wojka

94-96
MŁODA, spokojna, z wykształceniem pedagogicznym, zaopiekuję się dzieckiem powyżej 3 lat, Eglinton i Danforth Rd. TEL. 261-9580 po g. 17

LIVE in housekeeper and cook needed. Must speak English. Two boys in school. Weekends off. Call Bernie 886-0624

96-98
PRACA w domu dla ponad 250 kompanii. Po informacji przesyłaj zwrócić kopertę ze znacznikiem do: PolVan Enterprise, Box 616 - 1755 Robson Str. Vancouver, B.C. V6G 3B7.

96-98
ENERGICZNA dziewczyna z biegłą znajomością języka angielskiego poszukuje pracy. Prosić Romę. TEL. 255-4959

96-98
MONTER spawacz z praktyką kanadyjską, cyklinowanie i układanie podłóg podejmie pracę. TEL. 438-1483

96-98
POMOC do kuchni potrzebna w polskiej restauracji. Okolice Niagara Falls. Możliwość zamieszkania, dzwonić wieczorem. TEL. 227-3366

96-98
POTRZEBNA niania do 1-rocznego dziecka, znająca trochę rosyjski. Bathurst/Steels. TEL. 736-7242, call after 7 p.m.

96-98
POLKA czekająca na pobyty stały, znająca dobrze włoski i angielski, posiadająca samochód szuka pracy. TEL. 566-3177

96-98
POTRZEBNA gosposia, mieszkanie i wyżywienie, okolice Steels i Bathurst. Proszę dzwonić po 5 po poł. TEL. 738-6907

96-98
BEZPŁATNIE oddam hamburgerów, pizzy i małe podchowane kotki. TEL. 238-5176

96-98
MIESZKANIA POKOJE do wynajęcia, King Str. i Queen Str. najlepsza oferta. TEL. 363-5805, 533-8256

96-98
WYNAJMĘ duży niezależny, suchy, jasny basement z pełną łazienką w Mississauga. Okolice Square One. Cena \$500. TEL. 238-5176

96-98
WĘDKARZU - OKAZJA! 350 sztuk perfekcyjnie wykonanych much (na przągi, lipienie, łososie) kupisz po konkurencyjnie niskiej cenie. TEL. 239-5691

96-98
SPRZEDAM cube-van 1980 z licencją do sprzedaży hot-dogów, hamburgerów, pizzy i lodów. TEL. (519) 649-0896

96-98
SPRZEDAM samochód 79 Cougar w dobrym stanie. 1200 dol. lub najlepsza oferta. TEL. 398-4335

96-98
MIESZKANIA POKOJE do wynajęcia, King Str. i Queen Str. najlepsza oferta. TEL. 363-5805, 533-8256

96-98
WYNAJMĘ duży niezależny, suchy, jasny basement z pełną łazienką w Mississauga. Okolice Square One. Cena \$500. TEL. 238-5176

96-98
WĘDKARZU - OKAZJA! 350 sztuk perfekcyjnie wykonanych much (na przągi, lipienie, łososie) kupisz po konkurencyjnie niskiej cenie. TEL. 239-5691

96-98
SPRZEDAM cube-van 1980 z licencją do sprzedaży hot-dogów, hamburgerów, pizzy i lodów. TEL.

Jako poseł reprezentuję
wszystkich mieszkańców
rejonu Etobicoke - Lakeshore.

Proszę zwracać się do mnie we wszystkich
sprawach dotyczących federalnego rządu,
a włąć: imigracji, podatków, pracy, kursów
szkoleniowych i in.

PRACUJĘ DLA WAS !
DZWOŃCIE, PISZCIE, PRZYJDŹCIE !

Constituency Office

255-0151

434 Royal York Road
(przy Evans Ave.)

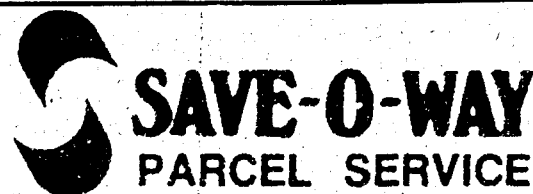

**PATRICK
BOYER**

DRZWI DO MNIE SĄ ZAWSZE OTWARTE

UWAGA! Specjalny dzień przyjęć dla Polaków zamieszkujących w dzielnicy
Etobicoke - Lakeshore. Patrick Boyer i jego asystenci przyjmują osoby mówiące
tylko językiem polskim w każdy pierwszy piątek miesiąca

Toronto
Tel.: 532-3794

**DLA WYGODY
KLIENTÓW
OTWIERA**

MISSISSAUGA 720 BURNHAMPTON RD WEST

TEL : 896-2832 FAX : 278 -5993

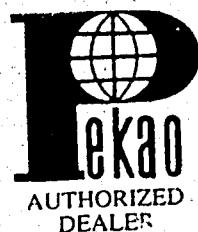
GODZINY OTWARCIA

PON. - PIĄTEK : 11 - 19 • • SOBOTA : 10 - 16

• jesteśmy autoryzowanym delerem PEKAO

- wysyłamy pieniądze na konta • owoce cytrusowe • lekarstwa,
- paczki żywnościowe • samochody • maszyny rolnicze •
- sprzedajemy bilety lotnicze • chartery do Polski •

PACZKI MORSKIE (jako jedyni
w Kanadzie wysyłamy raz
w tygodniu kontener do Polski)
PACZKI LOTNICZE
(2 razy w tygodniu)

• załatwiamy zaproszenia
i ubezpieczenia dla
odwiedzających Kanadę
• kupony Orbisu •
słoneczne wakacje
w ciepłych krajach
331 Roncesvalles Ave.

PACZKI DO POLSKI

NAJLEPIEJ PRZEZ
POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto. Ont.
Tel. 537-7914

FAX /416/ 537-6993
TLX 06-23984 POLIMEX TOR

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ WĘGIEL
- GOTÓWKA DO RĄK □ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE □ SAMOCHODY
- MASZYNY ROLNICZE □ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

ODBIERAMY PACZKI Z DOMÓW

UWAGA OTTAWA I OKOLICE

LOKALNYM PRZEDSTAWICIELEM

POLIMEX

JEST PAN ANDRZEJ ARKUSZEWSKI
1022 BAYSHORE DRIVE, NEPEAN, ONT

(koło Ottawy)
TEL .596-6640